

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tina Cipot Mal

Mentorica: red. prof. dr. Tanja Rener

Sodobne podporne mreže družin v Sloveniji:
Analiza primera spletnega foruma Starši staršem

diplomsko delo

Ljubljana, 2004

PREDGOVOR ali Mali princi ne berejo priročnikov

Oktobra 1999 je na svet privekal sin Svit. Bil je intenziven otrok, njegovo obnašanje je bilo povsem drugačno, kot je bilo opisano v priročnikih za nego dojenčkov, ki sem jih pred porodom intenzivno prebirala in se pravzaprav učila, kako biti mati.

Predvsem je bilo našemu dojenčku škoda časa za spanje. Zbujal se je 10-krat, 15-krat na noč, pa tudi čez dan je le malo spal. Po šestih mesecih polnočnega nošenja, tolaženja, dojenja in vztrajanja pri tem, da otrok pač mora spati v lastni postelji, sva se z možem popolnoma izčrpana vdala. Svit je pristal v zakonski postelji. V družinski postelji.

Težave so se zmanjšale. Otrok je sicer še vedno nemirno spal, a sva bila vsaj tako blizu, da sva ga lahko, ko je zajokal, hitro potolažila. Vse je potekalo na pol v snu. Naše spanje je tako – kljub gneči v postelji – postalo mirnejše, z možem sva čez dan lahko bolje funkcionirala.

Okolica pa je na najino rešitev reagirala mešano – nekateri so prikimali, češ, pomembno je, da ste vsi v redu, večina pa se je prijela za glavo, da delava velikansko napako. *Otrok spada v svojo posteljo in sobo! Razvadila ga bosta!* Ali celo – *eden od vaju ga bo poležal, to je nevarno, nenaravno, bolno ...* Priznam, v tistem hipu nisva vedela, kdo ima prav, pravzaprav sva se v najini odločitvi počutila osamljena, brez oprijemljivega vodenja.

Da bi se lažje branila pred opazkami, sem želela o prednostih in slabostih družinske postelje izvedeti kaj več. Tako me je brskanje po spletu pripeljalo do slovenskega spletnega portala Med.Over.Net (www.med.over.net) in foruma Starši staršem. Tam sem našla nekaj koristnih nasvetov, predvsem pa podporo, da je bila najina odločitev o spanju v skupni postelji, glede na otrokove potrebe in zahteve, prava.

Sin se je pri dveh letih in pol na lastno željo in brez joka preselil v svojo posteljo, čeprav se še danes zbujata trikrat na noč, jaz pa na forumu Starši staršem redno iščem in tudi nudim starševske nasvete ter podporo. Tem nikoli ne zmanjka, saj veste, majhni otroci – majhne težave, veliki otroci pa ...

Ker menim, da je spletni forum Starši staršem sodobna oblika podpore za slovenske starše, skoraj 'online' skupina za (samo)pomoč, sem se odločila, da se mu posvetim v pričujočem diplomskem delu.

Hvala mentorici, red. prof. dr. Tanji Renner za posluš ob izbiri tematike diplomskega dela in vzpodbudo, Primožu Cimermanu, vodji spletnega portala Med.Over.Net, ki mi je omogočil

analizo foruma Starši staršem in pomagal pri iskanju potrebnih podatkov, prijateljici Ksenji Hauptman za nasvete in kritike.

Hvaležna sem tudi vsem forumovkam in forumovcem, ki so mi priskočili na pomoč, še posebej nekaterim, ki so skozi sodelovanje na forumu Starši staršem postali tudi sicer pomembni v mojem življenju: Mateji H, Karmen M, Medvedku Puju, Varvi, Ali, Analini, Givani, Hop Cefizlju, Nikanze ...

Mojima dvema fantoma, možu Domnu in sinu Svitlu, pa objeme in poljube za brce v ta zadnjo. Brez vaju tega diplomskega dela ne bi bilo.

PREDGOVOR ALI MALI PRINCI NE BEREJO PRIROČNIKOV	2
1. NAMEN DIPLOMSKEGA DELA	6
2. HIPOTEZE	7
3. DRUŽINE IN KAKO PREŽIVETI V NJIH	9
3.1. KAJ SO DRUŽINE?	9
3.2. SOCIALNE MREŽE	10
<u>3.2.1. Lastnosti socialnih mrež</u>	<u>11</u>
3.3. SOCIALNA OPORA	13
<u>3.3.1. Vrste socialne opore</u>	<u>14</u>
<u>3.3.2. Modeli socialne opore</u>	<u>15</u>
<u>3.3.3. Učinkovitost opore</u>	<u>17</u>
3.4. POTREBA STARŠEV PO SOCIALNI OPORI	18
<u>3.4.1. Prišel je otrok – na pomoč!</u>	<u>19</u>
<u>3.4.2. Učenje materinstva</u>	<u>20</u>
<u>3.4.3. Materinstvo nekoč vs. materinstvo danes</u>	<u>22</u>
<u>3.4.4. Kaj pa očetje?</u>	<u>24</u>
<u>3.4.5. Potreba po novih virih opore</u>	<u>25</u>
4. INTERNET KOT VIR SOCIALNE OPORE	26
4.1. NAČINI KOMUNICIRANJA NA SPLETU	26
<u>4.1.1. Diskusijski forumi</u>	<u>27</u>
4.2. SPLETNE SKUPINE IN SKUPNOSTI ZA PODORO IN SAMOPOMOČ	28
<u>4.2.1. Značilnosti skupin za (samo)pomoč na spletu</u>	<u>29</u>
4.3. SPLETNA SOCIALNA OPORA ZA STARŠE	31
5. ANALIZA SPLETNEGA FORUMA STARŠI STARŠEM	33
5.1. OPIS SPLETNEGA FORUMA STARŠI STARŠEM	33
<u>5.1.1. Forum Starši staršem v številkah</u>	<u>34</u>
<u>5.1.2. Najbolj odmevne teme</u>	<u>35</u>
5.2. OPAŽENE LASTNOSTI FORUMA STARŠI STARŠEM	36
5.3. PRIMERI SOCIALNE OPORE NA FORUMU STARŠI STARŠEM	42
<u>5.3.1. Primeri informacijske opore</u>	<u>42</u>
<u>5.3.2. Primeri čustvene opore</u>	<u>44</u>
<u>5.3.3. Primeri materialne opore</u>	<u>47</u>
<u>5.3.4. Primeri družabništva</u>	<u>47</u>
<u>5.3.5. Opazanja glede na primere opor na forumu Starši staršem</u>	<u>48</u>
5.4. PROFIL UPORABNIKA IN POMEN FORUMA STARŠI STARŠEM V ŽIVLJENJU UPORABNIKOV – ANALIZA SPLETNE ANKETE	51
<u>5.4.1. Namen raziskave in metodologija</u>	<u>51</u>
<u>5.4.2. Demografske značilnosti anketirancev, zajetih v vzorec</u>	<u>51</u>
5.4.2.1. Profil povprečnega anketiranega uporabnika foruma Starši staršem	55
<u>5.4.3. Anketa o forumu Starši staršem: rezultati in interpretacija</u>	<u>55</u>
5.4.3.1. Način sodelovanja na forumu Starši staršem	55
5.4.3.2. Kaj uporabniki iščejo na forumu Starši staršem?	57
5.4.3.3. Katere tematike zanimajo uporabnike na forumu Starši staršem?	60
5.4.3.4. Pogostost socialnih stikov uporabnikov foruma Starši staršem z okolico	65
5.4.3.5. Profil zadovoljstva uporabnika s forumom Starši staršem	67
5.4.3.6. Pomen foruma Starši staršem za uporabnike	67
5.5. PREVERJANJE HIPOTEZ	69
6. ZAKLJUČEK	77
7. VIRI:	79
SAMOSTOJNE PUBLIKACIJE:	79
ČLANKI:	80
VIRI NA MEDMREŽJU:	82
8. PRILOGE	83

PRILOGA A: PRIKAZ SPLETNE STRANI MED.OVER.NET – SPLETNEGA FORUMA STARŠI STARŠI	83
PRILOGA B: ANKETA NA FORUMU STARŠI STARŠEM	84
PRILOGA C: TABELE IN GRAFI FREKVENČNIH PORAZDELITEV REZULTATOV ANKETE NA FORUMU STARŠI STARŠEM	90
PRILOGA D: PREVERJANJE HIPOTEZ	111
PRILOGA E: STATISTIKA OBISKOV, DOSTOPOV IN IP NASLOVOV NA FORUMU STARŠI STARŠEM	120

1. NAMEN DIPLOMSKEGA DELA

Mladi starši se velikokrat znajdejo v situacijah, v katerih potrebujejo podporo, nasvet ali potrditev svojih dejanj in starševskih prepričanj, pa teh pri generaciji babic in dedkov, tet in stricev ter drugega sorodstva zaradi geografske oddaljenosti ali prešibkih vezi ne morejo dobiti. Ali pa ponujena podpora ni v skladu z njihovim prepričanjem. Iskati jo morajo potemtakem drugje.

Informacije o negi in vzgoji otrok, občutjih in morebitnih stiskah, pa tudi o družinskem življenju nasploh, so bile in so še po eni strani predavanje izkušenj in znanj pretežno ženskih članov ožje oziroma širše družine mladim staršem oziroma mamicam, po drugi pa pridige in postavke faktografsko usmerjene medicinske znanosti, ki vedno ve najboljše.

Podpora iz okolice bi novopečenim staršem vsekakor olajšala spopad z izzivi starševstva, jih pomirila in potrdila v njihovi novi vlogi. Toda opora, ki jo nudijo okolica ali institucije, morda ne omogoči olajšanja, ne zmanjša stresa. Informacije so velikokrat neprimerne same po sebi, ali pa ponujena podpora ni v skladu s pričakovanji oziroma prepričanji mladega starša. Takrat se pokaže potreba po iskanju novih, dodatnih ali celo alternativnih virov opore.

K sreči se viri znanja, informacij in podpore zdaj množijo. Podporo, informacije in pomoč je mogoče dobiti tudi drugje. Denimo na internetu.

Eden od tovrstnih virov podpore in informacij je slovenski spletni forum Starši staršem na spletnem portalu Med.Over.Net. Na njem se dnevno oglašajo starši, ki potrebujejo nasvet, potrditev, pohvalo ali rešitev.

Raziskala sem, kdo forum Starši staršem uporablja in kakšne so najpogostejše teme, ki se pojavljajo. So spletni forumi oblika podpore za slovenske starše?

Pri pisanju diplome sem uporabljala izraze kot so 'mladi starši' in 'mlada družina', ki pa niso mišljeni kot 'mladi' po svoji starosti, pač pa kot 'mladi' v situaciji – mlade družine oziroma mladi starši so tisti, ki so 'na novo konstituirani' v družinski oziroma starševski situaciji. Z izzivi starševske vloge se šele srečujejo (imajo torej majhne otroke ali pa šele pričakujejo prirastek), v novi situaciji so še neizkušeni in zato potrebni opore iz okolice, nasvetov, informacij, razumevanja.

V analizi starševskega foruma sem se osredotočila na en sam slovenski spletni forum za starše, Starši staršem na portalu Med.Over.Net, četudi jih je na medmrežju še nekaj – denimo www.ringaraja.net ... Toda ti v času nastajanja tega diplomskega dela še niso popolnoma zaživel, kar pa seveda ne pomeni, da nekoč ne bodo.

2. HIPOTEZE

Z opazovanjem spletnega foruma Starši staršem ter skozi odgovore uporabnikov foruma sem ugotovila nekaj lastnosti omenjenega spletnega kotička, na njihovi podlagi pa sem zastavila nekaj hipotez, ki sem jih med uporabniki omenjenega foruma preverila s spletno anketo.

»Večino dela, bodisi gospodinjskega, odnosnega, potrošnega ter dela v zvezi z vzgojo in vzrejo otrok opravijo ženske« (Ule, Rener in drugi, 2003: 86). Ker so tematike na forumu Starši staršem vezane predvsem na tovrstno področje – skrb za otroke, družino in dom – domnevam, da:

H1: Na forumu Starši staršem sodelujejo pretežno ženske.

Povečana potreba mladih ljudi po socialni opori iz okolja se pojavi ob soočenju z novimi vsebinami, v okviru katerih še ne znajo delovati – to je sveže oziroma pričakovano starševstvo oziroma situacije, v katerih se kot starši še niso preizkusili (torej še nimajo predhodnih izkušenj). Tisti, ki se na novo srečujejo z vsebinami starševstva, po mojem mnenju kažejo večjo potrebo po informacijah s foruma Starši staršem.

H2: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, ki imajo enega otroka ali pričakujejo prvega.

Povprečna starost ženske ob rojstvu prvega (živorojenega) otroka leta 2002 je bila 27,2 leti (Statistični urad RS, 2003). Zato menim, da se tudi povečana potreba po opori s foruma Starši staršem, ki izvira iz soočanja z izzivi starševstva, pojavi v približno tem obdobju.

H3: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, stari med 26 in 36 let.

Profil zadovoljnega uporabnika foruma Starši staršem pokaže, koliko so uporabniki zadovoljni oziroma, ali na forumu Starši staršem dobijo, kar želijo. Če so njihove potrebe po določeni opori zadovoljene, lahko domnevamo, da jim vir te opore veliko pomeni. Ker me zanima, koliko je forum Starši staršem pomemben svojim uporabnikom, ki so z njim povsem zadovoljni, zastavljam štiri hipoteze glede na posamezno vrsto opore.

H4: Spletni forum Starši staršem je uporabnikom, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir informacijske socialne opore.

H5: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir čustvene socialne opore.

H6: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir družabništva.

H7: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir materialne socialne opore.

3. DRUŽINE IN KAKO PREŽIVETI V NJIH

3.1. Kaj so družine?

Vsi vemo, kaj je družina. Izkušnja nam je znana, saj se je večina od nas rodila in živela v družinskem sestavu, takšne ali drugačne oblike. Obkroženi smo tudi z vplivi in podobami družine v knjigah, na televiziji in filmu. Obenem pa je – kolikor nam je 'družina' v praksi blizu – sociološko gledano prav ta pojem neverjetno »izmikajoč, potreben nenehnega dogovarjanja in neprestanega usklajevanja. Da bi si izmislili univerzalno definicijo družine, s katero bi se vsi vedno strinjali, je podobno poskusom, da bi na steno zabili puding« (Newman, 1999: 5).

V sociologiji torej ni obče sprejete definicije o družini. Najbolj splošno lahko rečemo, »da je družina življenjska skupnost in hkrati socialna institucija, ki je vsaj dvogeneracijska. Kar družino konstituira, je obstoj starševskega razmerja kot socialnega razmerja« (Rener, 1990: 19)

Ob Mednarodnem letu družine 1994 je relativno splošno definicijo družine oblikovala strokovna skupina pri OZN. Ta definicija pravi: »Družina je oseba ali skupina oseb, ki skrbi za otroka in jo zakonodaja in praksa posamezne države prepozna za tako, torej za družino.« (Family: Forms and Functions)« (Ule, Rener in drugi, 2003: 125).

V Uradnem listu je moč najti definicijo družine po naši zakonodaji. Definira jo Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih iz sedemdesetih let 20. stoletja in »je življenjska skupnost staršev in otrok, ki zaradi koristi otrok uživa posebno družbeno varstvo« (Uradni list, 1976, št. 15).

Družina pa

ni le socialna ustanova – gledano statično in strukturno, ampak je tudi splet odnosov. Pri tem nujno presežemo striktno definirane meje družine kot lokacije oziroma zaprtega izoliranega miljeja. Poleg lokacije ji dodajamo tudi tiste zunanje odnose, ki so za družinske člane osebno pomembni – pomembni drugi (sorodstvo, prijatelji, starši in otroci, ki ne živijo skupaj oz. reorganizirane družine idr.) (Švab, 2001: 45).

Družina (starši + otroci) torej ni izolirana celica, pač pa deluje v okviru stikov in vezi, ki jih navzven vzpostavljajo družinski člani. Govorimo o socialni mreži družine.

3.2. Socialne mreže

Človek ne more delovati brez drugih posameznikov okoli sebe. Ne živi v vakuumu, pač pa v socialnem okolju in zato za svoje delovanje potrebuje splet stikov, ki mu pri tem nudijo določeno stopnjo socialne podpore in orientacije. Ti stiki tvorijo socialne mreže (social networks) posameznika. Predstavljamo si jo lahko kot nevidne niti na lutki, ki se sicer zmore premikati sama, vendar ji niti, ki se zategujejo in napenjajo ter vzpodbujajo premikanje udov, nudijo dodatno oporo.

Temeljna sodobna opredelitev socialnih mrež je po mnenju avtorjev raziskovalne naloge Tipi družin in socialne mreže Centra za socialno psihologijo Fakultete za družbene vede naslednja:

- *Socialna mreža predstavlja akterjevo socialno okolje in je opredeljena z množico enot, ki jih povezujejo socialne vezi.*
- *Socialne mreže so zavesten proizvod akterjevih prizadevanj po upravljanju in nadzoru relevantnih instrumentalnih (materialnih), storitvenih in čustvenih interakcij.*
- *Socialne mreže so skupek vezi in odnosov med določeno definirano množico ljudi, značilnosti teh vezi in odnosov pa lahko uporabimo za interpretacijo socialnega obnašanja posameznika. (Ule, Rener in drugi, 2003: 62)*

Socialne mreže so torej vse vezi, neke vrste socialna infrastruktura interakcij, v katero je v svojem delovanju vpet posameznik – od stikov z ožjo in širšo družino, prijatelji, sodelavci, do stikov s formalnimi institucijami (okolje na delovnem mestu, vzgojnovarstveni zavodi, banke, zdravstvene institucije, svetovalne službe) – in mu omogoča iskanje informacij, podpore, naklonjenosti, varnosti, ekonomske in čustvene gotovosti ...

Vrste socialnih mrež glede na kriterije razločevanja delimo na:

- *formalne in neformalne;*
- *osebne, profesionalne in organizacijske mreže;*
- *materialne ter emocionalne mreže;*
- *trdne in ohlapne mreže;*
- *mikro in makro mreže;*
- *virtualne in realne socialne mreže (Ule, Rener in drugi, 2003: 63).*

Formalne mreže so tiste, ki jih posameznik ustvarja z institucijami, denimo šolo, vrtci, zdravstvenimi ustanovami, bankami, neformalne pa tvori skozi stike s sorodstvom, prijatelji, sosedi in temeljijo na neformalnih odnosih.

Osebne mreže so tiste, ki jih ustvarja posameznik kot oseba skozi svoje delovanje v socialnem okolju, profesionalne tiste, ki jih ustvarja skozi svoje poklicno delovanje (denimo kot zdravnik s svojimi pacienti in drugimi vpletenimi ali obrtnik s svojimi strankami in trgovinami, s katerimi posluje), organizacijske pa bi lahko razložili kot mreže, ki jih ima v okolju svojega delovanja spletena določena organizacija oziroma institucija.

Materialne socialne mreže nudijo materialno podporo skozi vire, iz katerih črpa posameznik ali organizacija – dobrodelne organizacije, ki podpirajo posameznika v finančni stiski, pa tudi banke, zavarovalnice; emocionalne mreže pa posamezniku ali skupini nudijo čustveno podporo – starši, prijatelji, pa tudi svetovalne skupine, društva za podporo in (samo)pomoč itd.

Trdne socialne mreže so trpežne v času trajanja in intenzivne v delovanju – sestavljajo jo dolgoročni stiki in so predvsem značilne za neformalne skupine, denimo ožje sorodstvo, močni prijateljski stiki – ki ne prenehajo, ko je potreba po določeni socialni opori zadovoljena. Ohlapne so tiste, ki posamezniku omogočijo iskanje socialne podpore, če jo potrebuje, obenem pa ga ne obremenjujejo s stikom – denimo centri za pomoč in oporo, svetovalne institucije, materinski domovi itd.

Mikro ali makro mreže se razlikujejo po velikosti delovanja (družina – družba). Virtualne mreže so tiste, ki se ne vzpostavljajo skozi kontakt »iz oči v oči«, pač pa preko komunikacijske tehnologije – denimo interneta, telefona (denimo svetovalni telefoni, klepetalnice na internetu). Realne socialne mreže so 'oprijemljivejše'. Vzpostavljajo se skozi neposredni kontakt posameznika z drugim posameznikom, v tako imenovani »face to face« komunikaciji.

3.2.1. Lastnosti socialnih mrež

Vse socialne mreže imajo tako strukturalne kot interakcijske lastnosti. Med strukturalne sodijo velikost omrežja ter »bližina, število in gostota zvez, med interakcijske pa pogostost stikov, vsebina izmenjave, trajanje in trajnost odnosa, recipročnost in multiplost vlog« (Ule, Rener in drugi, 2003: 63).

Socialne mreže družin pa »omogočajo priložnost za skupno delovanje posameznikov in posameznic, dostop do virov in dobrin, ki so v tem mreže vključeni, vplivajo pa tudi na socialno zdravje, počutje, samopodobo družin in ljudi, ki se v njih povezujejo« (Ule, Rener in drugi, prav tam).

Če na hitro razdelimo lastnosti družinskih socialnih mrež, je eden od pomembnih kriterijev razlikovanje med povezavami posamezne družine z okolico. Tako se družina najprej povezuje z ožjim sorodstvom (stari starši, tete, strici, bratje, sestre) ter tesnimi prijatelji, potem pa se krog povezav vse bolj širi k ohlapnejšim zvezam (sosedstvo, širše sorodstvo, svetovalne službe vrtcev, šol, centri za pomoč in svetovanje, zdravstveni domovi itd.).

Povezave z najožjim sorodstvom – zanje je značilno, da je med posamezniki v tovrstnih povezavah velika stopnja zaupnosti ter da pripomorejo k oblikovanju osnovnih norm in vrednot – pravimo zaprt sistem. »Zaprta socialna mreža posameznike izolira pred zunanjimi vplivi, še posebej, če so ti dojeti kot ogrožajoči, s tam pa se poveča vzajemna soodvisnost in solidarnost med posamezniki« (Ule, Rener in drugi, 2003: 63). Socialna mreža ožjega sorodstva torej praviloma deluje tako, da se pred nevarnostjo od zunaj za celotno družino ali katerega njenih članov zapre vase in deluje kot 'mehčalo' zunanje nevarnosti.

Povezave, ki spadajo v odprte mrežne sisteme, pa so, ravno nasprotno, tiste, v katerih vpleteni posamezniki le stežka oblikujejo skupne norme in vrednote, pa tudi povezanost akterjev je manjša, velikokrat odvisna od okoliščin in zato tudi manj trajna.

Pomembna lastnost socialnih mrež je njihova gostota. Kriterij za razločevanje je gostota in število vezi oseb, vpletenih v socialno mrežo.

Za goste socialne mreže je značilen zaupljiv, intimen odnos, relativno skupne norme in vrednote, visoko število vezi, stikov, pogostost komunikacije in interakcije ter dobro poznavanje potreb drug drugega z visokimi ravnmi empatije. Ohlapne socialne mreže so potemtakem lastnost sekundarnih družbenih skupin in posameznikovega razmerja v formaliziranih družbenih skupinah (Ule, Rener in drugi, 2003: 63/64).

Če bi pogledali družino kot enoto, bi lahko glede vezi, ki jih posamezniki tkejo med seboj in z okolico, oziroma njene socialne mreže ločili na notranje in zunanje.

Vezi med ožjimi družinskimi člani so notranje in predstavljajo endogene socialne mreže. Eksogene, torej zunanje socialne mreže posamezne družine, pa predstavljajo vezi, ki jih družina preko svojih članov vzpostavlja navzven. To so vezi s prijatelji, širšim sorodstvom,

sosedi, pa tudi poslovne vezi, obiskovanje svetovalnega centra itd. Te vezi so lahko visoko formalizirane (stiki z institucijami) ali povsem neformalne, kakršne denimo pletemo z dobrimi prijatelji ali sosedi.

3.3. Socialna opora

Če bi dejali, da so socialne mreže strukture socialnih razmerij oziroma stikov, pa bi lahko trdili, da je »socialna podpora funkcija socialnih razmerij« (Dunkel-Schetter in Bennet, 1990: 268). Oziroma je socialna podpora ena temeljnih funkcij socialnih mrež.

Socialna podpora (social support) pomeni »vse vrste in oblike pomoči, ki jih ima posameznik na razpolago oziroma jih lahko aktivira, ko se sooča s krizno ali stresno situacijo« (Ule, Rener in drugi, 2003: 64). Enako bi lahko zatrdili za družine – socialne mreže so oblika socialne opore posamezne družine.

Socialna opora je »zaznana ali dejanska instrumentalna in ekspresivna ponudba s strani posameznikovih intimnih in zaupnih partnerjev, preostalih akterjev v njegovi socialni mreži in širše skupnosti« (Lin v Ule, Rener in drugi, 2003: 67).

Barrera je, da bi se izognil izgubi pojasnjevalne moči termina 'socialna opora', zaradi presplošnosti oblikoval tri različne koncepte:

- socialna vkoreninjenost (*social embeddedness*) – povezave, ki jih imajo posamezniki s pomembnimi drugimi v njihovih socialnih mrežah. Socialno vkoreninjenost ponavadi razumemo kot strukturni kazalec podpore in ga običajno merimo z obsegom in/ali številom kontaktov posameznika z njegovim socialnim omrežjem.

- dojeta socialna opora (*perceived social support*) – pomeni posameznikovo kognitivno zaznavo oziroma potrdilo, da smo zanesljivo povezani z drugimi. To običajno zajema dve stvari: 'dojeto razpoložljivost', to, da mislimo, da je opora na voljo in se lahko aktivira v primeru potrebe, in pa 'dojeto primernost opore', torej, da mislimo, da je potencialna opora tudi vsebinsko ustrezna ali primeren odgovor na določeno situacijo.

- *odrejena podpora (enacted support), ki pomeni konkretno pomoč, ki jo posameznik dobiva iz svojega socialnega okolja. Odrejeno podporo opredeljujeta količina in tip pomoči, ki je je posameznik deležen bodisi s strani drugih bodisi s strani določenih skupin* (Barrera v Ule, Rener in drugi, 2003: 67).

Socialna opora je interaktiven proces, ki ima dve bistveni sestavini – **instrumentalno** in **emocionalno**, nekateri pa tej dvojici pripisujejo še **informacijsko** sestavino.

»Poleg tega se v zadnjem čase uveljavlja tudi pojem 'družabništva' (sociability), ki označuje socialne vezi, ki so same po sebi namen in služijo predvsem prijetnemu preživljanju prostega časa« (Ule, Rener in drugi, 2003:65). Družabništvo sicer so vezi z okolico, toda te so sproščene, predvsem namenjene prijetnemu druženju, ne pa v prvi vrsti podpori. »Nimajo torej izrazitih instrumentalnih ali storitvenih komponent, celo emotivne podpore so lahko v ozadju v primerjavi z zgolj željo po sproščujočem in čustveno nezahtevnem druženju« (Ule, Rener in drugi, 2003: 65).

3.3.1. Vrste socialne opore

Socialne opore uvrščamo v štiri večje skupine:

- *instrumentalna (tudi materialna) opora se nanaša na pomoč v materialnem smislu (posojanje denarja, orodja, pomoč pri hišnih opravilih ipd.);*
- *informacijska opora se nanaša na informacije, ki jih anketiranec ponavadi potrebuje ob kakšni večji življenjski spremembi (npr. ob selitvi, iskanju nove službe);*
- *emocionalna opora je pomoč ob večjih ali manjših življenjskih krizah (smrti bližnjega, ločitvi, težavah v družini ali na delovnem mestu ipd.);*
- *druženje, ki predstavlja socialno oporo v obliki neformalnega občasnega druženja (izleti, obiskovanje, kino ipd.)* (Hlebec in Kogovšek, 2003: 107).

»Predvsem zgodnejše definicije so poudarjale emocionalno razsežnost socialne opore, torej socialne opore kot občutka pripadnosti ter sprejemanja in skrbi s strani pomembnih drugih. Novejše opredelitve pa poudarjajo, da je socialna opora tudi interakcijski in komunikacijski proces med ljudmi« (Novak, 2003: 99).

Široka paleta medosebnih stikov med člani socialne mreže nekega posameznika mu oziroma ji lahko pomagajo pri uspešnem spopadanju z neugodnimi življenjskimi dogodki ali situacijami. Neposredna pomoč, nasvet, vzpodbuda, tovarištvo in

izkazovanje naklonjenosti so močno povezani s pozitivnim končnim izidom za osebo, ki se sooča z določenim življenjskim bremenom oziroma dilemo (Cutrona in Russel, 1990: 319).

Socialna podpora tudi ščiti ljudi pred negativnimi vplivi stresnih življenjskih dogodkov, kot sta denimo starševstvo, skrb za težkega bolnika, na duševno zdravstveno stanje.

Če tiste, ki imajo zadostno socialno podporo ob tovrstnih stresnih situacijah, primerjamo s tistimi, ki prave podpore nimajo, pridemo do spoznanja, da se pri prvih redkeje razvijejo simptomi čustvene preobremenjenosti, vključno z znaki klinične depresije. Ena od študij je pokazala, da je med ženskami, ki so pred kratkim izkusile eno od stresnih situacij, denimo, ločitev ali izguba službe, in so ob tem imele ob sebi osebo, s katero so imele tesen, zaupljiv odnos, možnost, da bi se razvila klinična depresija, močno zmanjšana (Insel, 1999).

3.3.2. Modeli socialne opore

A – model socialne opore kot zaščite učinkov:

Po tem modelu je »socialna opora predvsem dejavnik zaščite pred stresnimi življenjskimi situacijami. Pri tem se domneva, da je boljša oziroma ustrežnejša socialna opora ključni dejavnik, ki posreduje v stresnih okoliščinah in odločilno prispeva k zmanjšanju psiholoških pritiskov ali celo zmanjša možnost za nastanek fizičnih obolenj« (Vaux v Hlebec in Kogovšek, 2003: 108). Eden od začetnikov raziskav socialne opore, ki so izhajali predvsem iz emocionalnega vidika opore, je bil Cassel.

Izhajal je iz prepričanja, da je raziskovanje psihosocialnih procesov izjemno pomembno za razumevanje bolezenskih stanj in da socialna opora igra ključno vlogo pri boleznih, povezanih s stresom. Razrahljane pomembne socialne vezi, ki jih povzroči stresno okolje, lahko pustijo posameznika z neustreznimi ali zmedenimi povratnimi informacijami /... Slednje pa so po Casselu ključni element socialne opore /in jih/ nudijo posamezniku njegovi pomembni in najbližji drugi (Hlebec in Kogovšek, 2003: 103).

Temu prepričanju so sledile raziskave, ki so se na socialno oporo osredotočale kot na »zaščito (ang. buffer), ki posameznika in njegovo zdravje ščiti pred stresnimi vplivi okolja« (Hlebec in Kogovšek, 2003: 103).

B – model splošnih učinkov:

»Izšel je iz modela socialne opore kot zaščite in izhaja iz domneve, da socialna opora ne glede na stresne procese na splošno pozitivno učinkuje na psihično in fizično zdravje in dobro počutje« (Hlebec in Kogovšek, 2003:108). Splošni učinki socialne opore po tem modelu torej delujejo pozitivno, »ne glede na to, ali se stresne okoliščine pojavljajo ali ne« (Hlebec in Kogovšek, prav tam).

C – model percipirane opore

Poudarek tega modela raziskovanja gre v smeri poročila prejemnika opore, »katera dejanja drugih je opazil kot taka, ki so mu pomagala ali pa so vsaj imela tak namen« (Hlebec in Kogovšek, 2003:110). »Percepcija socialne opore je tako različna od samih konkretnih dejanj opore. Konkretno dejanje opore lahko eni osebi da občutek, da ima oporo, pri drugi osebi pa te povezave ni, ali pa ta oseba to dejanje zazna kot negativno, takšno, ki ne daje opore« (Hlebec in Kogovšek, 2001:112)

D – model dobljene opore

Dobljena podpora pomeni – »dejanja opore, ki jih ljudje dobijo od drugih ljudi« (Hlebec in Kogovšek, 2003:109). Toda, četudi prejemnik dobi dejansko oporo, ki jo dojema kot oporo, pa se morda njegova pričakovanja in predstava o tem, kaj naj bi od določene osebe dobili v primeru, ko bi potrebovali oporo, razlikuje od tega, kar je v situaciji dejansko dobil.

Denimo: otrok od matere pričakuje, da bo v primeru potolčenega kolena dobil poljubček v lajšanje stiske in bolečine, mati pa mu v dani situaciji zgolj povije koleno in se najprej posveti svojemu delu (ali pa morda celo zamahne z roko, češ, ni nič hudega). Otrokovo pričakovanje glede opore, ki naj bi mu bila na voljo, če bi jo potreboval, in dobljena opora, ki jo je dobil v situaciji, se razlikujeta.

Eden od problemov z dobljeno oporo in njenim vplivom na zdravje in dobro počutje je, da ni le funkcija razpoložljivosti virov opore, ampak tudi percepcije prejemnikove potrebe po opori pri ljudeh, ki naj bi to oporo nudili. Dobljena podpora je tako rezultat več dejavnikov: razpoložljivosti, večšine posameznika, ki se spopade s stresnimi situacijami in tega, kako potencialni dajalci zaznavajo resnost težav, v katerih se je znašel posameznik (Hlebec in Kogovšek, 2003:109)

E – model socialne integriranosti

Ta model se osredinja na »raziskovanje socialne opore predvsem skozi raziskovanje omrežij, ki nudijo socialno oporo, bodisi širših vezi v okviru lokalne / ... / skupnosti bodisi intimnejši pomembnih drugih. Ta pristop se osredotoča na integriranost posameznika v skupino oziroma omrežje ter stopnjo povezanosti znotraj skupine« (Hlebec in Kogovšek, 2003:112). Pri integraciji posameznika v skupine pa igra vse bolj močno vlogo tudi novejši način komuniciranja. V zadnjih letih »lahko večjo socialno integriranost lahko omogočajo tudi internet in druge oblike računalniško posredovanega komuniciranja (computer mediated communication, skrajšano CMC)« (Hlebec in Kogovšek, 2003:113).

3.3.3. Učinkovitost opore

Socialna opora deluje ne le na psihično trdnost posameznika, pač pa neposredno vpliva na njegovo psihofizično zdravje. »Raziskave o socialnih oporah med ljudmi dokazujejo, da vzporedno z obstojem telesnega imunskega sistema deluje tudi 'socialni imunski sistem', ki je sestavljen iz socialne mreže določene osebe« (Zaviršek v Ule, Rener in drugi, 2003: 69). Socialna podpora, ki je odvisna od globine, trdnosti in razpredenosti socialne mreže neke osebe, deluje tako, »da mobilizira telesne in psihične obrambne mehanizme, ki jih človek v času bolezni aktivira in tako znižuje raven poškodovanosti in celo raven smrtnosti« (Ule, Rener in drugi, 2003: 69).

Pri tem pa se postavlja vprašanje, ali opora vedno deluje kot zaščita? Morda oseba, ki potrebuje materialno oporo, prejme predvsem emocionalno. Kako potemtakem ta vpliva na njeno počutje? »Z vidika prejemnika lahko neustrezna opora vzbudi občutke nekompetentnosti, pretirane nadzorovanosti ali odtujenosti« (Hlebec in Kogovšek, 2003: 108). Za učinkovitost posamezne vrste opore je pomembna torej kompetentnost nagovorjene osebe, da jo nudi posamezniku, ki jo v tistem trenutku potrebuje, obenem pa je lahko vrsta podpore prava in učinkovita, vendar pa ponujena opora ne ustreza prejemniku – oseba opore ne percipira kot opore, pač pa morda celo negativno (dobronamerni nasvet, ki je percipiran kot kritika).

Eden od pomembnejših faktorjev »moči« in učinkovitosti socialne podpore ni le primernost vsebine, pač pa tudi geografski faktor. Tako Coleman v svoji definiciji socialne podpore trdi, da jo po njegovem predstavlja »struktura posameznikov z določenim razmerjem do fokusne osebe kot tudi povprečna pogostost stikov in specifična geografska bližina do te osebe«

(Coleman v Ule, Rener in drugi, 2003:68). Geografska bližina in možnost, da za podporo zaprosimo in jo tudi dobimo sta »pomembni, ker označujeta pripravljenost in verjetnost podpornih izmenjav med člani omrežja« (Ajouruch in drugi v Ule, Rener in drugi, 2003: 68).

Ob tem je mogoče dodati, da ob spremembah načina komuniciranja, ki ga zadnja leta doživljamo zaradi spremembe komunikacijskih tehnologij – mobiteli, elektronska pošta, medmrežje – neposredna geografska umeščenost posameznikov postaja vse manj nujno potreben dejavnik za uspešnost iskanja in nujenja socialne podpore.

G. Clare Wenger v delu *Understanding Support Networks and Community Care* (1994) vrste podpornih mrež temelji na naslednjih dejavnikih:

- *Bližina članov neposrednega in bližnjega sorodstva,*
- *načini, kako so družina, prijatelji in sosedje vpleteni v pomoč ter*
- *stopnje stikov med pomoči potrebno osebo in njeno družino, prijatelji, sosedi*
- *ter skupinami znotraj skupnosti* (prav tam, str. 4).

Wengerjeva je z raziskavo, ki jo opisuje v pričujočem delu, sicer naredila pregled potrebe socialnih podpornih mrež za ostarele, toda po mojem mnenju se dejavniki za razvrstitve socialnih podpornih mrež za družine od njenih bistveno ne razlikujejo. Tudi novokonstituirane družine imajo močnejše podporno zaledje, če so njihove izvirne družine, prijatelji itd. bližje njihovim bivališčem in vpleteni v pomoč.

Zato menim, da je tipologijo Wengerjeve za podporne mreže ostarelih mogoče delno implicirati - vsaj v smislu lažjega razumevanja delovanja socialne podporne mreže - tudi na podporne mreže mladih družin.

3.4. Potreba staršev po socialni opori

Soočanje z nosečnostjo, porodom in skrbjo za novorojenčka so izzivov polni dogodki, ki vsebujejo tako fizično neugodje kot tudi privajanje na novo socialno vlogo. V tem kontekstu je moč predvideti, da bo podpora, ki osebi (soočujoči se z izzivi starševstva, op. p.) olajša spopadanje z natanko določenimi težavami in integriranje v, na novo vlogo vezano socialno mrežo, na fizično in duševno zdravje te osebe vplivala pozitivno (Cutrona in Russell, 1990: 355).

Blackburn loči štiri poglavitne dejavnike, ki vplivajo na stopnjo in vrsto podpore, ki jo kdo prejme (v Ule, Rener in drugi, 2003: 68):

- *socialno ekonomski položaj posameznika/ce*

(pripadnost določenemu sloju prebivalstva vpliva na širino prijateljskih mrež posameznika/družine)

- *spolna pripadnost*

(ženske so bolj vezane na lokalne socialne mreže, saj so bolj kot moški osredinjene na dom, gospodinjstvom vzgojo otrok, moški se bolj usmerjajo druženju izven domačega terena)

- *etnična/rasna, religiozna pripadnost*

(nekateri etnije ali manjšine, denimo slovenski Romi, so bolj 'povezane', ker bolj negujejo sorodniško povezanost, solidarnost znotraj razširjenih družin, religiozna pripadnost pa 'povezuje' posameznike znotraj določene skupnosti, kjer je povezovalni dejavnik predvsem skupna religiozna prepričanost, ne pa družinska povezanost)

- *vmeščenost v določeno fazo življenjskega/družinskega poteka*

(družine z majhnimi otroki, s kronično bolnimi člani, z ostarelimi člani potrebujejo več socialne podpore)

Prav slednji Blackburnov dejavnik je osnova za moje diplomsko delo:

Družine z majhnimi otroki, nosečnice, novopečene mame in tudi očetje so v situaciji, ko potrebujejo več socialne podpore. Potrebujejo informacijsko podporo – več informacij glede nege, skrbi in zdravja otrok, izkušnje, ki jim dajejo občutek, da bodo 'preživeli' trenutni stres, potrebujejo instrumentalno podporo, kot je varstvo otrok, denarno pomoč itd., ter (predvsem?) čustveno podporo v situacijah, za katere se zdi, da jim ne bodo kos (neprespalne noči, napor, jok, stiska). Kajti znašli so se v položaju, ki je zanje povsem nov in zato še toliko bolj stresen. Potrebujejo pa tudi 'družabništvo', druženje z drugimi starši, da se izognejo občutku izoliranosti ob zanje sicer srečnem dogodku. Prav faktor 'družabništva' je pomemben predvsem za roditelja, ki po rojstvu otroka za nekaj časa ostane doma – na porodniškem ali starševskem dopustu.

3.4.1. Prišel je otrok – na pomoč!

Mladi človek, naj bo ženska ali njen partner, je z nosečnostjo in porodom postavljen pred povsem neznano tematiko – starševstvo, zato potrebuje podporo s strani svojih neformalnih mrež, predvsem ožjega sorodstva (mati, tašča...) ter prijateljev (ki že imajo to izkušnjo). Taka podpora v obliki nasvetov, prezentacije izkušenj, vzpodbude itd. ne le, da zmanjšuje stres

mladih staršev (še posebej mater) ob 'spopadu«'z novimi – starševskimi vsebinami – pač pa tudi krepi samopodobo mladih staršev, ponovno – še posebej mater.

Izpostavljanje mater kot oseb, ki potrebujejo socialno podporo ob spopadu z izzivi materinstva, ima razlog. »Večino dela, bodisi gospodinjskega, odnosnega, potrošnega ter dela v zvezi z vzgojo in vzrejo otrok opravijo ženske« (Ule, Rener in drugi, 2003: 86). Gospodinjsko delo pri tem »pomenijo repetativna vzdrževalna dela, potrošno zajema organizacijo potrošnje, nakupov, transporta itd., odnosno pa negovanje bolnih, skrb za stare, blaženje frustracij iz šole in služb ter ustvarjanje prijetnega počutja« (Bianchi v Rener, 1990: 19).

3.4.2. Učenje materinstva

»Sposobnost za materinstvo je nekaj, česar se ženska nauči« (Kitzinger, 1994: 167). Znanje se prenaša od matere na hči, od starejših in izkušenejših žensk na mlade mamice skozi stike v socialni mreži kot zaprtem sistemu neformalne mreže. To predajanje znanja se vrši že v času, ko posamezna ženska sploh še ni mati, pač pa je kot pripadnica ženskega spola del določene družbe, še bolj pa se okrepi, ko se ženska tudi sama znajde v vlogi matere in je postavljena pred izzive materinstva.

Cutrona je leta 1984 opravila longitudinalno raziskavo med 85 prvesnicami in ugotovila povezavo med socialno oporo iz okolice ter pojavom simptomov poporodne depresije. Tako je ugotovila, da je »vodenje (guidance) pomembno v prvih dveh tednih po porodu, medtem ko je socialna integracija teh mater v okolje postala pomembna najkasneje v osmih tednih po porodu« (Cutrona in Russell, 1990: 355). Najpomembnejša je instrumentalna podpora (torej nasveti, informacije), sledi pa čustvena pomoč, ugotavlja Cutrona.

Nekoč je veljalo, da za vzgojo otrok potrebujemo celo vas. Za otroke so večinoma skrbele pripadnice (torej, ponovno, ženske) plemena in obenem predajale znanje o skrbi za otroka na novo generacijo mamic. Zdaj je tovrstne oblike »učenja materinstva« mogoče videti v predindustrijskih kulturah.

V državah, ki so zaznamovane s sodobno civilizacijo, je drugače – »medtem ko jo (novopečeno mamico, op.a.) v tradicionalnih družbah negujejo in podpirajo starejše, izkušene matere in druge ženske z otroki iz iste vasi ali gospodinjske skupnosti, je ženska na Zahodu pogosto popolnoma sama in preživlja to, kar so poimenovali »zakasnela zmedenost zgodnjega materinstva« (Kitzinger, 1994: 158).

Sodobno novopečeno mamó preveva zavest, da nima pojma, kaj naj počne z bitjem, ki ga je rodila. »Pričakujoča mati v zahodni družbi morda (namreč) še nikoli prej ni niti videla niti se dotaknila novorojenčka« (Kitzinger, 1994: 161).

Kdo mladi mamici lahko priskoči na pomoč? V poljedelskih kot tudi lovskih družbah so otroci odgovornost vseh odraslih, piše Kitzingerjeva (1994: 160).

Bogata folklorá mater uči, kako naj otroka ohranja pri zdravju, kako naj uporablja zelišča in se pravilno drži običajev, ter daje napotke za zdrav razvoj otroka. Toda to je skupno znanje vseh žensk, ki le potrjuje, kar že vse vedo. V stiski poišče mati pomoči pri starih obredih čarovništva, magije in vere ali pri novih mogočnih obredih znanosti in medicine. Toda v vsakodnevnem družinskem življenju ravna brez premisleka in dvoma (Kitzinger, 1994: 161).

Dodati bi bilo treba, da je temu tako zato, ker so v času odraščanja in življenja v trdni povezanosti s člani/članicami prevzele nekakšen praspomin vzgoje in vzreje otrok, ki je skupen celotni skupnosti, v kateri so in še živijo.

»Le v zahodnih moderniziranih družbah se od ženske pričakuje, da bo sorazmerno dolgo sama z dojenčkom in skrbela zanj. Številne ženske nimajo nikogar, ki bi skrbel za zadovoljevanje njihovih potreb. Ženske, ki so postale matere, lahko potrebujejo praktično, čustveno ali finančno pomoč, nego in nasvete« (Drglin, 2003: 309).

Ob tem je podoba matere, ki jo mlade ženske nosijo v sebi in jo še bolj vzpodbujajo mediji, močno idealizirana.

Lahko gre za podobe privlačne, po možnosti uspešne poslovne ženske, ki se po prihodu iz službe prelevi v empatično mamó, ali za romantizirane podobe srečne, lepe matere z zadovoljnim, angelskim dojenčkom. Seveda te podobe v stiku z realnostjo zbledijo: ženske so večkrat soočene z občutki izgube, kaosa, obudijo se spomini na lastno otroštvo, pojavijo razočaranja zaradi premajhne podpore partnerja in socialnega okolja, doživljajo lahko šok ob porodu in podobno. Z materinstvom je pogosto močno povezan občutek, ki so ga poimenovali kot 'kronični dvom vase' (Drglin, 2003: 310).

Sodobna ženska, ki ni imela priložnosti materinjenje spoznavati skozi skupno posvečanje otrokom plemena ali vasi oziroma skozi sorodniške vezi vsaj otrokom ožjega ali širšega sorodstva, tako velikokrat »z rojstvom otroka začne delati nekaj, o čemer ne ve prav nič. Po napotke bi lahko šla k svoji materi, vendar je to v zelo mobilni družbi pogosto nemogoče, saj je lahko dvojica, ki si ustvarja družino, stotine ali tisoče kilometrov daleč od bodočih starih staršev« (Kitzinger, 1994: 161).

Geografska razdalja pa ni edini razlog, da se novopečene mame velikokrat počutijo ohromljene pri vzgibu, da bi svojo mamo ali taščo prosila za nasvet. Tu je še »časovna razdalja« – razdalja med izkušnjo materinstva v tretjem tisočletju in izkušnjo 'postati in biti mati' pred nekaj desetletji.

Obenem se je potrebno vprašati tudi: če mlada mamica pomoč in podporo pri svoji mami oziroma ožjem ženskem sorodstvu dobi – ji ta sploh ustreza? Je sploh v skladu z njenimi prepričanji, kaj materinstvo oziroma starševstvo pomeni in na kakšen temeljni način se ga bo lotila?

»Nosečnica želi stvari delati po svoje, in tudi če ji je njena mama na voljo, je morda ne želi prositi za pomoč« (Kitzinger, 1994: 162).

Na področju nege in vzgoje otrok so se namreč v zadnjih desetletjih doktrine, kako to početi, izmenjevale s svetlobno hitrostjo.

3.4.3. Materinstvo nekoč vs. materinstvo danes

Ko so se z izzivi materinstva spopadale ženske, ki so zdaj generacije babic in prababic, so pri vzgoji in negi dojenčka veljala drugačna pravila. Postavila sta jih znanost in medicina, v družine so bila vpeljana preko zdravstvenih in vladnih institucij pod izgovorom, da družba in država skrbita za boljše družinske razmere in znanje. Glavno vlogo »učitelja vzgoje in nege« so prevzela pravila, urniki itd., ki še dandanes obremenjujejo znanje o materinstvu žensk sodobne družbe.

Socialna figura otroka, kot jo razumemo danes, je modernega datuma.

Sredi 18. stoletja se pojavi ekstenzivna politika (predvsem z razširjanjem literature na temo varstva in blaginje otrok), ki poziva predvsem matere, naj bodo bolj senzibilne za blaginjo svojih otrok. /.../ Proces spreminjanja otroštva skozi njegovo intenziviranje v postmodernosti lahko označimo s pojavom protektivnega otroštva, ki vključuje aktivnosti in prakse, ki izražajo vedno bolj intenzivno skrb za otroke, njihovo blaginjo, izobraževanje ipd. (Švab, 2001: 135). Protektivno otroštva /.../ ima zametke v konstituiranju modernega otroštva, še posebej po drugi svetovni vojni, ko se ponovno razmahne ekspertno (medicinsko in psihološko) svetovanje materam in poudarjanje 'dobrega' materinjenja in 'pravilnega' vzgajanja otrok (Roberts v Švab, 2001: 135).

Materi, ki je takrat vzgajala po lastni pameti in instinktu, se je – podkrepljeno z medicinskimi študijami – nenehno govorilo, da vzgaja in neguje napak. Da medicinska znanost ve bolje in da so matere nesposobne same poskrbeti za otroka.

Praspomin materinstva, ki se je ohranjal v skupnosti, je bil s tovrstnim poseganjem institucij v sfero skrbi in nege za otroka skoraj popolnoma postavljen na stran, četudi »dokazi iz zgodovine in kultur z vsega sveta kažejo, da ženske nasploh – navadne, spontane, ljubeče matere, ki so se pripravljene učiti od svojih otrok in se nanje odzivati – vejo več kot vsi strokovnjaki skupaj« (Kitzinger, 1994: 164).

Zdi se, da se zadnje desetletje zastavljajo predlogi 'novega načina starševstva', ki spominjajo na značilnosti vzgoje in vzreje otrok v predindustrijskih časih družbah – »otrok je dan in noč tesno ob materinem telesu skoraj kot njen podaljšek, in v katerih otrok kar mimogrede in od časa do časa sesa ter pogosto zaspi še ob prsni« (Kitzinger, 1994:158). S to razliko, da jih zdaj podpirajo različne znanstvene raziskave in ugotovitve, ne le notranji čut posamezne matere.

Neredko se zgodi, da zaradi različnih prepričanj in védenja o negi in vzgoji otrok pride do kratkega stika med dvema generacijama mater. Pomoč in opora matere hčerki, ki ima zdaj svojega otroka, je lahko dobronamerna, a ni tisto, kar mlada mamica pričakuje od okolice. Podana opora torej ni nujno enaka pričakovani opori novopečene matere v stiski.

Kljub temu, da se sodobna mlada mama le redko uči z opazovanjem, kot to večinoma počnejo njene predindustrijske vrstnice, se v prvi vrsti še vedno naslanja na ožjo žensko sorodstvo, vendar išče informacije in znanje o starševstvu tudi iz drugih virov: starševskih in zdravniških priročnikov, medijev, interneta. Vse več je mogoče najti napotkov, 'kako prisluhni otroku in njegovim potrebam'. Vsekakor pa ima sodobna mati na izbiro široko paleto navodil, med katerimi lahko izbere tisto, ki je najbližje prepričanju, ki ga nosi v srcu.

Toda možnosti izbire različnih pristopov in doktrin se ne kažejo vedno pozitivno – izbira je že dobrodošla, če mlada mati seveda zmore in zna izbrati. Pravzaprav so mlade mamice velikokrat še bolj zbegane, saj imajo na razpolago toliko (preveč?) različnih informacij, da se same med njimi težko znajdejo, notranjemu čutu pa brez potrdila okolice ne zaupajo dovolj.

Pri tem je potrebno poudariti, da ni samo nega in skrb za otroka tisto, kar mlade ženske morda spravlja v stisko. Mlada mati potrebuje podporo tudi zase in nemalokrat za reševanje težav v svojem partnerskem razmerju, ki ga prihod otroka skoraj neizogibno omaje.

Bližnji v tem času (prehoda v starševstvo, op. a.) pogosto ne prepoznavajo okoliščin, ki lahko načenjajo telesno in duševno zdravje žensk, in zanikajo njihove potrebe po družbi odraslih, negi ali spolnosti. Veliko žensk je pod kroničnim stresom, ki je

posledica usklajevanja vlog matere, zaposlene ženske, gospodinje in ljubice – celotiste, ki imajo dovolj visok dohodek, pomoč partnerja in stike s prijatelji ali ljubimci /.../ Za veliko mater življenje z dojenčkom pomeni soočanje z monotonijo in osamljenostjo dolgih ur. Nekatere preživljajo dneve in dneve brez družbe odraslih (Drglin, 2003: 309).

Že samo združevanje v podporne skupine mamic, ki natanko vedo, kaj pomeni imeti občutke osamljenosti, opeharjenosti, zmedenosti, žalosti in besa poleg pričakovane blaženosti, lahko zmanjša stres pri mladih materah. »Pomagajo lahko že pogovori o občutkih, izražanje bolečine, razočaranja in žalosti« (Drglin, 2003: 316).

3.4.4. Kaj pa očetje?

Ne smem povsem pozabiti na moški del in delež v starševstvu, zato se bom na kratko lotila fenomena »novega očeta«. Ta naj bi bil »v nasprotju za modernim očetom – materialnim preskrbovalcem družine (bread winner), vedno bolj vpleten v različne segmente družinskega življenja« (Švab, 2001: 115).

Kot piše Švabova, gre pri novem očetovstvu za obrat od »komplementarnega modela starševstva k participativnemu modelu« (2001: 127). Novo očetovstvo je tako definirano »predvsem z večjo vpletenostjo očetov v (nova) razmerja z otroki« (Švab, 2001: 125). Moški naj bi si tako bolj želeli vstopati v tesnejše stike s svojimi otroki, povečati svoj delež pri družinskem delu, vendar nekateri sociologi trdijo, da je »njihov način participacije vključuje prijetnejša, manj rutinska, nezavezujoča opravila, medtem ko so partnerkam prepuščena vsa ostala opravila in skrb« (Hochschild v Švab, 2001: 125).

Švabova nadalje ugotavlja, da se *prakse novega očetovstva omejujejo na pomoč preobremenjenim ženskam (bodisi z opravljanjem lažjih, rutinskih del v gospodinjstvu, ko so otroci še manjši, ali pa z igro z otroci, ko so ti že večji). V zadnjem času so se tem ad hoc družbenim praksam /.../ pridružile tudi nove, predvsem navzven obrnjene, okolici vidne prakse /.../ ki vključujejo različne dejavnosti: od očetovega (različno aktivnega) spremljanja partnerkine nosečnosti (vse pogostejša prisotnost pri ginekoloških, ultrazvočnih in drugih pregledih, aktivno sodelovanje pri porodu) so pomoči pri skrbi za dojenčka (vodenje otroka na sprehod) do igre z otrokom (2001: 131).*

Kaj vloga novega očeta sploh pomeni za mladega moškega? Da bo moral, če se bo hotel ravnati po smernicah novega očetovstva, razviti načine očetovanja, ki skozi »etiko skrbi za

druge vključujejo tudi tiste spretnosti in dovzetnosti za skrb za druge, odpovedovanje oziroma vse tiste prakse, ki jih zahtevajo obveznosti in narava vsakdanjega družinskega dela« (Švab, 2001:131). Delati bo torej moral stvari, ki se jih še nikoli ni lotil, ki se jih tudi ni imel priložnosti naučiti. Verjetno se nikoli prej ni dotaknil, morda celo videl novorojenčka. Kaj naj počne z njim? Če se bo hotel poskusiti v vlogi novega očeta, bo prve smernice vsekakor dobil skozi interakcijo s svojo partnerko. Morda pa bo izkušnje, napotke itd. poiskal še kje drugje.

3.4.5. Potreba po novih virih opore

Zaradi povečanega pomena otrok v družbi in družini, »zaradi zvišanih imperativov vzgoje, skrbi in nege za otroke, je postala odločitev za otroke skrbno načrtovan projekt v življenjskem poteku posameznikov, ki vključuje vrsto popularnih medicinskih in psiholoških nasvetov potencialnim staršem o zdravem življenju, fizičnem in psihičnem optimaliziranju pogojev spočetja« (Švab, 2001: 140) in kasneje materinjenja oziroma očetovanja.

Mladi starši so bolj kot z vzgledom iz okolice in notranjim vedenjem o materinjenju in očetovanju bombardirani s spoznanji strok o načinih starševstva, kar naj bi služilo blaginji njihovih otrok, in s tem pod nenehnim pritiskom, da morajo 'delati tako, da bo z njihovim otrokom vedno in vse najbolje'.

V sebi pa občutka, da delajo prav (četudi ne vedno po trenutno veljavnem spoznanju iz znanstvene stroke), velikokrat nimajo ali pa mu – v prepričanju, da se motijo (ali pa jim tako govorita celo medicina in znanost) – ne zaupajo.

Zato še vedno potrebujejo podporo okolice, izkušenejših. Podporo pa lahko poleg neposrednega stika z že razvito socialno mrežo, če je ta morda informacijsko in podporno okrnjena v luči novega izziva – starševstva – iščejo tudi skozi drugačne vire. Denimo na internetu.

Eksplzivna pomnožitev možnosti, da posameznik na svoje vprašanje najde odgovor, je ena od najbolj močnih prednosti socialne mreže na spletu. Iskalniki najdejo podatke. Ljudje prispevajo rešitve k problemu. Mreže ljudi lahko rešijo težave drug drugemu. Spletne mreže pa pospešujejo in globalizirajo ta proces (Kimball in Rheingold, 2001: 2).

4. INTERNET KOT VIR SOCIALNE OPORE

Tehnološki napredek v zadnjih letih je močno zaznamoval naša življenja, saj so postali relativno zmogljivi računalniki povsem dostopni splošni javnosti.

»Pozabite na deskarje. Pojavila se je nov razred medmrežljanov!« je maja 1997 zapisal Bussines Week in postregel s podatki o tem, da je radosti interneta odkrila nova vrsta ljudi. Pa ne medmrežnih deskarjev, ki bi zgolj radovedno tavalili od ene do druge spletne strani, pač pa v računalništvo niti ne tako posvečenih posameznikov, ki na spletu sicer iščejo informacije, a še veliko več kot to. »Želijo si občutek skupnosti – kibernetično ekvivalento baru iz nanizanke Na zdravje, kjer vsakdo pozna tvoj elektronski naslov« (Business Week, 1997). Kot poudarjajo avtorji članka – vsebina spletne strani je razlog, da jo ljudje obiščejo, občutek skupnosti pa tisto, zaradi česar ostanejo.

4.1. Načini komuniciranja na spletu

Sodelujoči pri komuniciranju preko računalnikov uporabljajo besede, zapisane na zaslon, in tako med seboj ...

... izmenjujejo prijetnosti in se prepirajo, vključujejo v intelektualne diskurze, trgujejo, izmenjujejo znanja, delijo čustveno podporo, načrtujejo, razmišljajo, obrekujejo, se maščujejo, zaljubljujejo, najdejo prijatelje in jih tudi izgubijo, igrajo igre, flirtajo, redko oblikujejo dela visoke umetnosti in pogosteje nesmiselno klepetajo. Ljudje v virtualnih skupnostih počnejo pač vse tisto, kar počnejo tudi sicer ljudje v resničnem življenju, le da ob tem s seboj ne jemljejo svojih teles. Nikogar ne moreš poljubiti in nihče te ne more udariti, toda zelo veliko se lahko zgodi znotraj teh omejitev. Milijonom, ki so se znašli sredi kakšne virtualne skupnosti, sta raznolikost in vitalnost na računalnik vezane kulture zelo privlačna, če ne celo zasvojujoča (Rheingold, 1993).

Načinov komuniciranja preko spleta je veliko – Internet Relay Chat kanali (IRC), Multi-User Dimensions (ali Dungeons ali Dialogues – MUD), Bulletin Board sistemi (BBS – sistemi z oglasnimi deskami), diskusijski forumi itd.

BBS in diskusijski forumi so med računalniško povprečno pismenimi posamezniki najpreprostejši način komuniciranja, saj za razliko od irc in mud kanalov za udeležbo v klepetu ne zahtevajo dodatne programske opreme. Vse, kar potrebuješ, je dostop do spleta

preko modema ali kabelske povezave in ustrezno programsko opremo za dostop do spleta in določene spletne strani.

4.1.1. Diskusijski forumi

Diskusijski forumi so koticiki za anonimno in nesinhrono komuniciranje med obiskovalci določenega internetnega naslova. So del ponudbe vse večjega števila spletnih strani oziroma spletnih portalov.

Portal je spletna stran s številnimi podstranmi, nekakšna velikanska omara z velikim številom predalčkov, v katerih je moč najti informacije, poljudne ali strokovne članke in novice na določeno temo.

Diskusijski forum(i) omogoča(jo) stik med obiskovalci portala oziroma strani. Obiskovalce družijo skupna značilnost, največkrat navdušenje nad oziroma ukvarjanje s tematiko, ki jo portal oziroma stran obravnava.

Za komunikacijo med uporabniki je odločilnega pomena skupna izkušnja, skupno zanimanje; najsi bo to navdušenje nad hitrimi avtomobili, posvečanje skrbi za zdravje, spolnost ali izzivi starševstva.

Sodelujoči na forumu lahko pod svojim vzdevkom (nickom) odpre določeno vprašanje (temo) – in počaka na replike (poste) drugih obiskovalcev foruma, ki ponudijo svoje mnenje, informacije itd. – ali pa zgolj podaja replike na že odprte teme. Če je tema zanimiva ali pereča se lahko razvijejo dolge diskusije, ki trajajo, dokler je za določeno temo ali vprašanje še zanimanje med uporabniki foruma.

V grobem lahko ločimo dve vrsti uporabnikov foruma – aktivne in pasivne. Aktivni uporabniki sodelujejo v diskusijah, odgovarjajo na vprašanja in bolj ali manj pogosto tudi odpirajo teme. Pasivni uporabniki pa so sicer prisotni na forumu, vendar ne prispevajo pri vsebinskem oblikovanju foruma – teme in replike zgolj berejo, diskusij pa se aktivno (največkrat) ne udeležujejo.

Po vrsti nadzora ločimo diskusijske forume na moderirane in nemoderirane. Pri prvih gre vsaka oddana tema ali replika najprej skozi »roke« moderatorja ali administratorja, skratka upravljavca foruma, ki nato odloči, ali je vsebina primerna za objavo na forumu ali ne, in jo šele nato objavi na forumu (ali pa ne). Nemoderirani forumi tega neposrednega nadzora nimajo, posti si sledijo, kot so poslani.

Ločimo lahko tudi med splošno dostopnimi in strokovnimi forumi – na prvih se lahko oddajanja sporočil poslužujejo vsi obiskovalci, vsi lahko sprašujejo in vsi odgovarjajo, so torej neposredni oblikovalci foruma, drugi pa so oblikovani tako, da obiskovalec zastavi vprašanje strokovnjaku, ki je določen za ta forum – denimo na temo 'ginekologije in porodništva' – ta najprej vprašanje odobri, nanj odgovori in potem vprašanje ter odgovor ponudi v branje vsem obiskovalcem foruma.

Pri komuniciranju udeleženci na forumi (in tudi v drugih oblikah internetnega komuniciranja) poleg besed uporabljajo 'čustvene ikone' – emoticons, ki jim slovenski uporabniki pravijo kar 'smeški'. Gre za določene kombinacije znakov, katerih namen je izraziti čustveni ton sporočila.

Najbolj znani 'smeški' so:

:) za nasmeh,

:(za žalost,

;) za pomežik oziroma znak nagajivosti.

Poleg smeškov uporabniki spletnih komunikacijskih virov uporabljajo tudi velike tiskane črke, da bi poudarili svoje besede. Nenapisano pravilo pravi, da je uporaba velikih črk najprimernejša za »kričanje« ob močnih čustvenih izrazih – največkrat ob jezi, besu ali veselju.

Uporabniki se lahko zatekajo tudi k uporabi kratic splošno znanih besed ali besednih zvez, da tako olajšajo komuniciranje in skrajšajo komunikacijsko sporočilo: RD namesto 'rojstni dan', M namesto 'menstruacija' itd.

Uporaba parajezika je poskus uporabnikov, da bi napisanim besedam dodali globino in pomen. Uporabniki se zanašajo na parajezik, ki naj bi bralcu razkril ozadje in namen pisanja oziroma duh, v katerem je bilo sporočilo napisano. Parajezikovni znaki tako omogočajo oblikovanje konteksta, v katerem naj bi bilo sporočilo s strani bralca interpretirano» (Eaglesham, 1996: 86).

4.2. Spletne skupine in skupnosti za podporo in samopomoč

Howard Rheingold je leta 1993 v delu *The Virtual Community* podal ugotovitev, da spletni kotički za komunikacijo med ljudmi (med drugim tudi zgoraj opisovani diskusijski forumi)

nudijo možnost navezovanja rednih stikov in tako tudi nastanka kibernetične oziroma virtualne skupnosti.

Kjerkoli računalniška komunikacijska tehnologija (CMC – computer-mediated communications) postane dostopna splošni populaciji posameznikov, ti neizbežno začnejo graditi virtualne skupnosti, prav tako kot začnejo mikroorganizmi neizbežno graditi kolonije. Sumim, da je ena od razlag za ta fenomen lakota, ki raste v ljudeh povsod po svetu, medtem ko iz naših življenj vse bolj izginjajo neformalni prostori javnosti (Rheingold, 1993).

Skupine in skupnosti na internetu se oblikujejo »na podlagi skupnega interesa oziroma strasti, najsi bo to igranje klavirja ali starševstvo« (Business Week, 1997).

Sodelovanje v internetnih skupinah in skupnostih je postalo pogost način posameznikovega »povezovanja z viri, prejemanje informacij in pridobivanje podpore na področjih, ki so skupna članom skupine oziroma skupnosti« (Schneider in Tooley v Eaglesham, 1996: 3). Del privlačnosti tovrstnih 'online' skupnosti je »priložnost, da ljudje vzpostavljajo interakcijo z drugimi, ki imajo podobne izkušnje, iz zasebnosti svojega doma« (Sparks v Eaglesham, 1996: 3).

Zanimivo je, da so »spletne skupine največkrat označene kot skupine za podporo (support group), čeprav v resnici največkrat prevzamejo obliko skupin za samopomoč« (Sparks v Eaglesham, 1996: 15).

Značilnosti prvih, torej skupin za podporo, je okolje s posamezniki, ki si medsebojno »vzpodbujajo in ocenjujejo, obenem pa dovoljujejo avtoritativno podporo terapevta« (Ohlson, Horne in Lawe v Eaglesham, 1996: 15), medtem ko naj bi bile skupine za samopomoč »omogočale medsebojno pomoč in posredovanje informacij, kar pa ni odvisno od sodelovanja strokovnjaka, čeprav ga ne izključuje« (Sparks v Eaglesham, 1996: 15).

4.2.1 Značilnosti skupin za (samo)pomoč na spletu

Susan Eaglesham je leta 1996 opravila raziskavo, v kateri je želela določiti značilnosti, tako prednosti kot slabosti, podpornih spletnih skupin. Na podlagi rezultatov raziskave je zastavila tri kategorije – opažene prednosti (11 podkategorij), opažena tveganja (9) in uporaba besedila (2) (1996: 54).

Opažene PREDNOSTI spletnih skupin za samopomoč po ugotovitvah Eagleshamove so:

1. **Skupne izkušnje** (uporabniki navajajo upanje, ki ga ima zanje zavest, da je nekdo že zmogel premagati težave, ki jih trenutno pestijo)

2. **Informacije** (viri, globalni vidik – iskanje mednarodnih virov, ki niso dostopni v lokalni skupnosti)
3. **Podpora** (empatija, pomoč drugim, zaupnost, ocenjevanje)
4. **Strategije** (rešitve, iskanje možnosti, predlogi)
5. **Skupnost** (občutek pripadnosti, povezanost, skupinska kohezivnost)
6. **Prijateljstvo** (socialni vidik, povezovanje med uporabniki na prijateljski ravni, ki se nadaljuje tudi izven spletne podporne skupine)
7. **Izpuščanje pritiska** (občutki in izkušnje, konflikti – način čiščenja pritiska iz realnega življenja, kar deluje terapevtsko)
8. **Anonimnost** (varnost – kar pomeni, da se posamezniki skrivajo za izmišljenimi imeni (nicki) in izdajajo le izbrane podrobnosti iz svojega življenja, in razdalja med uporabniki)
9. **Zagovarjanje** (advocacy) (širše socialne teme, ki v uporabniku vzbudijo željo po spreminjanju socialnih stališč)
10. **Udobnost** (razpoložljivost 24 ur na dan, čas za razmislek in vračanje k temi, kadar to ustreza uporabniku)
11. **Profesionalna vpletenost** (uporabniki, ki so v realnem življenju hodili na terapije, so med dvema seansama, pomoč iskali v spletni skupini za (samo)pomoč)

S strani uporabnikov opažena TVEGANJA po Eagleshamovi so:

1. **Hrup (noise)** (nepravilne ali celo škodljive informacije, ponavljanje tem in informacij, spamming – teme, postavljene na diskusijo, ki pa nimajo nobene zveze z osnovno tematiko podporne spletne skupine)
2. **Spor** (značilnost je flaming – izzivalna, negativna in namenoma boleča sporočila, ki naj bi s tem posredovala kritiko teme, ki jo je zastavil nekdo drug, ali celo z osebo, ki je zastavila določeno temo ali napisala sporočilo.)
3. **Zaupnost** (relativna anonimnost ne zagotavlja visoke stopnje zaupnosti, forumi so, če niso zaklenjeni z geslom, javni)
4. **Razdalja** (nekateri jo imajo za prednost, vendar zaradi nezmožnosti osebnega stika razdalja med uporabniki lahko vodi k občutkom izolacije)
5. **Nezmožnost skupne akcije**
6. **Neudobnost** (čas, ki ga porabi uporabnik na internetu, da pregleda dogajanje; to še otežuje veliko število postov)
7. **Problematično obnašanje** (uporaba negativnih simptomov ali strategije nekega drugega uporabnika, da bi tako postali še bolj »problematični«: načini, kako storiti samomor, kako

kaznovati otroke ... pa tudi uporaba diskusijske spletne skupine kot nove oblike težavnega obnašanja – denimo kot beg pred realnostjo)

Uporaba besedila se kaže v dveh podkategorijah – **pisanju**, ki naj bi po ugotovitvah Eagleshamove za uporabnike predstavljalo kreativni izziv, učenje jasnega izražanja in arhiviranje določenih pomembnejših stikov ter **uporaba parajezika**.

4.3. Spletna socialna opora za starše

Kakuko Miyata je leta 2002 raziskovala fenomen japonskih mamic, ki so socialno podporo iskale na internetu. Kot piše v članku Social Support for Japanese Mothers je delitev vlog po spolu na Japonskem še vedno izredno izrazita. Japonske matere so še vedno glavne in velikokrat edine pri skrbi za svoje otroke. Obenem se mlade mamice ob vzgoji svojih otrok nenehno spopadajo s tradicionalnimi principi vzgoje, ki so jih prakticirale generacije žensk pred njimi. »Zaradi take situacije se v letih otrokovega odraščanja matere velikokrat počutijo obremenjene in izolirane. Skrb za otroke je namreč zelo stresno. Matere lahko stres zmanjšajo in obenem izboljšajo svoje počutje, če prejmejo dovolj socialne podpore« (Miyata, 2002: 522).

Če te podpore matere ne morejo dobiti znotraj svojih lokalnih podpornih mrež, jo poiščejo iz drugih virov. Eden od teh so štirje japonski starševski spletni forumi.

Spletne skupnosti lahko zagotovijo dovolj socialne podpore, ki izboljša počutje mater. Okolje na spletu zagotavlja materam anonimnost, da lahko matere lažje komunicirajo. Ta anonimnost zagotavlja zasebnost obiskovalca. Odprta skupnost, kakršna se pojavlja na spletu, dovoljuje dostop vsakega posameznika od kjerkoli, obenem pa dovoljuje izstop, kadarkoli ta želi. Obenem so spletne podporne skupnosti velikokrat sestavljene iz številčne in heterogene družbe ljudi, ki imajo znanja na različnih področjih. To je kibernetični prostor, na katerem je skoraj zagotovo moč najti uporabne informacije za rešitev določenega problema. Hkrati pa je tam moč najti tudi socialno in čustveno podporo, druženje, nasvet in informacije (Wellman in Gulia v Miyata, 2002: 522).

V longitudinalni raziskavi, ki je zajela 331 japonskih mater, ki so imele najmanj enega predšolskega otroka in so sodelovale v eni od štirih japonskih spletnih starševskih skupnostih, je Miyata prišla do zaključkov, da »prejetje socialne podpore s strani šibkih vezi spletne

skupnosti izboljša duševno počutje mater. Obenem pa se je duševno počutje udeleženk /.../ podobno izboljšalo, če so prejele socialno podporo s strani močnih vezi v realnem življenju. Še več, socialna podpora, ki so jo udeleženske prejele s spleta, je vzpodbujala sprejemanje in dajanje socialne podpore v realnem življenju« (Miyata, 2002: 545).

Forum Starši staršem je diskusijski forum slovenskih staršev, tako mater kot očetov. Število uporabnikov iz dneva v dan narašča. Zanimalo me je, zakaj, oziroma, kaj jim forum Starši staršem nudi?

5. ANALIZA SPLETNEGA FORUMA STARŠI STARŠEM

Od junija 2000 na slovenskem spletnem portalu Med.Over.Net delujejo različni spletni forumi, ki so namenjeni informiranju, strokovnim odgovorom na vprašanja obiskovalcev ter splošnim pogovorom in izmenjavi mnenj obiskovalcev, ki jih družijo neka skupna značilnost oziroma tematika.

Skupna značilnost spletnega foruma Starši staršem, ki bo predmet analize tega diplomskega dela je – izkušnja starševstva. Uporabniki si na omenjenem spletnem forumu izmenjujejo mnenja, informacije, iščejo in dajejo oporo v različnih situacijah, povezanih z otroci, življenjem v zakonu in družini.

Zaradi vse večjega povpraševanja uporabnikov na forumu Starši staršem po določeni temi – denimo težave z zanositvijo, nosečnost, dojenje, poporodna depresija, žalovanje po splavu, težave s šolo itd. – so administratorji na Med.Over.Net-u ustvarili nove splošne in strokovne forume, ki uporabnikom nudijo bolj specifične tematike – splošni nemoderirani forumi so tako Starši osnovno in srednješolcev, Ko starši žalujejo, Neplodnost, Nosečnost; strokovni moderirani pa Dojenje, Poporodna depresija, Masaža, Porodna bolečina, Vzgoja otrok in družine, Otroci s posebnimi potrebami. Kot zanimivost sta tudi splošna nemoderirana foruma Ženski in moški čvek, ki omogočata predvsem spletno druženje in klepet.

5.1. Opis spletnega foruma Starši staršem

Forum Starši staršem je splošen nemoderiran forum, sodelovanje na njem je anonimno, brezplačno in dostopno vsakemu uporabniku spleta. Vsak uporabnik se lahko na vse forume portala prijavi z nickom, ki ga bodisi registrira ali ne – registriran nick je zaščiten z geslom in omogoča uporabniku, da se na vseh forumih omenjenega spletnega portala »oglašajo« pod imenom, ki je le njegovo.

Teme na forumu Starši staršem so različne in velikokrat niso vezane strogo na starševstvo, vzgojo in nego otrok. Sicer je na forumu najti velikansko informacijsko zakladnico različnih nasvetov za dojenje in pripravo goste hrane, nego otroške kože, mnenja o plenica in drugih

izdelkih za otroke, storitev za celotno družino, vzgojnih vprašanj (trma, jeza, agresivnost), podatkov o vrtcih, zdravstvenih nasvetov itd.

Veliko pa je tudi tematik, ki so posredno sicer vezane na družinsko življenje, niso pa strogo starševske – denimo vprašanja v zvezi s partnerskim razmerjem, družinskimi odnosi (tašča, sorodniki itd.), vprašanja o stanovanjskih kreditih, zidavi hiš, prireditvah za otroke, kam na počitnice ali izlet itd. Nemalokrat pa se uporabniki lotijo tudi izmenjave mnenj na aktualne dogodke (vojna v Iraku, izbor EMA, izbor miss, slovenska zakonodaja itd.). Tematike torej niso zgolj starševske, čeprav je bil forum prvotno namenjen prav izmenjavi mnenj in izkušenj o malih nadobudnežih.

5.1.1. Forum Starši staršem v številkah

Število uporabnikov: V novembru 2001 je bilo na forumu Starši staršem zabeleženih 3039 unikatnih IP naslovov (glej priloga E, tabela 3). »IP naslov je 32 bitna numerična identifikacijska številka, zapisana kot štiri števila, ločena s pikami, in pomeni unikatni naslov, ki ga dobi vsak računalnik, ki se poveže s spletom« (Analysys, 2004).

Leto kasneje, novembra 2003, jih je bilo v enem mesecu zabeleženih 9165 unikatnih IP naslovov, novembra 2003 pa je bilo število ponovno podvojeno – 16.622 različnih IP naslovov (glej priloga E, tabela 3).

Poenostavljeno bi tako lahko sklepali, da je najmanj toliko uporabnikov v novembru 2003 obiskalo to stran. Poenostavljeno zato, ker imajo nekateri večji sistemi (denimo podjetja ali javna uprava) in tudi uporabniki ADSL dostopa na splet – stalne IP naslove, večji sistemi pa le nekaj IP naslovov za vse uporabnike na svojem sistemu (denimo pet za celoten sistem podjetja, v katerem lahko na splet vstopa nekaj sto uporabnikov). Povsem natančnega števila uporabnikov tako zgolj z vodenjem evidence IP naslovov ni mogoče določiti.

Da število uporabnikov na Starši staršem narašča, kaže tudi vse večje število sporočil (glej priloga E, tabela 4) – konec novembra 2001 je bilo vseh sporočil (tem in replik) 5747, leto kasneje kar desetkrat toliko – 58.374, konec novembra 2003 pa 185.433. Unikatnih tem je bilo novembra 2001 – 737, novembra 2002 – 7.488, novembra 2003 pa se jih je nabralo že 23.967. Tu gre za skupno število vse odprtih tem od začetka delovanja foruma do konca novembra 2003 (glej priloga E, tabela 5).

5.1.2. Najbolj odmevne teme

Za kriterij odmevnosti sem vzela število replik, ki jih je dobila posamezna tema. Tri teme, ki so doslej prejele največ replik (izvleček je nastal 15. januarja 2004) že po svoji naravi kličejo k sodelovanju:

1. Koliko nas je – POFOČKAJ SE!!! 345
2. Raziskava-prosim pomagajte 151
3. dejmo se spet malo pofočkat 128

Se pa že na 5. mestu pojavlja tema, ki kaže na tematsko usmeritev foruma:

Osamljenost med porodniško 119

Avtor: Kiara

Datum: 20-11-03 12:31

Sem mlada mamica z trimesečnim sinčkom. Že dober mesec se spopadam z občutkom osamljenosti in žalosti. Ker ne morem zahajati v razne lokale s prijatelji, z njimi skoraj več nimam stikov. K meni na obisk pa ne smejo priti-pravilo mojega moža, ki pa dela cele dneve, vidiva se samo zvečer.

Včasih bi najraje kar prekinila porodniško in šla nazaj v službo. Ne vzdržim več biti doma, ne vzdržim biti ves čas z otrokom...

Kaj je to z mano? Ima morda katera kak nasvet zame? Prosim.

Karmen

Opomba: iz replik in Kiarinih odgovorov se je kmalu razkrila celotna zgodba – jasno postane, da je Kiara s strani moža in njegove družine dejansko psihično zlorabljana, prepovedujejo ji stike z okolico, obiske, izhode, grozijo ji z odvzemom otroka ... Iz odgovorov je razvidno, da se uporabniki in uporabnice foruma nagibajo k temu, da Kiara poišče rešitev iz celotne situacije.

Zgodba se nekaj dni kasneje nadaljuje:

Avtor: Ayanna

Datum: 08-12-03 14:07

Karmen (alias Kiara) je šla z otrokom k svoji sestrični za nekaj časa. Tam je nekako prišla k sebi in preštudirala vso zadevo. V tem tednu naj bi se vrnila v Ljubljano in malo obiskala odvetnika ... Več vam bo pa verjetno sama napisala, ko bo spet kaj na internetu. Jaz sem se dosedaj ene parkrat slišala z njo, nazadnje v četrtek.

Lp, Ayanna

Če na kratko pogledamo nadaljnjih 25 najbolj odmevnih tem, med njimi najdemo še nekaj takih, ki kažejo na tematiko foruma (v oklepaju dodajam pojasnitev):

11. predolg porodniški dopust – 102 replik

(izkušnja ženske, ki se je odločila, da se bo po nekaj mesecih porodniške vrnila na delo, o tem, kako je njena okolica to odločitev sprejela z odklonom)

13. v koš z maminimi juhicami :))) – 100 replik

(neješčnost pri otrocih)

19. otroka vpisati k verouku ali ne? – 78 replik

21. vsem, ki imate neskončno željo po razdeljevanju bonbonov mulariji – 77 replik

(opis trme otroka v trgovini)

25. vsi bi samo imeli najraje deset otrok – 74 replik

(kritika družin, ki imajo veliko otrok na račun države)

26. mi ne bi cepili ... – 74 replik

(kako se upreti zakonsko določenemu cepljenju otrok, pro et contra debata)

27. Kako bi ukrepali, če bi kdo udaril vašega otroka, ki nagaja? – 73 replik

29. tašča mi je dvignila tlak – 72 replik

5.2. Opažene lastnosti foruma Starši staršem

S spremljanjem tematik, vprašanj in odgovorov je na forumu Starši staršem je mogoče opaziti nekatere očitne značilnosti, ki ga zaznamujejo.

Zanimalo me je, kakšne značilnosti opažajo sami uporabniki foruma oziroma, kako ga dojemajo, zato sem jih vprašala, kaj jim je na forumu Starši staršem všeč in kaj ne.

Njihovi odgovori so bili bodisi objavljeni na forumu pod mojim vprašanjem ali pa so k meni prispeli po elektronski pošti, podpisani pa so z nicki, ki jih uporabniki oziroma uporabnice uporabljajo pri komuniciranju preko foruma, ali kakor so sami/same želeli/želele (zaradi večje avtentičnosti njihovi odgovori niso lektorirani).

Kot temeljna značilnost foruma Starši staršem se kaže SKUPNA IZKUŠNJA, tegob in tudi blaženih občutkov starševstva.

Velikokrat mi je (forum Starši staršem, op.a.) že v nosečnosti pomagal, da nisem bila v skrbeh zaradi malenkosti, ko sem spoznavala, da so moje težave iste narave kot jih je imelo ali jih ima veliko ostalih nosečnic ...

Danes sem stalna gostja na teh straneh. To je moj časopis, moj prosti čas, moj zaveznik, sovražnik, prijatelj, svetovalec.

Vallery

Uporabniki poročajo, da je forum VIR INFORMACIJ IN NASVETOV:

Sama sem bila zelo na tleh, ko so pri prvi hčeri posumili na veliko verjetnost DS. To se na srečo ni uresničilo, se je pa pojavila druga bolezen pri starejši hčeri – celiakija. Ker se nisem še nikoli srečala s to boleznijo in ker sva se odpravljali v bolnišnico v LJ, sem povprašala na forumu, kako in kaj. Dobila sem veliko koristnih informacij in nasvetov, predvsem od Karmen M. Forum je super, ker lahko vprašaš, podaš svoje mnenje, pomagaš ali pa samo jočeš z nekom. Ob slabih dnevih pa le pokukaš in kaj lepega izveš...

MAP

Zame je bilo to takrat odkritje novega sveta, toliko informacij, ki so bile kot naročene, na enem mestu! Od tega kam po voziček, pa vse ostalo, ki zanima mamico v pričakovanju.

joziv

Predvsem me informira (brala sem že pred porodom) glede:

- same nosečnosti, poteka in načina poroda, porodnišnic, izkušenj
- glede nakupov in tega, kaj se sploh rabi
- običajnih zadev, ki prisostvujejo odraščanju novorojenčka (rast, navade, bolezni, prehrana ...)
- različnih opcij vzgoje in zapravljanja prostega časa

Grešnica

Forum mi je pomagal pri odkritju bombažnih plen, traku za nošenje (moj sinko je čez dan zelo malo spal), dojenja – predvsem Karmen M, pa tudi ostale mamice, ki so mi odkrile, da so z dojenčki in dojenjem težave vedno proti večeru.

Ravno tako so mi potrdile moje prepričanje, da čeprav teža ne narašča kot bi morala, je treba vztrajati pri dojenju in ne dodajati adaptiranega mleka. Pediatri ga prav velikodušno ponujajo ob najmanjših težavah. Z mojo vztrajnostjo in podporo na forumu, mi je uspelo premagati vse začetne težave z dojenjem. Potem je bilo še nešteto nasvetov v boju proti sooru, slabokrvnosti, uvajanju trde hrane.

Nerina

V forumu uporabniki vidijo tudi možnost, da zadovoljijo željo po potrditvi, da v starševskem udejanjanju ravnajo prav in da v situaciji, v kateri so se znašli, nikakor niso sami in edini. Gre torej za občutek **PODPORE** s strani drugih uporabnikov:

Poleg vseh teh informacij, pa se mi zdi dosti bolj pomembna stvar, ki mi jo da ta forum, duševna pomiritev in spodbuda, ko vidim, da so težavice, ki jih imamo (npr. razne bolezni, zburjanje ponoči, uvajanje goste hrane...),

čisto običajne, prebrodljive in minljive. Skratka, tukaj dobim ogromno, ogromno uporabnih nasvetov in tudi tolažbe.

Najbolj pa sem hvaležna temu forumu (s tem pred vsem mislim na obiskovalke foruma), da sem se naučila, da je vsak otroček svoja oseba s svojimi potrebami in željami in da moram zato prisluhni svoji punčki, kaj ji paše, ne pa poslušati tisoč in en nasvet kaj se sme in kaj ne v smislu, kako zelo bom s svojim ravnanjem razvadila otroka. Sem namreč (na žalost, ampak pri teh letih se ne bom spremenila) oseba, ki precej upoštevam mnenja ostalih in bolj malo zaupam svojemu, ampak v primeru hčerke sem ravno s pomočjo foruma to preseгла.

Helena

Vidiš, da se ne ukvarjaš samo ti s tako veelikimi problemi, ki se pojavijo ob rojstvu otroka. Lažje ti je, ko veš, da so imeli nemalo težav tudi drugi in ti nekako vlije samozavest, češ, saj to je pa vendar normalno ... Všeč mi je, ker ne obravnava zgolj starševske teme (čeprav naj bi jih).

lucy

Je pa ta forum tudi ena velika »duševna ali psihična bergla«, ki ti da oporo. Ko misliš, da si totalno zavožil. Vidiš, da se vsi spopadamo s podobnimi problemi pri otrocih, vzgoji, partnerstvu.

Skrbna

... podpora, tako čustvena, kadar nam kaj ne gre, kot tudi praktična ... iskrive misli, ki nam polepšajo dan ... včasih, ko preberem težave drugih, si mislim, pa saj meni sploh ne gre tako slabo.

Lara S

Forum jim daje tudi občutek, da njihovo znanje, izkušnje, dejanja štejejo in s tem se njihova samozavest ob starševstvu dviguje:

Včasih se zaradi tega, ker tudi sama veliko sodelujem, zdim sama sebi nekako pomembna in vesela sem, če komu z nasveti vsaj malo lahko pomagam ali ga zgolj razveselim.

Vallery

Kot poročajo uporabniki/uporabnice, jim forum Starši staršem oziroma tak način komuniciranja (sploh med porodniškim ali bolniškim dopustom) omogoča stik s svetom – forum jim daje možnost DRUŽENJA:

Živim v tujini, zelo pogrešam ženski čvek v materinem jeziku. Saj imam tukaj nekaj prijateljic - mamic z enako starimi otroki ... ampak jezik je včasih ovira. Z mojimi prejšnjimi kolegicami in prijateljki ostajam na vezi preko mailov... a mi vseeno manjka čvek. Tako mi skoraj dnevno prebiranje tega foruma pomeni ohranjanje stika z »domačimi« ... ga berem namesto dnevnega časopisa ... In dokler sem se na porodniški, imam kar nekaj »preveč časa«, pa se s tem malce zamotim.

Svea

V prvi vrsti je bil zame kot mašilo časa. Sploh, ko je sinko spal. Gor sem prebijala ure in ure. Pomenil mi je veliko tudi v družabnem smislu. Prej, ko sem še živela pri možu doma, sem bila kar malo »ven« iz dogajanja. Je že tako, da nekateri prijatelji tudi težko sprejmejo dejstvo, da imaš otroka. Zato sem vsak dan raje sedela pred računalnikom in »klepetala« z virtualnimi prijatelji.

nikanze

Prednost je tudi UDOBNOST samega medija – internet nikoli ne ugasne.

Tolažba: dva dneva mi je malo detece jokalo kot za stavo ... malo potožim na forum in so me forummame takoj potolažile. Nekdo je vedno tu gor, 24 ur na dan 7 dni v tednu, 365 dni v letu!

Mojca EJ

Nemalo uporabnikov/uporabnic je po dopisovanju na forumu stike s posamezniki (s katerimi so ugotovili, da se po mišljenju ujemajo) predstavilo na osebno raven, z njimi komunicirajo po elektronski pošti ali telefonu, nekateri pa so se tudi osebno srečali.

Neka forumovka je na pobudo drugih v Ljubljani organizirala telovadbo za forumske mamice, druga pa decembra 2003 obdaritev forumovskega Dedka Mraza, ki jo je obiskalo 90 otrok s svojimi starši, od katerih eden ali oba sodelujeta na forumu – prednosti, ki se torej kažejo, so **PRIJATELJSTVO** in **OBCUTEK SKUPNOSTI**:

In še nekaj mi je dal ta forum, ČESAR PA NE SMEM POZABITI!!!! Dal mi je možnost, da spoznam mamice, ki imajo prav tako stare otročke, kot je moja pupa, in z dvema sem vzpostavila stik in smo še danes na liniji (preživele smo nosečnost, porod, sedaj pa smo na liniji kako napredujejo naši otročki) in vem, da se bomo v tem letu tudi srečali v živo in ostali prijatelji še kar lep čas!

Mojca EJ

Eagleshamova poroča, da je ena od slabih plati spletnih skupin za samopomoč **NEZMOŽNOST ZA AKCIJO** (1996: 54) – na forumu Starši staršem se kaže drugačna situacija.

V letu 2003 so uporabniki/uporabnice foruma Starši staršem izpeljale tudi dobrodelno akcijo za družino Šket iz Svete Eme, ki jim je požar vzel ne le hišo, pač pa tudi 17 mesečno punčko. Uporabniki/uporabnice foruma so kot posamezniki nakazali nekaj denarja, poslali vrednostne bone, v Sveto Emo pa se je iz Ljubljane odpeljal poln kombi oblačil, kuhinjskih pripomočkov, pohištva in ostale opreme, ki so jo z organizirano akcijo zbrali uporabniki/uporabnice foruma. **MOŽNOST AKCIJE**, kar je verjetno posledica majhnosti slovenskega prostora, se kaže tudi na drugih področjih.

Nesebična pomoč družini, ki je v požaru zgubila hčerko, me je spravila v jok ... Upam, da mi bo forum pomagal pri sprožanju ustavnega spora o (ne)pravici do dela s krajšim delovnim časom za nekatere ženske.

Nataša

Uporabniki/uporabnice poročajo tudi o NEGATIVNIH plateh foruma Starši staršem. ANONIMNOST, ki je po eni strani zaželeno, nudi tudi možnost PROBLEMATIČNEGA OBNAŠANJA in SPOROV.

Anonimnost in način komuniciranja preko računalnika (torej odsotnost »face to face« komunikacije) nudita priložnost, da uporabniki glede neke tematike ali težave zasedejo skrajna mnenja oziroma da mnenje izrazijo na način, kakršnega v normalnem pogovoru s sočlovekom ne bi uporabljali. Torej lahko pomoči potrebnega uporabnika tudi pokritizirajo, napadejo, osmešijo ... To je gotovo največje tveganje pri iskanju pomoči preko spleta.

Včasih se mi zdi, da če si na tleh, te še dodatno pohodijo, in če si super, te še dodatno hvalijo?

Nena

Forum pa ima tudi svoje slabe strani. Kot je anonimnost včasih O.K., je tudi način za izživljanje določenih osebkov. Včasih sem kar žalostna ob tolikšni nestrpnosti in žalitvah ter provokacijah. Kako se nekateri sprostijo ob pljuvanju po drugem.

joziv

Mi je čisto všeč, da imamo ljudje pač različna mnenja, ko pa se neka debata sprevrže v prepir in žalitve, pa mi je kar hudo, zato se tega sedaj raje izogibam.

nikanze

Ena od slabosti, ki se kaže, je tudi NASIČENOST (ali kot to imenuje Eagleshamova – »neudobnost« (1996: 54)). Na dan se na forumu Starši staršem zvrsti povprečno 50 tem z replikami, kar pomeni veliko količino sporočil, ki jih je treba prelistati. Prav tako se teme ponavljajo. To lahko pojasnimo s tem, da se vsak dan na forumu oglasijo novi uporabniki, ki bodisi nimajo časa ali volje uporabiti iskalnika za stare teme ali pa preprosto raje zaprosijo za informacijo ali nasvet na podlagi lastnega problema, ker jim tako dobljena pomoč več pomeni. Listanje po temah pa otežuje tudi nejasnost naslovov.

Česa res ne maram: Postov, ki se začnejo s »POMOČ prosim!!!!« - pa gre za to, da ne vejo, kaj napisati očetu ob 50-letnici.

Nena

Če omenim še način komuniciranja, ki ga ob podajanju opore (ali ne-opore) sodelujoči na forumu Starši staršem uporabljajo. Gre za precej sproščeno uporabo slovenskega jezika, pri kateri so dovoljene manjše slovnične napake, izpuščanje velikih začetnic ali ločil, prav tako je opaziti nekaj slenga. Pri komuniciranju sodelujoči uporabljajo tudi parajezikovni način, torej smeške, kratice za znane besedne zveze (RD za rojstni dan itd.) ter velike črke za označevanje kričanja ali drugega izrazito čustvenega odziva:

Primeri uporabe različnih parajezikovnih znamenj na forumu Starši staršem:

1) smeh, veselje, naklonjenost:

Avtor: Analina

Datum: 03-12-03 09:52

Pa jaz danes samo jokam:))))

Čudovito napisano!

---

2) žalost, slaba volja:

Avtor: Tinkara C

Datum: 04-12-03 07:12

Danes skoraj nič spali :(((, pa kaj je malemu? Kdo ve, se kaže luna?

---

3) poudarjanje čustev z velikim tiskanimi črkami – jeza, kričanje:

Avtor: Givana

Datum: 01-07-03 08:44

*No, vidiš, Manja, na lastnem primeru si sama sebi dokazala, da KRIČANJE NE ZALEŽE!
Druge so ti to isto polagale na srce v mehkejših različicah, jaz pa pač s primerom.*

---

4) poudarjanje čustev z velikim tiskanimi črkami: obžalovanje, stiska:

Avtor: Analina

Datum: 03-12-03 13:32

*Joj zdej me je pa sram, sploh nisem prebrala posta do konca.....1000 in 1001 oprostí Manca,
ker delam več stvari hkrati (kar ne opravičuje mojega posta)*

Posipam se s pepelom, lomim si kosti, vržem se divjim zverem...

OOOOOOPPPPPRRRRRRROOOOOOOSSSSSTTTTTIIIIII!!!!!!!!!!!!

Na splošno bi lahko rekli, da je forum Starši staršem kotiček za pogovore slovenskih staršev o temi, ki jih v tistem trenutku najbolj preveva – o otrocih in družini.

Ta forum je enkrateno ravno v tem, da kljub anonimnosti ohrani svoj glavni namen: pomaga, pomaga in še enkrat pomaga, ne da bi zdrsnil v neumnost in slab okus.

Nerina

Forum je zame nekakšen DAJ-DAM.

Helena

5.3. Primeri socialne opore na forumu Starši staršem

Glede na obravnavano tematiko je na forumu Starši staršem mogoče najti primere tako informacijske, kot tudi čustvene in instrumentalne opore ter družabništva. V ilustracijo navajam nekaj primerov s foruma Starši staršem (zaradi avtentičnosti besedila uporabnikov niso lektorirana, v določenih primerih pa so zaradi prostorske stiske okrajšana, kar je tudi označeno).

5.3.1. Primeri informacijske opore

Informacijska podpora se kaže v obliki informacij o tem, kje kaj kupiti, kako odstraniti madeže z obleke, kako storiti to ali kje najti ono, pa tudi v obliki nasvetov uporabnikov foruma glede na težavo – védenje torej, ki ga forumovci imajo, lastne izkušnje itd.

Primer 5.1.: Plastelin na tekstilu – kako odstraniti?

Avtor: taja*

Datum: 12-01-04 13:24

Na hlače smo spravili plastelin in zgodilo se je tako, da se je stvar čez noč zasušila. Ko se poskusila plastelin trgati dol sem imela občutek, da bom z njim odtrgala blago in tako sem v dilemi ali naj jih vržem v stroj ali naj jih raje odnesem v čistilnico. Gre za žametne hlače in čisto majhne koščke plastelina.

Ima katera izkušnje s tem, prosim ?

*****

Avtor: skrbna

Datum: 12-01-04 13:36

Baje se najlepše odstrani, če daš vse skupaj zmrznit in še zmrznjeno samo skrtačiš. Baje – izkušenj nimam, samo priporočila drugih.

*****

Primer 5.2.: Usihanje mleka

Avtor: hema

Datum: 05-04-04 21:34

Spoštovane moje mamice, redno prebiram forum, vendar le malokrat kaj napišem, raje pobrskam nazaj pa najdem odgovor.

Sedaj pa sem kar malo apatična, ker mi zmanjkuje mleka že pri tretjem mesecu starosti otroka, mogoče pa pride to vsak mesec pred menstruacijo, ker sem jo že dobila prejšnji mesec oziroma 60 dni po porodu.,ne vem, lepo bi prosila za nasvet, mogoče igra veliko vlogo prehrana, pa saj veste kako to gre, najprej otrok, šele nato pa mamica. Prosim, kaj mi svetujete?

*****

Avtor: lizamax

Datum: 05-04-04 21:56

Pozdravljena,

najbolje je, da si ogledaš forum za dojenje, kjer boš dobila vse informacije kot:

otroka pristavljaj večkrat na prsi, večkrat med samim dojenjem zamenjaj dojki, pij dovolj tekočine, bodi sproščena, počivaj... Meni je pomagalo in mimogrede, še vedno imam toliko mleka (imam enoletnika), da se včasih še vedno zbudim z mokro pižamo.

POGUMNO!

*****

Avtor: MojcaEJ

Datum: 05-04-04 22:00

pij veliko tekočine. takoj ko si žejna, kozarec k ustom in pij...vodo vodo ali čaj, kar ti pač paše!

*****

Avtor: Polonka

Datum: 05-04-04 22:05

Čim več piti, počivati in pogosto pristavljati otročka h prsim. Pomaga - preizkušeno.

Srečno

*****

Avtor: Pikca

Datum: 06-04-04 09:03

Nam je ravno včeraj v materinski soli babica povedala, da koruza ful vpliva na kolicino mleka...torej koruzni zganci, polenta, kuhana koruza in podobno.

*****

Avtor: Mancelj

Datum: 06-04-04 09:30

Očitno je, da vam v tej materinski šoli povedo precej NEUMNOSTI!!!

Nobena hrana ne bo naredila več mleka, če ne bo pogostega in pravilnega pristavljanja.

*****

5.3.2. Primeri čustvene opore

Na forumu Starši staršem je mogoče opaziti primere emocionalne opore v smislu tolažbe, podpore, sočustvovanja, vzpodbude itd. Tovrstna opora se kaže predvsem tako ob težkih in žalostnih trenutkih, ki jih ni mogoče (preprosto) razrešiti. Čustvena opora je velikokrat izražena z besedami vzpodbude, pa tudi v obliki uporabnikove lastne izpovedi o podobni situaciji.

Stopnja zaupnosti na forumu je včasih prav neverjetna. Glede na to, da so uporabniki po pravilu anonimni (oziroma lahko stopnjo anonimnosti sami določajo z zavestnim odkrivanjem svoje identitete), pa to verjetno niti ni tako presenetljivo.

Primer 5.3.: Solze

Avtor: debela Zofa

Datum: 17-09-03 12:52

Danes ne bom nič smešna. Je čas za smeh in je čas za jok. Ko sem se ravno navadila na misel, da bom drugič mamica, sem imela spontani splav. Hvala bogu, da tako zgodaj. Grozno mora biti mamicam, ko se jim to zgodi, ko ga že vidijo, čutijo, bog ne daj rodijo. Meni je že sedaj tako hudo. Ginekologinja pravi, da je možnih razlogov lahko veliko: prezgodnja zanositev po porodu, krčenje maternice zaradi dojenja, ali pa čisto nek tretji razlog. Vsaka stvar v življenju je za nekaj dobra, tudi ta.

Vsem, ki delite smeh in solze z mano, hvala in lep dan.

debela Zofa

*****

Avtor: Lucilla

Datum: 17-09-03 12:55

Zofi, žal mi je. Drži se !!

*****

Avtor: Karmen M

Datum: 17-09-03 13:05

Zofi,

žal mi je, da si imela spontani splav. In sočustvujem s tvojo izgubo in držim pesti še naprej za tvoj nalezljivi optimizem. Kaj dosti več ne bom dodajala, ker sem imela 3x spontani splav in vem, da nobene besede niso mogle potolažiti moje izgube.

*****

Avtor: nata6a

Datum: 17-09-03 13:12

Draga Zofa,

ne vem, kaj se reče v takih trenutkih,

ker so same besede premalo. Hudo mi je zate.

Vedi pa, da čeprav smo punce tule gor "virtualne", smo s tabo tudi v žalostnih trenutkih. In seveda, drži se.

N.

*****

Čustvena podpora se ne pojavlja samo ob žalostnih trenutkih, pač pa je na forumu mogoče opaziti vzpodbudo ob trenutkih, ki so za starše zelo veseli – denimo ob opažanju, kako njihov otrok napreduje.

Primer 5.4.: Hodimo!

Avtor: skrbna

Datum: 28-10-03 22:22

Dragi moji in drage moje,

srce se mi kar topi, naš brenclj je danes shodil, star 10 mes in 4 dni!! Najprej je naredil obotavljive korake od TV do kavča, se zarežal kot največji paglavec in jo nato ucvrl s svetlobno hitrostjo v kuhinjo in naprej v vežo, kot da gre na maraton! Nato se ustavi, usede dol, naredi "hm, dej-dej-dej" in se sam, brez opore pobere pokonci in jo odkuri v dnevno. Neverjetno! Meni je kar sapa zastala! In potem je eno uro "šetal" po stanovanju, kot da hodi že od rojstva!

*****

Avtor: nata6a

Datum: 28-10-03 22:27

Iskrene čestitke in čim manj padcev. Je pa junak, tale tvoj malček - kar odločil se je, da bo zdaj hodil, vau!

N.

*****

Avtor: debela Zofa

Datum: 28-10-03 22:30

Čestitke, to je pa res velik podvig. Zdaj pa sledi letanje za njim... :)))

*****

Največkrat pa je opaziti, da se čustvena in informacijska podpora prepletata. Uporabnik na forumu poleg nasveta, za katerega prosi, dobi tudi čustveno podporo, tolažbo, da bo težava, ki ga muči, minila, da se to dogaja tudi drugim itd. Poleg informacije, ki bo morda razrešila njegov problem, uporabnik foruma Starši staršem dobi še (ali pa predvsem) čustveno oporo in upati je, da se težave tako loti z lažjim srcem, z večjo samozavestjo in mirnostjo (ker se zaveda, da ni edini s tako težavo).

Primer 5.5.: Intimnost po porodu

Avtor: trinajstka

Datum: 15-01-04 23:51

Živjo,

imam dobre 3 mesece starega otročka in z možem sva v (sicer redkih ;-)) trenutkih, ko je tamal ravno spal in

nisva bila na smrt utrujena... poskušala z intimnostmi. Vse lepo in prav, ampak do "pravega" spolnega odnosa pa nisva prišla, ker je mene bolelo.

Ok, bi rekla, da kakšen mesec, dva po porodu traja, da se vse zrihta ... ampak 3 mesece! Ima katera od vas kakšno podobno izkušnjo?

Mimogrede, ni me strah, nimam zavor ... ampak fiziološko ne gre ...

*****

Avtor: NatašaH

Datum: 15-01-04 23:58

Ja kam se vama pa mudi?

Saj bo še vse OK.

Naj te potolažim (čeprav to ni nobena tolažba), da je mene bolelo kar 8 mesecev po porodu. Sem imela vseskozi občutek, da so me preveč zašili ;))))

Počasi se daleč pride!

Nataša

*****

Avtor: Neja1*

Datum: 16-01-04 07:03

Jaz sem imela po porodu občutek, kot da je vsakič prvič. In enak občutek me je spremljal še pol leta.

*****

Avtor: GL

Datum: 17-01-04 09:53

K-Y gel se lahko kupi tudi v lekarni, stane cca. 500 sit 42g tuba.

*****

Primer 5.6.: Jeza

Avtor: xxx

Datum: 30-09-03 21:06

zANIMA ME KAKO BRZDATE JEZO? VČASIH SEM ZELO BESNA PRAV HISTERICNA.(TO JE MOGOČE DVA DNI V LETU) DANES SEM POVZDIGNILA GLAS ŠE NAD OTROKOM, KI PA JE ZELO PRIDEN."RAZKURILO" PA ME JE TO , DA NI BIL NAMIRU KO SEM GA PREVIJALA. TO SE MI NAREDI ZELO MALOKRAT VENDAR ME ZELO BOLI DANAŠNJI DOGODEK. A JE Z MANO KAJ NAROBE.SE KATERI DOGAJA PODOBNO?

*****

Avtor: lisa

Datum: 30-09-03 21:23

Ne sekiraj se, vsakemu se to kdaj zgodi.

Glavno je, da se tega zavedaš in zato sem prepričana, da se ti to ne dogaja pogosto. Otročka si pa potem verjetno takooooo pocrkjala, da je bil ves blažen od ugodja.

Lp

*****

Avtor: nika

Datum: 01-10-03 11:09

ojoj, mogoče si preveč izčrpana in ti popuščajo živci. Malo izpreži, pojdi s kako kolegico na kavo, plavat, kino, ipd. Včasih to pomaga... lep dan želim

*****

Avtor: xxx

Datum: 01-10-03 13:12

Najlepša hvala za nasvete, mislim, da sem res izčrpana saj sem cel dan z otrokom. Vendar si je težko vzeti čas zase, malega takoj pogrešam.

*****

5.3.3. Primeri materialne opore

Čeprav redkeje, je na forumu Starši staršem mogoče najti tudi primere materialne opore. Gre za posojanje predmetov med uporabniki foruma, pošiljanje katalogov, nalepk ali računov za nagradne igre različnih trgovin, presnemavanje zgoščenk itd.

Primer 5.7.: Zbolela sem! – Mi katera posodi črpalko?

Avtor: [MiJa](#)

Datum: 20-12-03 11:26

Tako, pa me je udarilo: vnetje mandljev in srednjega ušesa in posledično antibiotiki. Ker bi kljub temu rada nadaljevala dojenje dvojčkov po koncu zdravljenja, nujno potrebujem črpalko za iztiskanje mleka - najraje Aventovo. Ker mi ni do tega, da tečem v trgovino, bi si jo zelo rada izposodila, in sicer za največ 11 dni. Sem iz Ljubljane, z Novih Poljan. Mi jo katera posodi?

Mija

*****Avtor: Di

Datum: 20-12-03 20:44

Jaz ti lahko posodim črpalko, mi jo ne rabimo več. Doma smo v Štepanji vasi čisto blizu tebe.

lp

Di

*****

5.3.4. Primeri družabništva

Poleg primerov naštetih opor – emocionalne, informacijske in instrumentalne – je na forumu najti tudi primere družabništva, neobremenjenega klepetanja zaradi družbe same in ne zaradi perečih tem.

Primer 5.8.: Punce, kavica!!!

Avtor: Tinkara

Datum: 07-01-02 09:12

En lep pozdrav vsem in ker se z nekaterimi že dolgo nismo "pogovarjali" tudi krasno leto, ki je pred nami. Kako so kaj vaši navihančki? Ste bili kaj bolni, ste kaj nagajali, ste pogruntali kakšno novo finto???

Lepo, da smo spet skupaj! Ste pridne ali bolj počasi stopate v nov delovni teden, mesec, leto?

T.

*****

Avtor: hali

Datum: 07-01-02 09:18

Dobro jutro tudi tebi!

Jaz sem danes prvič po 14 dnevih na del. mestu in zasipana za delom, tako da sem samo malo pokukala, kaj se je dogajalo teh 14 dni. Praznovali smo bučno, najprej sinov rojstni dan in potem še novo leto. /.../ Tako preživeli smo, zdaj pa novim zmagam na poti, že čez mesec dni bomo spet žurali, ker mene in mojega moža čaka ena okrogla številka roj. dne. /.../

*****

Avtor: Tinkara

Datum: 07-01-02 09:22

Zdravo, Hali!

Bo to 30?

T.

*****

Avtor: hali

Datum: 07-01-02 09:26

Ja, to bo 30. Se sprašujem, kam je šlo teh deset let od 20 naprej, pa toliko lepih stvari se je zgodilo, res razburljivo obdobje.

*****

5.3.5. Opazanja glede na primere opor na forumu Starši staršem

Lahko bi trdili, da večina sodelujočih na forumu Starši staršem glede na tematiko, ki jo vprašanje uporabnika obravnava, nudi po lastni presoji 'ustrezno' vrsto opore.

Opaziti je, da je v primeru cen storitev, prehrane ali nege otrok opora bolj informacijsko usmerjena, v primeru občutkov utrujenosti, ob nizki samozavesti mamic, ki imajo občutek, da ne delajo prav, žalostnih dogodkih ter težavah, ki niso preprosto rešljive, pa bolj čustveno naravnana. Največkrat pa je opora mešana, torej je ne bi mogli strogo razmejiti – poleg informacije ali nasveta sodelujoči v komunikaciji podajo tudi čustveno vzpodbudo in tolažbo, velikokrat v obliki lastne izkušnje.

Omeniti je potrebno še nekaj – konkretna komunikacija, prejemanje in dajanje opore, sicer dejansko poteka med tistimi, ki vprašanje postavi, in tistimi, ki mu odgovorijo, obenem pa lahko iz te komunikacije črpajo oporo tudi tisti, ki so na forumu v neaktivni vlogi. Ti sicer zgolj opazujejo, berejo vprašanja in odgovore ter le redko ali pa sploh ne napišejo kako sporočilo. Vendar je lahko informacijska ali čustvena opora (materialna manj, ker ta dejansko zahteva lastno udejstvovanje), ki jo črpajo iz branja sporočil, prav tako učinkovita pri zmanjševanju stresa oziroma spopadanju s situacijo, ki jih trenutno teži.

Primer: negotova mamica povpraša na forumu, kako naj reagira na opazke okolice, da bo otroka s tem, ko ga uspava z dojenjem, po nepotrebnem razvadila. Njen notranji občutek ji sicer pravi, da naj dela v skladu s svojim srcem in prepričanjem, komentarji okolice pa jo vseeno prizadenejo. Prejme nekaj odgovorov, ki ji nudijo informacijsko (*'reagiraj tako in tako ... ne pusti se jim'*) in tudi čustveno oporo (*'tudi mi smo to poslušali ... bo že bolje ... ti kar vztrajaj, saj dobro veš, kaj je pravo za tvojega otroka'*).

Toda opora nima učinka le zanjo, pač pa tudi za mamice, ki so se ob branju zastavljenega vprašanja poistovetile z njim, saj imajo doma morda podobno situacijo. Lahko bi torej zatrdila, da ima opora na forumu Starši staršem, če je ustrezno podana, potencialno mnogo širši doseg kot podobna opora, dana skozi osebni stik. Vprašanje je le, ali je tudi tako učinkovita?

Odgovor je verjetno odvisen od vsakega uporabnika posebej – od tega, kakšno osebno oporno mrežo, ki mu lahko pomaga pri težavah v zvezi s starševstvom, ima sicer; koliko opore torej dobi skozi osebni stik z bližnjo okolico oziroma, v kolikšni meri oporo, ki jo iz okolice prejema, dojema kot ustrezno.

Prejet odgovor pa sam po sebi ni vedno opora, kakršno si jo uporabnik želi. Odgovori nemalokrat izražajo nenaklonjen odnos.

Primer 10: Kdo posodi štorokljo ali ruto?

Avtor: Spela

Datum: 02-09-01 10:54

Bi nam kdo posodil štorokljo ali ruto? Imamo prvega otroka, punčko, ne vemo natančno, kaj bi nam prišlo prav ali ne. Najprej bi radi preizkusili oboje. Imamo kenguru, vendar se ga zaenkrat se bojimo uporabljati, zato bi si radi sposodili štorokljo ali ruto za prvo silo. Nam kdo pomaga?

Spela

*****

Avtor: ROZI

Datum: 03-09-01 14:56

KUPI SI JO

*****

Primer 11: Razočarana nad babicami

Avtor: Beba

Datum: 19-01-04 11:43

Dragi forumovci,

prosim za vaše mnenje! Z možem sva zelo razočarana /.../ ugotovila, da babici ne bosta varovali najinega drugega otroka oz. vsaj ne toliko, kot bi midva potrebovala. /.../ Moja mama je na vprašanje, ali bo varovala tudi Tilna, izjavila, da bo varovala največ dvakrat, ker ne zmore, tašča pa bi lahko kvečjemu enkrat, tako da smo za dva dni ostali brez varstva. /.../ Ne želim nikogar omejevati. Obe imata še veliko drugih reči, ena je z vsem srcem pri urejanju cvetličnega vrta, druga najraje peče slaščice in nam jih kar naprej nosi. /.../ Ampak mi tega ne rabimo. Mi rabimo varstvo za naše drugo dete. /.../ Ne želiva si prepira. /.../ toda sprašujeva se, ali je mogoča iskrena ljubezen starih staršev do otrok, če pa imajo še toooliko drugih prioritet pred vnučki. In ob toliko izgovorih. /.../ Ste bili tudi vi kdaj v podobnem položaju?

*****

Avtor: sama

Datum: 19-01-04 11:56

Splah ne vidim, odkod ti tako trdno prepričanje, da so babice 'dolžne' varovati vnučke, pa pika. To je draga moja 8 do 9 ur na dan, ti ga imaš potem v najboljšem primeru se tri do štiri urce (in to skupaj z možem), pa malo pomisli, kako te to utruje ... ona se pa 'izgovarja????'

*****

Avtor: mislim

Datum: 19-01-04 13:00

Babici sta ti lepo povedali, da ne zmoreta, ti pa bi še kar rada...

In zakaj ne dobiš direktnega odgovora NE, zato, ker boš užaljeno povabila nos in jih "kaznovala" z trpečim izrazom na obrazu. Poišči varuško ali pa daj otroka v jasli in upoštevaj, da pač ne zmoreta, pa tudi njihova dolžnost ni.

*****

5.4. Profil uporabnika in pomen foruma Starši staršem v življenju uporabnikov – analiza spletne ankete

5.4.1. Namen raziskave in metodologija

Namen raziskave spletnega foruma Starši staršem je bil ugotoviti pomen foruma Starši staršem v življenju uporabnikov in uporabnic. Zanimalo me je, ali uporabniki foruma Starši staršem forum percepirajo kot podporno mrežo in pomoč pri premagovanju težav, ki izhajajo iz dejstva, da so ali bodo postali starši?

Skozi spletno anketo, ki je bila od 4. do 12. februarja 2004 objavljena na portalu Med.Over.Net – povezava z vstopne strani foruma Starši staršem na <http://med.over.net/anketa-starsi-starsem/> – sem želela ugotoviti, kakšen je profil uporabnikov foruma, kaj iščejo na tem forumu, kako so zadovoljni s tem, kar prejmejo, ter pomen foruma Starši staršem v njihovem življenju. Na anketo je odgovorilo skupno 733 anketirancev.

Pri prezentaciji vseh podatkov, pridobljenih iz ankete, se zavedam tveganja s faktorjem pristranskosti, da so torej anketo izpolnjevali specifični uporabniki forma Starši staršem in da bi bila slika podatkov iz ankete med naključno izbranimi forumovci morda drugačna. Obenem pa sem mnenja, da je anketo izpolnilo zadostno število uporabnikov glede na siceršnjo populacijo (torej glede na predvideno število uporabnikov foruma Starši staršem), da lahko domnevam o splošnih lastnostih uporabnika foruma.

5.4.2. Demografske značilnosti anketirancev, zajetih v vzorec

Spol:

(glej Priloga C: Tabela 1/ Graf 1)

Med 733 anketiranci, ki so izpolnili spletno anketo na forumu Starši staršem, je bilo 710 žensk in 20 moških, 3 anketiranci na vprašanje o spolu niso odgovorili. Če pogledamo veljavne odstotke, je bilo torej med anketiranci kar 97,3 % žensk in 2,7 % moških uporabnikov foruma Starši staršem.

Vzorec je torej spolno pristranski, razlog za to pa je v tem, da so tematike na forumu Starši staršem pretežno povezane z družino (otroci in partnerji) ter domom, kar je – kot sem omenila že prej – še vedno večinoma žensko delo in skrb.

Starost :

(glej Priloga C: Tabela 2/Graf 2)

Največji delež anketirancev, 41,3 %, je starih med 26 in 30 let, 34,6 % anketirancev je starih med 31 in 35 let, med 21 in 25 letom je 8,9 % anketirancev, mlajših od 20 let pa le 0,5 %. Starejših od 36 let je 14,7 %, od tega 12 % med 36 in 40 let, 1,6 % med 41 in 45 let, 1,1 % pa jih je starejših od 46 let.

Največji delež anketirancev s foruma Starši staršem sestavljajo anketiranci oziroma anketiranke med 26 in 35 letom starosti – teh je skupno 75,9 %. Starostni profil torej ustreza statističnim podatkom o tem, kdaj si Slovenci in Slovenke v povprečju formirajo družine oziroma imajo otroke.

Izobrazba – najvišja dosežena:

(glej Priloga C: Tabela 3/Graf 3)

Anketirancev z dokončano osnovno šolo je zanemarljivo malo – 0,4 % od vseh, ki so odgovarjali. Poklicno šolo ima končano 16 anketirancev, kar je 2,2 %, štiriletno srednjo šolo pa 250 anketirancev, kar je 34,2 %. Višjo šolo je kot najvišjo doseženo izobrazbo navedlo 96 anketirancev (13,1 %), medtem ko je univerzitetni študij zaključil največji delež anketirancev – kar 320 anketirancev oziroma 43,8 % od vseh. Magisterij je skupaj doseglo 38 anketirancev (5,2 %), doktorski naziv pa ima 8 (1,1 %) anketirancev.

Vzorec je tudi izobrazbeno pristranski, delež anketirancev z najmanj višjo izobrazbo je skupaj 67,7 %, večina ostalih pa ima dokončano najmanj srednjo šolo. Razlog za to je, predpostavljam, v tem, da večina od anketiranih forumovcev na forum Starši staršem vstopa s svojega delovnega mesta, na katerem uporabljajo pri delu tudi računalnik – profil takih delovnih mest pa običajno potrebuje najmanj srednješolsko izobrazbo.

Zaposlitev:

(glej Priloga C: Tabela 4/Graf 4)

Anketiranci so odgovarjali tudi na vprašanje o zaposlitveni situaciji – zanimalo me je, ali so morebiti v situaciji, ko zaradi bolniške ali porodniškega dopusta nimajo rednega stika s svojim delovnim okoljem.

Večina anketirancev (58,8 %) je v rednem delovnem razmerju in tudi dela na svojem delovnem mestu. Zame je bil najbolj zanimiv drugi največji delež, ki ga sestavljajo

anketiranci, ki sicer so v rednem delovnem razmerju, vendar pa so trenutno na bolniškem, porodniškem ali starševskem dopustu – takih je skoraj četrtina oziroma 24,3 %.

Anketirancev, ki niso v rednem delovnem razmerju – so torej nezaposleni ali po lastni izbiri doma z otroci – je 7,6 %, študentov med anketiranci pa je le malo manj – 7,2 %. V kategorijo »drugo« se je uvrstilo 2 % anketirancev.

Zakonski stan:

(glej Priloga C: Tabela 5/Graf 5)

Skoraj 64 % anketirancev je poročenih, nekaj več kot 31 % pa jih živi v izvenzakonski zvezi. Samskih oziroma ločenih je 2,6 % oziroma 1,4 %, nekaj (0,7 %) pa se jih je opredelilo za kategorijo »drugo«.

Število otrok:

(glej Priloga C: Tabela 6/Graf 6)

Med anketiranci na forumu Starši staršem je odgovarjalo 7 % takih, ki še nimajo svojega otroka in ga tudi ne pričakujejo. V pričakovanju prvega potomca je 4,1 % anketirancev. Največje število anketirancev (356 od 733) ima po enega otroka, kar znaša 48,6 %, drug največji delež – 31,5 % – pa imajo anketiranci z dvema otrokoma (sem spadajo tudi tisti, ki še le pričakujejo svojega drugega otroka, so torej v drugi nosečnosti).

Tri in več otrok ima skupno 65 od 733 anketirancev (skupno 8,8 %), od tega pa ima 12 anketirancev (1,6 %) 4 oziroma več otrok.

Starost otrok

(glej Priloga C: Tabele 7):

- prvi otrok:

(glej Priloga C: Tabela 7.1.)

Na vprašanje o starosti prvega otroka je odgovarjalo 648 anketirancev – kot je razvidno iz prejšnjega vprašanja, jih od skupno 733, ki so izpolnjevali anketo, 81 še nima otrok, 2 pa na vprašanje nista odgovorila. Vprašanim je bilo naročeno, da je zaradi lažje obdelave podatkov enota za vpis starosti otroka eno leto, kar pomeni, da so v odgovoru 1 leto zajeti tudi dojenčki do enega leta starosti.

Od 649 anketirancev, je 201 takih, ki imajo otroka starega do enega leta, kar znaša 31% tistih, ki so odgovarjali. Drugi največji delež sestavljajo anketiranci, ki imajo otroka starega 2 leti – teh je 114 (17,6 %).

Sledijo: starost 3 – 66 anketirancev (10,2 %), starost 4 – 54 anketirancev (8,3 %), starost 5 – 42 anketirancev (6,5 %), starost 6 – 40 anketirancev (6,2 %), starost 7 – 26 anketirancev (4 %), starost 8 – 19 anketirancev (2,9 %) in starost 9 – 21 anketirancev (3,2 %).

Kot kaže analiza, ima 90% forumovcev, ki so odgovarjali na to vprašanje, prvega otroka starega do 10 let. Delež tistih, ki imajo prvega otroka starega od 10 do navedenih 32 let, je, kot kažejo kumulativni odstotki, skupaj 10%.

Zaključili bi torej lahko, da ima velika večina anketiranih forumovcev otroke, mlajše od 10 let.

- drugi otrok:

(glej Priloga C: Tabela 7.2.)

Na vprašanje o starosti drugega otroka je odgovarjalo 263 forumovcev. Ker je v vprašanju o številu otrok podatek, da imajo dva otroka oziroma drugega pričakujejo, navedlo 231 anketirancev, je mogoče zaključiti, da so se nekateri pri izpolnjevanju ankete morda zmotili.

Delež, ki imajo drugega otroka starega eno leto (ali manj), je po podatkih ankete 31,2 % tistih, ki so odgovarjali, drugi največji delež pa sestavljajo starši z otroci, starimi 2 leti – 23,6 %.

Sledijo: starost 3 – 9,9 %, starost 4 – 8,7 %, starost 5 – 6,1 %, starost 6 – 4,2 %, starost 7 – 3 % in starost 8 – 3,4 %. Kumulativni odstotki kažejo, da ima kar 90% tistih, ki so odgovarjali, drugega otroka, starega do 8 let.

- tretji otrok:

(glej Priloga C: Tabela 7.3.)

Na vprašanje o starosti tretjega otroka je odgovarjalo 59 anketirancev. Število je ponovno višje kot pri vprašanju o številu otrok – tam je tri otroke oziroma tretjo nosečnost navedlo 53 anketirancev, zato sklepam na zmoto pri izpolnjevanju ankete.

Med tistimi, ki so odgovarjali, ima večina tretjega otroka, ki je star 1 leto ali manj. Teh je 31 od 59, kar znaša 52,2 %. Drugi največji delež imajo anketiranci s tretjim otrokom, starim 2 leti – 20,3 %. Večji delež kažeta še starost 4 – 6,8 % in starost 6 – 5,1 %.

- četrty otrok:

(glej Priloga C: Tabela 7.4.)

11 anketirancev navaja starost četrtega otroka, 7 od teh ima četrtega otroka starega eno leto ali manj, po 1 anketiranec pa otroka starosti 2, 4, 6 oziroma 7 let.

- peti otrok:

(glej Priloga C: Tabela 7.5.)

En anketiranec ima petega otroka – star je eno leto ali manj.

- ostali otroci:

(glej Priloga C: Tabela 7.6.)

Med anketiranci ni bilo oseb, ki bi imele več kot 5 otrok.

5.4.2.1. Profil povprečnega anketiranega uporabnika foruma Starši staršem

Če sklepam glede na modus spremenljivk spol, starost, izobrazba, zaposlitev, zakonski stan in število otrok, je povprečen anketiranec-forumovec na forumu Starši staršem (glej Priloga C: Tabela 8):

- ženskega spola,
- star 26 do 30 let,
- z visokošolsko izobrazbo,
- redno zaposlen-a in dela na svojem delovnem mestu,
- poročen-a,
- ima enega otroka.

5.4.3. Anketa o forumu Starši staršem: rezultati in interpretacija

Najprej me je zanimalo, koliko časa so anketiranci sploh prisotni na forumu Starši staršem (glej Priloga C: Tabela 9/Graf 9). Na forumu Starši staršem jih 52,6 % sodeluje več kot eno leto, 40 % je takih, ki na forumu sodelujejo od nekaj mesecev do enega leta. Novih uporabnikov, torej tistih, ki so na forumu prisotni manj kot en mesec, je 5,2 %. Tistih, ki sicer na forumu Starši staršem sicer ne sodelujejo, so pa se udeležili izpolnjevanja ankete, je 2,2 %. Lahko bi zaključili, da povprečen uporabnik foruma Starši staršem na njem sodeluje oziroma ga spremlja že dalj časa, torej več kot eno leto.

5.4.3.1. Način sodelovanja na forumu Starši staršem

Način sodelovanja:

(glej Priloga C: Tabela 10/Graf 10)

Zanimalo me je, ali so anketiranci pasivni ali aktivni uporabniki foruma. Kot pasivne uporabnike označujem tiste, ki na forumu zgolj berejo teme in odgovore ter sami ne odgovarjajo in ne odpirajo tem. Takih je med anketiranci 12,7 %.

Aktivnih uporabnikov foruma Starši staršem je med anketiranci skupno 87,3 %, od tega jih 80,9 % na teme odgovarja le včasih, 6,4 % pa redno.

Odpiranje samostojnih tem:

(glej Priloga C: Tabela 11/Graf 11)

Med anketiranci je 19,8 % takih, ki nikoli še niso odprli svoje teme, torej še nikoli niso zastavili vprašanja. Anketirancev, ki so to storili vsaj enkrat, je večina – 80,2 %. Od tega jih 68 % teme odpira le redko, pogosto pa jih odpira 12,2 % anketirancev.

Uporaba vzdevka (nicka):

(glej Priloga C: Tabela 12/Graf 12)

Vsak uporabnik na forumu, ki želi na njem sodelovati, si lahko izbere nick ali vzdevek. Z njim se podpiše v svojih odgovorih. Sodelujoči na forumu lahko uporabljajo različne vzdevke ali pa stalnega (so torej že po svojem vzdevku prepoznani s strani drugih uporabnikov). Stalni vzdevek lahko sodelujoči tudi registrirajo. Registracija omogoča, da tovrstno zaščiten vzdevek uporablja le en uporabnik – tisti, ki ga je registriral.

Zanimalo me je, koliko anketirancev ima stalne vzdevke oziroma koliko jih ima svoj stalni vzdevek tudi registriran. Prav tako me je zanimalo, koliko uporabnikov se na forumu udejestvuje z več kot enim registriranim vzdevkom.

Anketirancev, ki nimajo stalnega vzdevka, je 13,6 %, tistih, ki imajo vsaj stalni vzdevek, vendar ni registriran, pa 44,24 %. Tistih, ki so registrirali en svoj vzdevek, je 39,53 %, med anketiranci pa je tudi 2,64 takih, ki imajo registriranih več vzdevkov.

Kaj pa ob kočljivih temah?

(glej Priloga C: Tabela 13/Graf 13)

Sodelujoči na forumu so nemalokrat prepoznavni s svojimi vzdevki, slogom pisanja ali načinom mišljenja. Zato me je zanimalo, ali se kdaj zatečejo k uporabi izmišljenega vzdevka, kadar se zaradi kočljivosti tematike ne želijo izpostavljati.

Od skupaj 716 anketirancev, ki so odgovorili na to vprašanje, jih ob kočljivih temah le 177 (24,7 %) uporabi izmišljeni vzdevek. Večina – 539, kar znaša 75,3 % tistih, ki so na to vprašanje odgovarjali, pa ne čuti potrebe, da bi se o kočljivih tematikah »zavarovali« z drugim, izmišljenim vzdevkom.

Glede na anketne rezultate bi lahko zaključila, da je povprečen uporabnik oziroma uporabnica foruma Starši staršem sicer aktiven, vendar se aktivno udejestvuje bolj redko. To pomeni, da le včasih odgovarja na odprte teme drugih forumovcev in tudi, da le redko odpira svoje teme.

Povprečen uporabnik oziroma uporabnica foruma Starši staršem je navezan na svoj vzdevek, se torej na forumu predstavlja z vedno enakim izbranim vzdevkom, vendar ga nima registriranega. Ker pa je druga največja skupina pri vprašanju o uporabi vzdevka tista, ki ima en sam, registriran vzdevek, je mogoče domnevati, da je ne-registracija vzdevka morda stvar komoditete in ne toliko ne-navezanosti nanj ali pa celo strahu pred razkritjem podatkov. Seveda pa lahko zaključim, da so tisti, ki so registrirali svoj vzdevek, nanj bolj navezani kot tisti, ki ga niso.

Da pa je večina anketiranih forumovcev navezana na svoj vzdevek in pri tem čuti željo s to »identiteto« sodelovati tudi pri kočljivejših tematikah, je mogoče zaključiti tudi iz odgovorov na vprašanje o morebitni uporabi drugačnega vzdevka ob kočljivih temah – povprečen uporabnik oziroma uporabnica foruma Starši staršem tudi ob kočljivih temah NE čuti potrebe po skrivanju svoje sicer znane forumovske identitete za izmišljenim vzdevkom.

5.4.3.2. Kaj uporabniki iščejo na forumu Starši staršem?

Na forumu Starši staršem uporabniki obravnavajo različne tematike. Želela sem izvedeti, katere tematike, dileme oziroma težave so vzrok vstopanja uporabnikov na forum – najsi bodo to informacijo, nasvet, oporo ali podobno poiskali med že obravnavanimi tematikami ali pa bodo celo odprli samostojno temo.

Nasveti o hranjenju, dojenju, gosti hrani itd., in negi otrok:

(glej Priloga C: Tabela 14/graf 14)

Nikoli ali le redko nasvete o hrani in negi otrok išče skupno 53 % anketirancev – od tega jih nikoli ne išče 16,2 %, zelo redko 11,9 %, redko pa 24,9 % anketirancev.

Tovrstne nasvete pogosto išče 34,6 %, zelo pogosto pa 12,4 % anketirancev.

Nasveti o vzgoji in vzgojnih prijemih:

(glej Priloga C: Tabela 15/graf 15)

Anketirancev, ki tovrstnih nasvetov nikoli ne iščejo, je 4,5 %, zelo redko jih išče 7,4 %, redko pa 24,4 % anketirancev. Tistih, ki tovrstne nasvete iščejo pogosto, je med anketiranci 51,6 %, zelo pogosto pa jih išče 12,1 % anketirancev.

Nasveti v zvezi s partnerskim razmerjem, spolnostjo, prepiri, ločitvijo:

(glej Priloga C: Tabela 16/graf 16)

Tovrstne nasvete večina, 81,6 % anketirancev, nikoli oziroma le redko išče na forumu Starši staršem – nikoli jih ne išče 35,6 % anketirancev, zelo redko 22,1 %, redko pa 22,8 %.

Anketirancev, ki na forumu tovrstne nasvete in informacije iščejo pogosteje, je 18,6 %, od tega jih 16,4 % take nasvete išče pogosto, 2,2 pa zelo pogosto.

Nasveti drugih o skrbi zase, dietah, lepoti, zdravju:

(glej Priloga C: Tabela 17/graf 17)

Nasvete v zvezi s svojim zdravjem in lepoto na forumu Starši staršem nikoli ne išče 25,7 % anketirancev. Zelo redko jih išče 26,7 %, redko pa 27 % anketirancev. Pogosto tovrstne nasvete išče 16,9% anketirancev, zelo pogosto pa le 3,7 %.

Informacije o cenah in storitvah za otroke:

(glej Priloga C: Tabela 18/graf 18)

Na forumu Starši staršem skupno 43 % anketirancev pogosto ali zelo pogosto išče tovrstne informacije – pogosto 36,5 %, zelo pogosto pa 6,5 %. Tovrstnih informacije na forumu nikoli ne išče malce več kot desetina anketirancev, 11,8 %, zelo redko jih išče 18 %, redko pa več kot četrtina anketirancev – 27,2 %.

Iskanje podpore ob težavah in stiskah:

(glej Priloga C: Tabela 19/graf 19)

Dobra četrtina anketirancev na forumu Starši staršem nikoli ne išče podpore ob težavah in stiskah – 26 %. Prav tako skoraj četrtina anketirancev v tovrstnih situacijah na forumu podporo išče zelo redko – 24,7 %, dobra četrtina pa jo išče redko – 27,1 %. Pogosto se za iskanje podpore v stiski na forumu odloči 18,1 %, zelo pogosto pa 4,1 % anketirancev.

Iskanje družbe in klepeta z drugimi starši:

(glej Priloga C: Tabela 20/graf 20)

Skoraj četrtina anketirancev (23,8 %) je izjavila, da na forumu Starši staršem nikoli ne išče družbe, zelo redko jo išče 17,2 %, redko pa dobra četrtina anketirancev – 26,7 %. Prav tako se skoraj četrtina anketirancev v iskanju družbe na forum Starši staršem obrne pogosto– 23,6 %, zelo pogosto pa na forumu družbo in klepet išče 8,7 % anketirancev.

Iskanje materialne pomoči:

(glej Priloga C: Tabela 21/graf 21)

Manjše pomoči v gospodinjstvu, varstvo otroka, izposojanje denarja ali predmetov na forumu Starši staršem večina anketirancev (87,8 %) nikoli ne išče. Zelo redko jo išče 5,7 %, redko pa

5,1 % anketirancev. Pogosto oziroma zelo pogosto jo išče izredno malo anketirancev – skupaj 1,4 %. Pogosto jo išče 1,1 %, zelo pogosto pa 0,3 % anketirancev.

Glede na primerjanje vsot odstotkov odgovorov »pogosto« in »zelo pogosto« pri posameznem vprašanju tega dela ankete, bi lahko sklepala, da so med uporabniki foruma Starši staršem najbolj pogosto iskani nasveti o vzgoji in vzgojnih prijemih (glej tabelo 5.4.3.2.).

Tabela 5.4.3.2. Pet najbolj pogosto iskanih tematik

ISKALNI POJEM/TEMA/PODROČJE	% vprašanih
1. nasveti o vzgoji in vzgojnih prijemih	63,7%
2. nasveti o hranjenju in negi otrok	47,0%
3. inf. o cenah in storitvah za otroke	43,0%
4. družba in klepet z drugimi starši	32,3%
5. podpora ob težavah in stiskah	22,2%

Med najmanj pogosto iskanimi pa so nasveti o skrbi zase (20,8%), tisti v zvezi s partnerskim razmerjem (18,6%) in materialna pomoč (1,4%).

Prva tri mesta med iskanimi tematikami zasedajo nasveti v zvezi z vzgojo in nego otrok ter informacije v zvezi z njimi, zato bi lahko sklepali, da uporabniki na forumu Starši staršem iščejo predvsem informacijsko podporo v zvezi s skrbjo za otroka/otroke (ne pa tudi za partnerski odnos ali skrb zase!). Čustvena opora oziroma družabništvo sta manj iskana – to sicer ne pomeni, da ju uporabniki na forumu ne dobijo, ni pa potreba po tem temeljni vzgib za vstopanje uporabnikov na forum Starši staršem.

Potreba po materialni podpori pa se pri uporabnikih skoraj nikoli (le 1,4% anketirancev jih išče pogosto ali zelo pogosto) ne pojavi kot vzgib za iskanje le-te na forumu Starši staršem. Razlog za to je verjetno v tem, da so vir materialne opore običajno bližnji sorodniki ali sosedje in ne skupina relativno anonimnih posameznikov na spletni klepetalnici. Polona Dremelj v članku 'Sorodstvene vezi kot vir socialne opore posameznikov' ugotavlja, da »v primeru finančne opore največji delež med člani omrežja predstavljajo prijatelji /.../, nekoliko manjši delež /.../ pa predstavljajo starši. Večji delež v omrežju predstavljajo še bratje in/ali

sestre ter drugi sorodniki. Manjšo materialno pomoč osebam večinoma nudijo prijatelji, sosedi ter drugi sorodniki.« (Dremelj, 2003: 159)

5.4.3.3. Katere tematike zanimajo uporabnike na forumu Starši staršem?

Anketirancem sem ponudila petnajst naključno izbranih tematik s foruma in jih prosila, naj označijo tri, ki so zanje najbolj zanimive. Ne gre torej zgolj za tiste teme, ki jih trenutno pritegujejo zaradi njihove notranje potrebe (in jih morda pasivno ali aktivno iščejo na forumu), pač pa za teme, ki jih nasploh zanimajo do te mere, da bi v debati o njih sodelovali. Npr. uporabnica, ki morda ne potrebuje informacij o dojenju, ker ne doji (več), bi v debati o dojenju sodelovala zaradi zanimanja za samo tematiko oziroma, ker ima o njej določeno mnenje in bi ga rada izrazila.

Tematike, ki jih zanimajo, so anketiranci označili s števili od 1 do 3. Pri tem je bila s številom 1 označena tista, ki jih je zelo zanimala, z 2 tista, ki jih je malo manj (torej srednje) zanimala in s 3 tista, ki jih zanimala še manj (torej malo).

Če teme določen uporabnik ni označil z 1 do 3, sem domnevala, da ga ne zanima. Za prvi del analize sem manjkajoči vrednosti pripisala odgovor 'me ne zanima'. Tako sem dobila deleže anketirancev, ki jih tematika ali zanima ali sploh ne.

V drugem delu analize pa sem manjkajoče vrednosti izločila iz analize in tako z odgovori uporabnikov, ki so se opredelili, da jih tema zanima, dobila frekvence jakosti interesa za določeno temo.

Slabost v nosečnosti:

(glej Priloga C: Tabela 22)

Od 733 anketirancev 585 tematika ne zanima (gre za 79,8 % od vseh anketirancev).

V skupini tistih, ki jih tematika zanima (teh je 148 od 733), se jih je 64,2 % opredelilo, da jih tematika malo zanima, 22,3 % tematika srednje zanima, 13,5 % pa zelo.

Porodna bolečina:

(glej Priloga C: Tabela 23)

Teme v zvezi s porodno bolečino ne zanimajo 76,8 % vseh anketirancev.

Med tistimi, ki jih tematika zanima, so deleži relativno porazdeljeni – malo zanimanja kaže 37,6 %, srednje 30,6 %, zelo pa jih tematika zanima 31,8 %.

Težave pri dojenju:

(glej Priloga C: Tabela 24)

Tematika dojenja ne zanima 71,4 % vseh anketirancev.

Med tistimi, ki so pokazali zanimanje za tematiko, je 30,5 % takih, ki jih tematika malo zanima, 27,1 % je takih, ki jih zanima srednje, in 42,4 % takih, ki jih tematika zelo zanima.

Spolnost po porodu:

(glej Priloga C: Tabela 25)

Spolnost po porodu ne zanima 76,4 % vseh anketirancev.

Od tistih, ki jih tematika spolnosti po porodu zanima, sta deleža tistih, ki jih zanima malo oziroma srednje zanima, izenačena – 38,75 %. Tistih, ki jih tematika zelo zanima, je 22,5 %.

Nespečnost dojenčka:

(glej Priloga C: Tabela 26)

Tematika o (ne)spanju dojenčka ne zanima 491 anketirancev od 733, kar je 67% vseh.

Med tistimi, ki jih tematika zanima, je slaba četrtnina (23,6 %) takih, ki jih tematika malo zanima. Da jih tematika srednje zanima, je menilo 32,2 %, največ, 44,2 %, pa je tistih, ki jih tematika zelo zanima.

Trma ali neubogljivost otroka:

(glej Priloga C: Tabela 27)

Tematike o neubogljivosti otrok ne zanimajo 345 od 733 anketirancev, kar je manj kot polovica vseh anketirancev (47,1 %).

Med tistimi, ki jih tovrstne tematike zanimajo, pa je največ (43,8 %) takih, ki jih tematike zelo zanimajo. Sledijo tisti, ki jih tematike o spopadanju s trmo in neubogljivostjo otrok zanimajo srednje (29,9 %) ter malo (26,3 %).

Navajanje na kahlico (čistost, suhost):

(glej Priloga C: Tabela 28)

Skoraj tri četrtine anketirancev tematika v zvezi z navajanjem na kahlico ne zanima – teh je 531 od 733, torej 72,5 % vseh anketirancev.

Tudi sicer je med tistimi, ki jih tematika sicer zanima, največ takih, ki jih zanima malo (37,1 %) ali srednje (33,7 %). Takih, ki jih tematika zelo zanima, je 23,5 %.

Težave v partnerskem odnosu:

(glej Priloga C: Tabela 29)

Tematike, ki so povezane s partnerskim odnosom, ne zanimajo 70,4% vseh anketirancev.

V skupini, ki so označili, da jih tovrstne tematike zanimajo, je 40,6 % tistih, ki jih te tematike malo zanimajo. Tistih, ki jih srednje zanimajo, je 35,9 %, delež tistih, ki jih težave v partnerskem odnosu zelo zanimajo, pa je 23,5 %.

Kako očistiti madeže od ...

(glej Priloga C: Tabela 30)

Več kot tri četrtine vseh anketirancev (77,8%) reševanje tegob z madeži ne zanima.

Med tistimi, ki jih tematika zanima, pa je največ takih, ki kažejo malo zanimanja – 46,6 %. Tematika srednje zanima 35,9 %, zelo pa 23,5 % anketirancev v skupini, ki jo tematika madežev in čiščenja sploh zanima.

Težave v vrtcu (uvajanje, težave z vzgojiteljico, s prijatelji)

(glej Priloga C: Tabela 31)

Več kot polovico vseh anketirancev (62,3 %) tematika o vrtcih ne zanima.

Tematike o uvajanju v vrtec, težavah z vzgojiteljicami itd. zanimajo 276 vseh anketirancev. Med njimi je 30,4 % takih, ki jih tematika malo zanima, 35,1 % tematika srednje zanima, 34,5 % pa zelo.

Nemogoča tašča

(glej Priloga C: Tabela 32)

Večino vseh anketirancev (74,8 %) nemogoče tašče ne zanimajo.

Med tistimi, ki jih tematika preseganja sporov med snahami in taščami zanima, je največ takih, ki jih tematika zanima malo – 46,5 %. Takih, ki jih zanima srednje, je 31,3 %, da jih tematika zelo zanima, pa se je opredelilo 22,2 % skupine anketirancev, ki so pokazali zanimanje za to tematiko.

Moj otrok je agresiven (ali pa je bil žrtev agresivnosti)

(glej Priloga C: Tabela 33)

Med vsemi anketiranci je 72,2 % takih, ki jih tematika ne zanima.

Če pogledamo le tiste, ki so pokazali zanimanje, pa je med njimi 40,5 % takih, ki jih tovrstna tematika malo, 38,5 % srednje in 21 % zelo zanima.

Igranje z otroci (predlogi iger za različne starosti otrok)

(glej Priloga C: Tabela 34)

Le slabo polovico (48,8 %) vseh anketirancev tematika ne zanima.

To pomeni, da je interes za tovrstne tematike med vsemi anketiranci relativno visok; 51,2 % vseh anketirancev tovrstne tematike zanimajo. V tej skupini so deleži približno enakovredno porazdeljeni – 29,9 % tovrstne tematike malo zanimajo, 32 % srednje in 38,1 % zelo zanimajo.

Kje kupiti ...

(glej Priloga C: Tabela 35)

Tematike v zvezi z napotki, kje lahko kupijo določene artikle za otroke oziroma družino, ne zanimajo 62,2 % vseh anketirancev.

Med tistimi, ki jih tovrstne informacije zanimajo, so deleži približno enako porazdeljeni. Tematika malo zanima 37,2 %, srednje zanima 34,3 %, zelo zanima pa nekoliko manj anketirancev – 28,5 % v skupini tistih, ki so pokazali zanimanje za to tematiko.

Moj otrok je bolan

(glej Priloga C: Tabela 36)

Informacije in napotki ob bolezenskih stanjih otrok veliko večino vseh anketirancev zanima – kar 60,3 % vseh anketirancev se je opredelilo tako. Kar pomeni, da tematika ne zanima le dobre tretjine vseh anketirancev (39,7 %)

Med tistimi, ki jih tematika zanima, je več kot polovica (56,1 %) takih, ki jih zdravje otrok zelo zanima, 24,2 % tistih, ki kažejo zanimanje, je označilo, da jih tematika srednje, 19,7 % pa, da jih malo zanima.

Iz odgovorov iz tega dela ankete je moč sklepati dvoje:

1) Zanimanje/nezanimanje za temo med vsemi anketiranci v vzorcu:

Med petnajstimi naključno izbranimi tematikami so največ zanimanja anketirani uporabniki foruma Starši staršem pokazali (so torej tematiko označili z 1, 2 ali 3) za naslednje tematike (glej tabelo 5.4.3.3.1.)

Tabela 5.4.3.3.1.: Pet najbolj zanimivih tem glede na vse anketirance:

TEMATIKA	% anket., ki so pokazali zanimanje, izmed vseh anket.
Moj otrok je bolan	60,3
Trma ali neubogljivost otrok	52,9
Igranje z otroki (igre itd.)	51,2
Kje kupiti ...	37,8
Težave v vrtcu	37,7

Sklepali bi lahko, da veliko uporabnikov foruma Starši staršem zanimajo tematike v zvezi z zdravjem otrok ter njihovo neubogljivostjo. Prav tako bi lahko sklepali, da veliko uporabnikov zanimajo predlogi iger in ukvarjanja z otroki.

2) Jakost interesa med anketiranci, ki jih tematika zanima:

Če pogledamo zgolj deleže interesa 'malo', 'srednje' in 'zelo zanima' v skupini anketirancev, ki je za določeno tematiko sploh pokazala interes, in med temi izberemo pet tistih tematik, ki imajo največji delež odgovorov 'zelo zanima', dobimo podatek, da zdravje otroka 'zelo zanima' največji delež anketirancev v skupini, ki so za tematiko izrazili zanimanje (glej tabelo 5.4.3.3.2.):

Tabela 5.4.3.3.2.: Tematike z najvišjo stopnjo zanimanjem med anketiranci, ki jih tematika zanima:

TEMATIKA	% anketirancev, ki jih tematika ZELO ZANIMA (v skupini tistih, ki jih tematika sploh zanima)
Moj otrok je bolan	56,1
Nespečnost dojenčka	44,2
Trma ali neubogljivost otrok	43,8
Težave pri dojenju	42,4
Igranje z otroki	38,1

Pokažejo se zanimive razlike med siceršnjim zanimanjem za tematiko med vsemi anketiranci in jakostjo interesa za določeno tematiko med anketiranci, ki jih tematika zanima: tematiki o nespečnosti dojenčka in o težavah v dojenju nista med petimi tematikami, ki so na vse anketirance zanimive (malo, srednje ali zelo), zato pa sta po jakosti interesa med prvimi petimi. Sklepati je torej mogoče, da tematika »nespečnost dojenčka« oziroma »dojenje« ne

zanima velikega števila uporabnikov (glede na anketo le 33% oziroma 28,6 %), zato pa sta za tiste, ki kažejo interes, zelo zanimivi.

Zanimivo je, da je med »zelo zanimivimi« na prvem mestu tematika o zdravju otrok, ki je bila tako visoko uvrščena tudi pri deležih splošnega zanimanja za tematiko. Prav tako je na tretjem mestu med »zelo zanimivimi« tematika o trmi ali neubogljivosti otrok, ki je tudi na tabeli petih splošno zanimivih tem zasedala drugo mesto.

Sklepam lahko, da so interesi uporabnikov foruma Starši staršem precej različni, verjetno glede na starost otrok oziroma izkušnost uporabnikov v tematikah starševstva, družinskih odnosih in glede na njihove trenutne potrebe.

Nekatere tematike pa na splošno izstopajo in so zanimive večini anketirancev ter so obenem za uporabnike večinoma »zelo zanimive« – neizpodbitni zmagovalec med temi je tematika o zdravju otrok. Potrjuje se torej rek, da je zdravje naše največje bogastvo – in kot kaže tudi največja skrb uporabnikov na forumu Starši staršem.

5.4.3.4. Pogostost socialnih stikov uporabnikov foruma Starši staršem z okolico

Zanimalo me je, kako pogosto so uporabniki foruma v stikih s svojimi družinskimi člani, prijatelji, svetovalnimi službami ter forumom. Pri tem so anketiranci dobili napotek – če so morda katere od omenjenih oseb pokojne ali nedosegljive oziroma omenjenih služb ni v bližini vašega kraja, to situacijo vpišite pod nimam stikov. Razlog, zakaj določenega stika z okolico uporabniki nimajo, me namreč ni zanimal. Zanimala me je le pogostost stikov z okolico.

Kako pogoste stike imate s svojimi starši?

(glej Priloga C: Tabela 37)

Po pričakovanju je tistih, ki s svojimi starši nimajo stikov, zelo malo – 4,7 %. Največji delež je tistih, ki imajo s svojimi starši vsakodnevne stike (46,5 %), sledijo tisti, ki imajo tovrstne stike nekajkrat tedensko (28,6 %). Nekajkrat mesečno ima stike s svojimi starši 16,3 % anketirancev, nekajkrat letno pa 3,9 % anketirancev.

Kako pogoste stike imate s partnerjevimi starši?

(glej Priloga C: Tabela 38)

Slika je pri stikih s partnerjevimi starši nekoliko drugačna – tistih, ki nimajo stikov z njimi, je skoraj dvakrat toliko kot v prejšnji postavki – skoraj 8 %. Stiki uporabnikov foruma s

partnerjevimi starši so tudi sicer redkejši – največ je takih, ki imajo tovrstne stike nekajkrat mesečno (31,5 %), več kot desetina anketirancev pa ima tovrstne stike še redkeje, namreč nekajkrat letno – 11,2 %. Nekajkrat v tednu je v stiku s partnerjevimi starši manj kot tretjina anketirancev (29,7 %), vsak dan pa le petina vseh (19,6 %).

Kako pogoste stike imate s svojimi brati/sestrami?

(glej Priloga C: Tabela 39)

S svojimi brati oziroma sestrami nima nikakršnih stikov 13,2 % anketiranih, pri čemer je mogoče domnevati, da je med njimi gotovo nekaj takih, ki bratov oziroma sester nimajo. Desetina (10,3 %) ima s svojimi brati/sestrami stike le nekajkrat letno, skoraj tretjina (29,3 %) pa nekajkrat mesečno. Tistih, ki imajo stike bolj pogosto – nekajkrat tedensko oziroma dnevno – je 32,1 % oziroma 15,1 % tistih, ki so odgovorili na vprašanje.

Kako pogoste stike imate s partnerjevimi brati/sestrami?

(glej Priloga C: Tabela 40)

Po pričakovanju imajo uporabniki stike s partnerjevimi brati/sestrami še redkeje kot s svojimi. Najbolj očitna razlika je pri dnevnik stikih – take je navedlo le dobrih 5 % uporabnikov (5,6 %). Nekajkrat tedensko je s partnerjevimi brati/sestrami v stiku 15,2 %, nekajkrat mesečno pa 37,3 % anketirancev. Takih, ki imajo stike s partnerjevimi brati/sestrami nekajkrat letno, je slaba četrtnina (24,1 %), takih, ki nimajo stikov, pa 17,8 %. Sem spadajo tudi tisti, katerih partnerji nimajo bratov ali sester.

Kako pogoste stike imate z ostalimi sorodniki?

(glej Priloga C: Tabela 41)

Z ostalim sorodstvom ima večina anketiranih uporabnikov, 60,8 %, stike nekajkrat letno, 6,2 % pa je takih, ki stikov z ostalimi sorodniki sploh nimajo, ali pa nimajo nobenega člana širšega sorodstva v svoji ali partnerjevi družini. Nekajkrat mesečno jih je v stikih z ostalimi sorodniki dobra četrtnina – 28,2 %. Takih, ki imajo s sorodstvom stike nekajkrat tedensko oziroma vsak dan, je skupno le 4,8 %.

Kako pogoste stike imate s prijatelji?

(glej Priloga C: Tabela 42)

Tistih, ki nimajo nobenih stikov s prijatelji – sklepati bi bilo mogoče, da jih nimajo – je manj kot odstotek, natančneje 0,7 %. Največji je delež tistih, ki imajo stike s prijatelji nekajkrat

mesečno. Takih je 43,3 % anketirancev. Tretjina anketirancev (32,7 %) ima stike s prijatelji nekajkrat tedensko, tistih, ki imajo tovrstne stike vsak dan, pa je 14 %. Nekajkrat letno je s prijatelji v stiku manj kot desetina anketirancev – 9,3 %.

Tovrstni rezultati so pričakovani, saj prijateljstva temeljijo predvsem na rednih stikih, če tega ni, se prijateljske vezi kaj kmalu zrahljajo ali prekinejo. Sorodniške vezi pa so dane z rojstvom v neko družino ali vstopom vanjo skozi partnersko razmerje in redni stiki niso pogoj za njihovo ohranitev.

Kako pogoste stike imate s svetovalno službo šole/vrtca/zdravstvenega doma?

(glej Priloga C: Tabela 43)

Več kot tretjina anketirancev (35,5 %) nima nobenega stika s svetovalno službo vrtca, šole ali zdravstvenega doma, več kot polovica anketirancev (51,3 %) pa je s tovrstnimi institucijami v stiku le nekajkrat letno. Nekajkrat mesečno je v stiku s svetovalnimi službami desetina anketirancev (10,3 %), tistih, ki so z njimi v stiku nekajkrat tedensko oziroma vsak dan, pa je manj kot 3 %.

Kako pogoste stike imate s forumom Starši staršem?

(glej Priloga C: Tabela 44)

Več kot 90 % anketirancev ima s forumom Starši staršem stik vsak dan (48,3 %) oziroma nekajkrat tedensko (42,5 %). Nekajkrat mesečno ima stike z omenjenim forumom 6,7 % anketirancev, tistih, ki imajo s forumom stike nekajkrat letno oziroma z njim nimajo stika, je skupaj 2,5 %.

5.4.3.5. Profil zadovoljstva uporabnika s forumom Starši staršem

Od anketiranih je 56,4 % popolnoma zadovoljnih uporabnikov; delno zadovoljnih pa je 33,5 %. Neopredeljenih oziroma tistih, ki s forumom niso niti zadovoljni niti razočarani, je 8,6 %. Delno in popolnoma razočaranih je skupaj le 1,5 %. (glej Priloga C: Tabela 45)

5.4.3.6. Pomen foruma Starši staršem za uporabnike

Pomen foruma kot vira informacij in nasvetov:

(glej Priloga C: Tabela 46)

Večini anketirancev (69,4 %) je forum Starši staršem kot vir informacij in nasvetov pomemben, torej jim 'zelo veliko' (32,2 %), oziroma 'veliko' (37,2 %) pomeni.

Dobri četrtini vseh (26,1 %) je forum Starši staršem kot vir informacij in nasvetov srednje pomemben. To pomeni, da jim forum Starši staršem sicer nekaj pomeni, vendar ga ne obravnavajo kot odločilno pomemben vir informacij in nasvetov, ki jih potrebujejo v svojem življenju. Malo oziroma zelo malo pomeni forum Starši staršem skupno 4,5 % anketirancev.

Pomen foruma kot vira čustvene podpore in tolažbe:

(glej Priloga C: Tabela 47)

Kot vir čustvene opore in tolažbe je forum Starši staršem pomemben le 36 % anketirancev. Zelo veliko pomeni 12,1 % anketirancev, slabi četrtini pa pomeni veliko (23,9 %). Tistih, ki jim je srednje pomemben, je podoben delež (35,8 %), tistih, ki jim je nepomemben (jim torej pomeni malo oziroma zelo malo) pa je skupaj 28,2 %.

Pomen foruma kot vira družbe in klepeta:

(glej Priloga C: Tabela 48)

Forum je kot vir družabništva pomemben skupaj 32 % anketirancev, veliko pomeni petini anketirancem (19,9 %), zelo veliko pa 12 % anketirancem. Največji delež sestavljajo anketiranci, ki jim je forum kot vir družabništva srednje pomemben. Teh je 35,8%.

Petini anketirancev (19,7 %) forum kot vir družbe in klepeta pomeni malo, 12,7 % pa je mnenja, da jim pomeni zelo malo.

Pomen foruma kot vira materialne opore (pomoči, varstva, sposojanja denarja ali predmetov):

(glej Priloga C: Tabela 49)

Tistih, ki jim je forum pomemben kot vir materialne (torej instrumentalne) opore, je zanemarljivo malo, le 2,2 %. Večina anketirancev (74 %) namreč meni, da jim forum Starši staršem kot vir materialne opore zelo malo pomeni. Tistih, ki jim pomeni malo, je 15 %, tistih, ki jim je srednje pomemben, pa 8,8 %.

Lahko bi zatrdila, da je tovrsten rezultat razumljiv, saj je pričakovanje prejemanja materialne ali nasploh instrumentalne opore v obliki varstva, materialne pomoči ali izposoje orodja, usmerjeno v bližnje – družinske člane, prijatelje, sosede. Na forumu Starši staršem, z izjemo nekaterih vez, ki so prerasle v poznanstva ali celo prijateljstva, nudenje ali iskanje opore temelji na relativno anonimnih razmerjih.

Glede na rezultate pomembnosti foruma Starši staršem kot vira določene vrste opore, bi lahko zatrnila, da je forum največjemu deležu anketirancev pomemben kot vir nasvetov in informacij, torej vir informacijske opore. Kot vir emocionalne opore je forum Starši staršem na drugem mestu, kot vir družabništva pa na tretjem. Slednji podatek je nekoliko presenetljiv, saj bi že zaradi narave medija pričakovali, da je forum kot vir nezavezujočega klepeta in sproščenega druženja uporabnikom pomembnejši – denimo bolj kot vir emocionalne opore. Zato pa je v primeru pomena foruma kot vira emocionalne opore oziroma družabništva močno zastopana skupina tistih anketirancev, ki jim je forum kot vir teh dveh opor srednje pomemben. To pomeni, da se nanj verjetno obračajo občasno, vendar v njihovem življenju ne zaseda pomembne vloge. Razlog za to je verjetno v tem, da se po emocionalno oporo oziroma druženje anketiranci še vedno obračajo na osebe, ki sestavljajo njihovo realno socialno mrežo. Forum Starši staršem dojemajo torej kot priročen zasilni izhod, ni pa kot tak pomemben zanje.

Kot vir instrumentalne opore pa je glede na odgovore v anketi forum Starši staršem uporabnikom skoraj povsem nepomemben. Razloge, zakaj je temu tako, sem navedla že prej.

5.5. Preverjanje hipotez

Ker so frekvence v nekaterih celicah prenizke, je bila izvedba χ^2 testa za preverjanje hipotez nesmiselna ali nemogoča (glej Priloga D), zato sem se odločila, da o veljavnosti hipotez sklepam na podlagi primerjave deležev v tabelah in posplošitvi le-teh, saj je vzorec glede na celotno populacijo (uporabnike foruma Starši staršem), ki jo je zajela anketa, relativno visok. Na dan je namreč na forumu Starši staršem povprečno 3500 obiskov.

H1: Na forumu Starši staršem sodelujejo pretežno ženske.

(glej Priloga D: Tabela H1.1./ graf H1.1.)

Podatke o sodelovanju oziroma nesodelovanju na forumu sem dobila z odgovori na vprašanje 'Čas sodelovanja na forumu Starši staršem', kjer je bil mogoč odgovor tudi 'na forumu Starši staršem ne sodelujem'.

Odgovore na vprašanje o času sodelovanja na forumu sem združila dva razreda – 1: 'ne sodeluje na forumu SS'; 2: 'sodeluje na forumu SS', manjkajoče odgovore na vprašanje o spolu sem izločila iz preverjanja.

Iz frekvenc in odstotkov je mogoče razbrati, da je med anketiranci, ki sodelujejo na forumu Starši staršem in so odgovorili na vprašanje o spolu, 97,3 % žensk in le 2,7 % moških.

Če pogledam še razporeditev spola glede na čas sodelovanja, je videti, da med ženskimi uporabniki foruma Starši staršem večina uporabnic (52.9 %) na forumu sodeluje dlje kot eno leto. Obenem pa je zanimivo, da so tudi moški uporabniki foruma Starši staršem na njem prisotni že dalj časa – največ, 50 % med moškimi uporabniki, jih na forumu Starši staršem sodeluje dlje kot eno leto.

Glede na dovolj velik vzorec anketiranih menim, da lahko svojo prvo hipotezo potrdim.

Zakaj je forum Starši staršem pretežno 'ženski', sem že pojasnila. Gre za dejstvo, da je skrb za otroke, celotno družino, zdravje, prehrano in ostale segmente družinskega življenja še vedno pretežno ženska domena. Konec koncev je porodniški dopust in dopust za nego otroka še vedno večinoma izrabljen s strani žensk. Pri tem izstopajo nekateri moški posamezniki, ki pa so prej izjema kot pravilo.

Kljub temu, da v sodobni družbi materinstvo ni več edini cilj ženske, pa se ob pričakovanem in živetem materinstvu izkaže, da je še vedno zelo pomemben del njenega življenja. To zagotovo dokazuje močna prevlada ženskega spola med uporabniki foruma Starši staršem.

H2: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, ki imajo enega otroka ali pričakujejo prvega.

Moja druga hipoteza domneva, da so med iskalci različnih virov opore na forumu Starši staršem predvsem tisti, ki si šele ustvarjajo družino oziroma je njihova družina relativno na novo ustvarjena. Odstotki kažejo (glej Priloga C: Tabela 11), da je med vsemi anketiranci, takih, ki pogosto odpirajo teme le 12,2 %.

V skupini tistih, ki pogosto odpirajo teme, pa je takih, ki pričakujejo prvega otroka presenetljivo nizko – 2,2%, medtem ko je tistih, ki imajo enega otroka med pogostimi odpiralci tem kar 50,6 %. (glej Priloga D: Tabela H2.1./graf H2.1.)

Če pri odgovoru 'pogosto odpiram teme' seštejem deleže tistih, ki šele pričakujejo prvega otroka, in tistih, ki enega otroka že imajo, dobim večino, ki jo sestavljajo ti dve skupini anketirancev (skupno 52,8 %). Če pa pogledam deleže posebej, je tistih, ki šele pričakujejo prvega otroka, v vlogi »odpiralcev novih tem« zanemarljivo malo. Domnevam, da je razlog zato v obstoju posebnega foruma Nosečnost na portalu Med.Over.Net., na katerem tisti, ki pričakujejo prvega otroka, dobijo več informacij v zvezi z nosečnostjo kot na forumu Starši staršem.

Na podlagi frekvenc in odstotnih deležev anketirancev v tem primeru sklepam, da moja hipoteza, kot sem jo zastavila, sicer drži – da torej kot večinski delež med 'pogostimi odpiralci tem' velja vsota deležev tistih, ki imajo enega otroka oziroma prvega pričakujejo.

Vendar sem mnenja, da bi morala hipotezo preoblikovati v »teme pogosto odpirajo uporabniki, ki imajo enega otroka«, da bi v celoti vzdržala. Delež tistih, ki prvič pričakujejo otroka in na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme, k rezultatu namreč ne pripomore kaj prida. Tudi brez njega so tisti, ki imajo enega otroka, med 'pogostimi odpiralci tem' najbolj zastopani.

Če pogledamo še naprej, sestavljajo drugi največji delež med tistimi, ki pogosto odpirajo teme, anketiranci, ki imajo dva otroka ali pa drugega pričakujejo – 40,4 %.

Moj sklep zato sledi – na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme tisti, ki imajo enega ali dva otroka oziroma drugega pričakujejo, medtem ko tisti, ki pričakujejo prvega otroka, na forumu Starši staršem redkeje ali celo nikoli ne odpirajo tem.

Moja domneva je, da nosečnice v devetih mesecih pričakovanja potrebujejo prav na nosečnost vezan vir opore, ki jim je splošen starševski forum morda ne nudi dovolj. Potrebujejo pač izkušnje in oporo drugih nosečnic, ki natanko vedo, kako se počuti iskalka opore. Za kaj takega je na istem portalu, kjer je lahko najdemo forum Starši staršem, odprt forum Nosečnost.

Če združim deleže tistih, ki pogosto odpirajo teme in imajo enega ali dva otroka (ali so v drugo pričakujoče), ti predstavljajo 91 % med anketiranci, ki teme pogosto odpirajo. Skleпам lahko, da je na forumu Starši staršem razlika v pogostosti odpiranja tem predvsem med skupinama uporabnikov foruma, ki že imajo (enega, dva itd.) otroka, in med tistimi, ki ga še nimajo. Torej med tistimi, ki so že starši, in tistimi, ki to (še) niso.

H3: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, stari med 26 in 35 let.

Domnevam podobno kot pri drugi hipotezi – med iskalci virov opore na forumu Starši staršem so predvsem tisti, ki so stari toliko, da se šele spoznavajo s prvimi izzivi starševstva. Kot sem že omenila, je bila leta 2002 povprečna starost ženske ob rojstvu prvega (živorojenega) otroka 27,2 leti (Statistični urad RS, 2003).

Frekvenčne porazdelitve anketirancev po starostnih razredih kažejo, da se največ anketirancev uvrsti ravno v to starostno skupino. Da so stari od 26 do 30 oziroma od 31 do 35 let, je na anketo o forumu odgovorilo skupaj 75,9 % anketiranih. Skleпамo lahko, da bodo le-ti tudi prevladovali v skupini anketirancev, ki pogosto odpira teme.

O veljavnosti hipoteze skleпам na podlagi odstotnih deležev in frekvenc porazdelitve anketirancev v starostnih skupin glede na odgovor o pogostosti odpiranja tem na forumu Starši staršem (glej Priloga D: Tabela H3.1./graf H3.1.)

Tisti, ki so stari med 26 in 35 let, sestavljajo največji delež med anketiranci, ki pogosto odpirajo teme – 70,8 %. Tistih, ki so stari 20 let ali manj (skupaj so 4 od 731, ki so odgovorili na obe vprašanji), v kategoriji 'pogosto odpiram teme' sploh ni, med tistimi od 21 in 25 let pa pogosto odpira teme le 18 %. Stari med 35 in 40 let sestavljajo 7,9-odstotni delež med tistimi, ki pogosto odpirajo teme, starejši od 41 let pa vsega skupaj le 3,4 %.

Glede na porazdelitev deležev pogostosti odpiranja tem glede na starost anketirancev sklepam, da moja hipoteza drži.

Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki tiste starosti, ki je vezana na obdobje, ko si posamezniki ustvarjajo lastne družine in se kot mladi, neizkušeni starši spopadajo z vsebinami, ki so jim še povsem neznane. Takrat se pojavi povečana potreba po socialni opori in se začne iskanje te podpore v okolici ter v drugih virih.

H4: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir informacijske socialne opore.

Anketiranih uporabnikov, ki so izrazili, da so povsem zadovoljni s forumom Starši staršem, je 56,4 %. Da je omenjeni forum zelo pomemben vir informacijske socialne opore v njihovem življenju, pa meni 69,4 % anketiranih uporabnikov.

Opomba: Da je forum zelo pomemben vir določene vrste socialne opore, sklepam iz odgovorov anketirancev, da jim ta pomeni 'zelo veliko' in 'veliko'. Odgovore 'srednje pomemben' obravnavam kot naravnost uporabnika, da sicer občasno črpa oporo s foruma Starši staršem, vendar le-ta v njegovem življenju ne igra pomembne vloge kot vir določene opore (ga torej uporabnik zlahka nadomesti s kakim drugim virom). Da je forum kot vir določene opore v življenju uporabnika nepomemben, pa sklepam na podlagi odgovorov, da jim forum Starši staršem kot vir določene vrste opore pomeni 'malo' oziroma 'zelo malo'.

Med tistimi anketiranci, ki so s forumom povsem zadovoljni, je 49,6 % takih, ki jim forum kot vir informacij in nasvetov zelo veliko pomeni, 37,5 % pa takih, ki jim pomeni veliko. Skupaj je torej med povsem zadovoljnimi anketiranimi uporabniki kar 87,1 % takih, ki jim je forum Starši staršem kot vir informacijske opore zelo pomemben.

Med povsem zadovoljnimi uporabniki je takih, ki jim je forum kot vir informacijske opore srednje ali malo pomemben, le 12,9 %.

Glede na primerjanje deležev stopnje pomembnosti foruma kot vira informacijske opore v skupini zelo zadovoljnih anketiranih uporabnikov lahko sklepam, da je hipoteza potrjena: za večino uporabnikov, ki so s forumom Starši staršem povsem zadovoljni, je ta tudi pomemben vir informacijske opore. (glej Priloga D: Tabela H4.1./graf H4.1.)

H5: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir čustvene socialne opore.

Med tistimi anketiranci, ki so s forumom povsem zadovoljni, so tisti, ki jim je forum kot vir čustvene opore zelo pomemben, še vedno močno zastopani (46 % od vseh povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov).

Vendar je delež povsem zadovoljnih uporabnikov, ki pa jim je forum kot vir emocionalne opore le srednje pomemben, precej večji kot pri tej stopnji pomena foruma kot vira informacijske opore in znaša 34,5 %. Prav tako je v primerjavi z deležem zadovoljnih uporabnikov, ki jim forum Starši staršem kot vir informacijske opore ni pomemben, močno povečan tudi delež s forumom nasploh povsem zadovoljnih uporabnikov, ki pa mu kot viru emocionalne opore ne pripisujejo velikega pomena. Anketirancev, ki so povsem zadovoljni uporabniki, a jim forum Starši staršem kot vir emocionalne opore ni pomemben, je skupaj 19,5 %.

Na podlagi frekvenčnih oz. odstotnih porazdelitev (glej Priloga D: Tabela H5.1./graf H5.1.) opažam, da je med povsem zadovoljnimi anketiranimi uporabniki delež tistih, ki jim je forum kot vir emocionalne opore zelo pomemben, še vedno največji (46 % povsem zadovoljnih uporabnikov). Vendar ne predstavlja absolutne večine. Razlike v primerjavi z ostalima deležema (da je forum srednje pomemben oziroma nepomemben), so majhne. Zato hipoteze ne morem potrditi.

Tako sklepam, da povsem zadovoljni uporabniki forumu Starši staršem kot viru emocionalne opore v svojem življenju – v primerjavi s pomenom, ki mu ga pripisujejo kot viru informacij in nasvetov – pripisujejo manjši pomen. Na to kažeta povečana deleža sicer povsem zadovoljnih uporabnikov, ki jim je forum Starši staršem kot vir emocionalne opore srednje pomemben oziroma nepomemben.

Domnevam, da uporabniki, ki so s forumom Starši staršem zadovoljni, z njega v večji meri črpajo informacijsko oporo (nasvete, informacije), čustveno pa (verjetno lažje) iščejo v intimnejših povezavah s svojo bližnjo okolico: starši, prijatelji, drugi sorodniki ...

Zaradi še vedno velikega deleža tistih povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov, ki jim je forum Starši staršem kot vir emocionalne opore zelo pomemben, in deleža tistih, ki jim je srednje pomemben (skupaj 80,5 % med povsem zadovoljnimi uporabniki), pa ugotavljam, da forum v življenju večine povsem zadovoljnih uporabnikov kot vir emocionalne opore vseeno nekaj pomeni – je zelo ali srednje pomemben. Stopnja pomembnosti pa je po moje odvisna od raznovrstnih dejavnikov: od težavnosti situacije, v kateri se je znašel uporabnik, in ki vzbuja v

uporabniku potrebo po emocionalni opori, razpoložljivosti in ustreznosti drugih virov emocionalne opore itd.

H6: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir družabništva.

Novopečeni starši, ki se večino svojega časa ukvarjajo s svojo starševsko vlogo, službenimi izzivi itd., potrebujejo trenutke neformalnega druženja, vendar si le-teh zaradi pomanjkanja časa velikokrat ne morejo privoščiti. Prav tako tisti, ki so doma zaradi porodniškega dopusta oziroma dopusta za nego otroka ali bolniške, morda pogrešajo več stikov z okolico, prijatelji, sosedi in jih zato kompenzirajo s sodelovanjem na spletnih klepetalnicah. Hipoteza domneva, da je večini tistih, ki so povsem zadovoljni s forumom Starši staršem, le-ta kot vir družabništva zelo pomemben.

Med vsemi anketiranimi uporabniki foruma Starši staršem je le 32 % takih, ki jim je forum kot vir družabništva zelo pomemben, srednje pomemben je 35,8 % anketirancem, 32,3 % vseh anketirancev pa mu kot viru družabništva ne pripisuje večjega pomena v svojem življenju (glej Priloga C: Tabela 20).

Če pa pogledamo deleže le v skupini povsem zadovoljnimi anketiranih uporabnikov je delež tistih, ki jim je forum Starši staršem zelo pomemben kot vir družabništva, 40,4 %. To je manjši delež kot tisti povsem zadovoljnih uporabnikov, ki jim je forum zelo pomemben kot vir informacijske oziroma emocionalne opore.

Delež zadovoljnih anketiranih uporabnikov, ki jim je kot vir družabništva forum srednje pomemben, je enak kot pri srednjem pomenu foruma kot vira emocionalne opore (34,5 %). Kot vir družabništva pa je forum Starši staršem nepomemben kar četrtini anketirancev (25,1 %), ki so s forumom sicer povsem zadovoljni. (glej Priloga D: Tabela H6.1./graf H6.1.)

O potrditvi hipoteze H6 sklepam na podlagi posploševanja primerjave deležev povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov glede na stopnjo pomembnosti foruma v njihovem življenju.

Ugotavljam, da je, glede na primerjavo deležev, delež povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov, katerim je forum Starši staršem kot vir družabništva v življenju zelo pomemben, v razredu povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov še vedno največji, vendar ne predstavlja večine. Vendar rezultati analize ankete kažejo – jaz pa si drznem posploševati – da večina povsem zadovoljnih uporabnikov foruma Starši staršem ne percipira kot zelo pomemben vir emocionalne opore v svojem življenju. Zato moram hipotezo H6 zavrnila.

Menim, da je za ustvarjanje stopnje pomembnosti foruma Starši staršem kot vira določene opore v življenju uporabnika odločilna situacija, v kateri se uporabnik trenutno nahaja: s forumom povsem zadovoljna uporabnica, ki je zaradi različnih vzrokov (porod, bolezen otroka ...) prikovana na dom, bo najverjetneje pogosteje obiskovala forum Starši staršem v potrebi po druženju, klepetu, sprostitvi med sebi podobnimi, in mu bo zaradi tega pripisovala tudi večji pomen v svojem življenju.

Prav tako pa sem mnenja, da je družabništvo vrsta socialne opore, ki jo je še najlažje dobiti v realnem življenju – gre za socialno oporo v obliki neformalnega druženja, neobveznega klepeta, skupnega preživljanja prostega časa brez večjih spon in odgovornosti, kar od tistega, ki to vrsto socialne opore nudi iščočemu, ne zahteva velik emocionalni vložek, poglobljanje v situacijo ali konkretno pomoč. Morda je to razlog, da je forum Starši staršem – kljub naravnosti medija v površne, anonimne stike – v življenju povsem zadovoljnih uporabnikov foruma kot vir družabništva (presenetljivo) manj pomemben. Skleпам, da imajo virov tovrstnih neformalnih stikov in druženja uporabniki foruma Starši staršem dovolj na razpolago v realnem življenju.

H7: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir materialne socialne opore.

Delež tistih, ki so izjavili, da jim je forum Starši staršem zelo pomemben kot vir materialne oziroma instrumentalne opore, je med vsemi anketiranimi uporabniki foruma zelo malo – le 2,2 %. V razredu s forumom Starši staršem povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov je tistih, za katere je ta kot vir materialne opore zelo pomemben, le 2,9 %. Srednjo pomembnost forumu kot viru materialne pomoči pa pripisuje 10 % tistih, ki so s forumom sicer povsem zadovoljni. Največji delež med povsem zadovoljnimi uporabniki foruma Starši staršem sestavljajo tisti, ki jim forum kot vir materialne opore ni pomemben (87,1 %).

O hipotezi H7 sklepam na podlagi posplošitve primerjave deležev stopnje pomembnosti foruma Starši staršem kot vira materialne pomoči v življenju povsem zadovoljnih anketiranih uporabnikov

Primerjava pokaže, da je za veliko večino anketiranih uporabnikov (87,1 %), ki so povsem zadovoljni s forumom Starši staršem, ta kot vir materialne opore nepomemben (glej Priloga D: Tabela H7.1./graf H7.1.). Zato lahko brez dvoma sklepam, da hipoteza H7 ne velja, in zaključim, da spletni forum Starši staršem uporabnikom, ki so povsem zadovoljni z njim, kot vir materialne socialne opore ni pomemben (jim torej malo ali zelo malo pomeni).

Razloge, zakaj je temu tako, sem poprej že navedla: posameznikovo pričakovanje prejemanja materialne ali nasploh instrumentalne opore v obliki varstva, denarne pomoči ali izposoje predmetov, orodja itd., je usmerjeno v njegove bližnje – družinske člane, prijatelje, sosede itd. Uporabniku, kljub njegovemu popolnemu zadovoljstvu s forumom Starši staršem, ta zaradi anonimnosti uporabnikov, geografske razpršenosti itd. ne predstavlja pomembnega vira instrumentalne socialne opore.

6. ZAKLJUČEK

Pri analizi spletnega foruma Starši staršem na spletnem portalu Med.Over.Net sem izhajala iz predpostavke, da bi s svojimi lastnostmi in tematikami lahko predstavljal pomemben vir različnih socialnih opor za mlade slovenske starše.

Anketna raziskava med uporabniki foruma je pokazala, da številni med njimi nekatere svoje potrebe po socialni opori dejansko zadovoljujejo na forumu Starši staršem. Pri tem ima največji pomen informacijska opora, ki jo prejmejo s foruma.

Zdi se, da se uporabniki foruma Starši staršem nanj kot na vir informacij in nasvetov zelo zanesejo – v smislu, »če nekaj ne znam/ne vem, se bo na forumu gotovo našel nekdo, ki bo znal/vedel.« Opažam, da forum Starši staršem kot vir informacijske opore deluje kot nekakšna virtualna informacijska socialna mreža uporabnika, ki je velikokrat alternativa virom informacijske opore, ki jo imajo uporabniki v realnosti.

Glede na to bi lahko sklepali, da mladim slovenskim družinam v realnem življenju najbolj primanjkuje uporabnih nasvetov in informacij, torej »informacijske opremljenosti«, ki bi jim pomagala do lažjega razreševanja situacij in težav, s katerimi se soočajo v starševstvu.

Menim, da to kaže na to, da bližnja okolica, v kateri naj bi se mladi ljudje, bodoči starši, naučili spretnosti starševstva preko opazovanja in svetovanja, ter različne institucije, ki naj bi mlade družine »opremile« z informacijami, teh nalog ne zmorejo ali pa jih niso sposobni dobro opraviti.

Razloge lahko v okolici iščemo v geografski ali pa (predvsem) časovni razdalji med starejšim in novodobnim starševstvom, pri institucijah pa predvsem v nesposobnosti, da se posvetijo izobraževanju posameznika v celoti in ne le na hladno faktografsko znanstvenem nivoju.

Da so predvsem institucije tiste, ki kot vir informacijske opore, ki bi jo morale nuditi, niso učinkovite, kaže tudi dejstvo, da je, za razliko od informacijske opore, forum Starši staršem za uporabnike kot vir čustvene socialne opore ter družabništva manj pomemben. V teh vrstah so namreč kot prenosniki opore v ospredju osebni intimni stiki z ožjim sorodstvom in prijatelji.

To pomeni, da se slovenske družine v potrebi po teh vrstah opore še vedno lahko obrnejo na člane svoje ožje socialne mreže in tam dobijo večino opore, ki jo potrebujejo. Forum zato uporabnikom pomeni le dopolnilen vir čustvene socialne opore in družabništva, oziroma v le primerih, ko uporabniki v realnem svetu ne najdejo potrebovane opore, prevzame vlogo pomembnega vira čustvene socialne opore oziroma družabništva.

Kot vir instrumentalne oziroma tukaj zastavljene kot pretežno materialne opore pa je forum Starši staršem za svoje uporabnike povsem nepomemben. Potrebo po tovrstni opori zadovoljijo v stikih s člani svojih ožjih realnih socialnih mrež, saj jim spletni forum – zaradi svoje anonimnosti in razpršenosti uporabnikov ter površnosti stikov med svojimi uporabniki – (večinoma) ne zmore omogočiti zadovoljevanja potreb po tovrstni socialni opori.

Menim, da bi podobna analiza, kot sem jo opravila na forumu Starši staršem, na katerem drugem spletnem forumu, ki ga prav tako prevevajo starševske teme, omogočila podrobnejši in bolj precizen vpogled, kaj na različnih, a obenem vsebinsko podobnih spletnih forumih iščejo uporabniki. Morda bi podobna analiza na kakem drugem spletnem forumu, na katerem se denimo srečujejo starši starejših otrok in ne malčkov, dala drugačne rezultate. So morda med starši, ki so v svoji vlogi vzgojitelja in negovalca otrok že izkušenejši, bolj izražene potrebe po drugi vrsti socialne opore (emocionalne ali družabništva) in ne toliko informacijske opore?

Prav tako bi bilo zanimivo tovrstno raziskavo na forumu Starši staršem ponoviti čez nekaj let, da bi ugotovili morebitne spremembe med pomembnostjo foruma kot vira posamezne vrste opore. Bo morda čez nekaj let forum Starši staršem dobil večji pomen med uporabniki kot vir čustvene opore? Bo morda postal kot vir informacijske opore manj pomemben? Se bo morda delež povsem zadovoljnih uporabnikov povečal ali morebiti zmanjšal? Se bo razmerje deležev moških in ženskih uporabnikov na forumu Starši staršem spremenilo, ali pa bo ostalo ukvarjanje s starševskimi tematikami še vedno pretežno ženska domena?

Za zdaj ostaja forum Starši staršem eden od spletnih kotičkov, kjer lahko pretežno ženski uporabniki, mamice ali tiste, ki bodo to nekoč šele postale, pa tudi očki, zdajšnji in bodoči, najdejo (skoraj) vse, kar izpolnjuje dimenzijo človeka, ki ji rečemo starševstvo. In tudi sami dodajo svoj kamenček k mozaiku tem, iskanj in svetovanj.

Ostaja pa vprašanje, ali so taki in podobni forumi, številčnost obiska na njih ter – kot potrjujejo moja opažanja v tem diplomskem delu – njihov pomen kot vir različnih vrst opore v življenju uporabnikov, morda kazalec pomanjkanja tistih medgeneracijskih vezi, ki so služile podajanju določenih vsebin mlademu človeku, v tem primeru veščin, znanj in izkušenj starševstva, torej informacijske opore, ter tudi drugim vrstam opore v situacijah, ko so jo ti mladi ljudje potrebovali – v tem primeru ob formiranju svoje lastne družine.

7. VIRI:

Samostojne publikacije:

CMI, FDV (2004): RIS 2002/3 – gospodinjstva; Uporaba interneta (#45). Interno gradivo, Ljubljana.

Drglin, Zalka (2003): Rojstna hiša: kulturna anatomija poroda. Delta, Ljubljana.

Giddens, Anthony (1999): Runaway World – How Globalisation is Reshaping Our Lives. Profile Books, London.

Gittins, Diana (1993): The Family in Question: Changing Households & Familiar Ideologies. MacMillan Press, London.

Hrženjak, Majda (ur., 2002): Njen (re)kreacija: Ženske revije v Sloveniji. Zbornik, Mirovni inštitut, Ljubljana.

Kitzinger, Sheila (1994): Me, matere. Ganeš, Ljubljana.

Newman, David M. (1999): Sociology of Families. Pine Forge Press, Thousand Oaks.

Jones, Steven G. (ur., 2002): Virtual Culture – Identity & Communication in Cybersociety, Sage Publications, London.

Renner, Tanja (1990): Elementi konstrukcije družinske politike. Poročilo za l. 1990. FSPN, Ljubljana.

Sieder, Reinhard (1998): Socialna zgodovina družine. Studia Humanitatis, Ljubljana.

Švab, Alenka (2001): Družina: od modernosti k postmodernosti. Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana.

Tomori, Martina (1994): Knjiga o družini. EWO, Ljubljana.

Ule, Mirjana; Rener, Tanja; Žakelj, Tjaša; Kuhar, Metka in Hlebec, Valentina (2003): Tipi družin in socialne mreže. Raziskovalna naloga. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ljubljana.

Wenger, G. Clare (1994): Understanding Support Networks and Community Care: Network Assessment for Elderly People. Avebury Studies of Care in Community. Avebury, Brookfield.

Zimmerman, Shirley L. (1992): Family Policies and Family Well-Being: The Role of Political Culture. Sage Publications, Newbury Park.

Članki:

Analysys (2004): Final Report For The European Commission IP Voice and Assotiated Convergent Services, Concrat 02/48582, ECSC-EC-EAEC, Brussels, Luxemburg, 2004.

Černič Istenič, Majda (1999): »Moč in uveljavljenost norme odgovornega starševstva v Sloveniji«. V: Mandič, Srna (ur.): Kakovost življenja - stanje in spremembe (1999), Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, str. 29-42.

Cutrona, Carolyn E., in Russel, Daniel W. (1990): »Type of Social Support and Specific Stress: Toward a Theory of Optimal Matching«. V: Saranson, Barbara R., Saranson, Irwin G., in Pierce, Gregory R. (ur.): Social Support – An Interactional View, John Wiley & Sons, New York, str. 319-366.

Dremelj, Polona (2003): »Sorodstvene vezi kot vir socialne opore posameznikov«. V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 149-170.

Dunkel-Schetter, Catherine, in Bennet, Tracy L. (1990): »Differentiating the Cognitive and Behavioral Aspects of Social Support«. V: Saranson, Barbara R., Saranson, Irwin G., in

Hlebec, Valentina (2003): »Socialne omrežja starostnikov v Sloveniji«. V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 171-182.

Hlebec, Valentina, Kogovšek, Tina (2003): »Konceptualizacija socialne opore«. V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 103-125.

Kogovšek, Tina, Ferligoj, Anuška (2003): »Merjenje egocentričnih omrežij socialne opore«. V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 127-148.

Kogovšek, Tina, Hlebec, Valentina in drugi (2003): »Omrežja socialne opore Ljubljancev«. V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 183-204.

Miyata, Kakuko (2002): »Social Support for Japanese Mothers Online and Offline«. V: Wellman, Barry, in Haythornthwaite, Caroline (ur.): The Internet in Everyday Life, Blackwell Publishing, Malden, str. 520-548.

Novak, Mojca (2003): »Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije: uvodni razmislek.« V: Družboslovne razprave, letnik XIX (2003), št. 43 – Sklop II: Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije, str. 99-101.

Pierce, Gregory R. (ur.): Social Support – An Interactional View, John Wiley & Sons, New York, str. 267-296.

Rosenberg, Harriet (1993): »Motherwork, Stress and Depression: The Costs of Privatized Social Reproduction«. V: Fox, Boonie J. (ur.): Family Patterns, Gender Relations. Oxford University Press, Toronto.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, Uradni list, 1976, št. 15. (ZZZDR – SRS 15 – 644 – 1976)

Viri na medmrežju:

Eaglesham, Susan L. (1996): Online Support Groups: Extending Communities of Concern. Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.

Na: <http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-283092199612941/unrestricted/etd.pdf>; dne: 10.11.2003;

Hof, Robert D., Browder, Seanna, in drugi (1997): »Internet Communities«. Business Week. www.businessweek.com/1997/18/b35251.htm; dne: 10.11.2003;

Kimball, Lisa, Rheingold, Howard (2001): »How Online Social Networks Benefit Organizations.« Na: <http://www.rheingold.com/Associates/onlinenetworks.html>; dne: 10.11.2003;

Rheingold, Howard (1993): The Virtual Community. Na: www.rheingold.com/vc/book/; dne: 10.11.2003;

Wright, Kevin B. (1998): »Social Support on the Internet, 1998«. Na: SeniorNet. www.seniornet.org/php/default.php?PageID=5475&Version=1; dne: 23. 11. 2003;

Rude, Stacey P (ur., 2003): »Social Support for Parents: An Important Resource for Families.« Building Strong Families. Na: www.search-institute.org/; dne: 10.11.2003;

Insel, Thomas R. (ur., 1999): »Basic Behavioral Science Research for Mental Health.« National Institute of Mental Health, Bethesda, Maryland. Na: <http://www.nimh.nih.gov/publicat/baschap6.cfm#socsup>; dne: 23. 11. 2003;

Statistični urad RS: »Povprečna starost matere ob rojstvu otroka.« V: Statistični letopis 2003. Na: http://www.stat.si/letopis/index_vsebina.asp?leto=2003&jezik=si; dne: 29. 3. 2004;

www.smileydictionary.com, dne: 12. 12. 2003;

www.med.over.net, od dne 25.5.2003 do 12.4.2004;

8. PRILOGE

Priloga A: Prikaz spletne strani Med.Over.Net – spletnega foruma Starši starši

The screenshot shows the homepage of the Med.Over.Net forum. The browser window title is "Med.Over.Net - Starši staršem! - Microsoft Internet Explorer provided by Prešernova družba d. d.". The address bar shows the URL: http://med.over.net/forums/list.php?f=118&forum_uriauth=TinkaraC%3Ad7f2ca993532ccf02f7f716e6a8bf618. The page title is "Starši staršem!".

Navigation links: [Nova tema](#) | [Kazalo](#) | [Iskanje](#) | [Prijava](#) | [Starejša sporočila](#)

Sporočila	Avtor	Odgovori	Zadnji odgovor
Otroški dod. novo	Mateja t	0	13-04-04 08:37
cistična fibroza novo	manjam	0	13-04-04 08:35
h&m - obleke za odrasle novo	anica*	1	13-04-04 08:40
kolonoskopija pri otroku novo	AsasR	0	13-04-04 08:23
Najem limuzine - poroka novo	Vaga	1	13-04-04 08:29
poroka - objava v Nedelu novo	Vaga	1	13-04-04 08:28
Kozari novo	Su	1	13-04-04 08:11
Frotir, palac s stopali št. 92 novo	DarjaG	3	13-04-04 08:05
ni mi dalo miru novo	pika	1	13-04-04 08:38
pisanke novo	dory	3	13-04-04 08:32
PESEM novo	Medvedek Pu	3	13-04-04 08:37
Nekaj posebnega novo	Medeja T	1	13-04-04 07:03
HIPPI???	Tiffany	1	13-04-04 01:25
navadni ali fredov obroč novo	evian1	2	13-04-04 07:07
Spim jogurt, izdelki?	Valleryl	0	12-04-04 23:15
Avstrija novo	SONJA	1	13-04-04 08:17
Občina Kr.gora novo	pika*	1	13-04-04 01:04
Nija- regratov sirup novo	ssonja	1	12-04-04 22:49
testenine novo	mojca	2	12-04-04 22:56
DEL OVNO PRAVO - prosim pomoč novo	Nesrečna.	1	12-04-04 22:46
dolenček in čaj novo	Jernejca 9	4	13-04-04 08:40
SKUTA, JOGURTI novo	Tiffany	7	12-04-04 23:49
inkubacijska doba rota virusa novo	N#	4	13-04-04 08:26
Alcantara novo	Maja	2	12-04-04 21:29

Navigation: [Odpiranje strani http://med.over.net/forums/list.php?f=118&forum_uriauth=TinkaraC:d7f2ca993532ccf02f7f716e6a8bf618 ...](#) | [Internet](#)

The screenshot shows a forum thread titled "Otrokovo kričanje". The browser window title is "Med.Over.Net - Starši staršem! - Otrokovo kričanje - Microsoft Internet Explorer provided by Prešernova družba d. d.". The address bar shows the URL: <http://med.over.net/forums/read.php?f=118&=245978&=245978>. The page title is "Starši staršem!".

Navigation links: [Nova tema](#) | [Kazalo](#) | [Na temo](#) | [Iskanje](#) | [Prijava](#) | [Prejšnja tema](#) | [Naslednja tema](#)

Otrokovo kričanje

Avtor: [Matilda](#)
Datum: 12-04-04 09:49

Ahoj.

Mojo 9,5-mesečnico imam najraje na svetu. Vendar me njeno kričanje spravlja ob živce. Kriči, ko ni hrane dovolj hitro, ko ji je dolgčas, ko je zaspala. Zdi se mi (in to že dolgo), da ima kričanje namesto joka. Ker joče zelo zelo redko. Samo da jok v meni vzbudi tista lepa materinska čustva, kričanje pa - no, saj verjetno veste. Ne more vedno vsega dobiti takoj, ko hoče, ker včasih enostavno ne gre - hrana se recimo še mora ohladiti, jaz moram na stranišče, ati se mora obuti itn. Kaj naj naredim? A je to faza, ki mine? A se da kaj narediti? LP, utrujena Matilda

[Odgovorte na to sporočilo](#)

Re: Otrokovo kričanje

Avtor: [pia2](#)
Datum: 12-04-04 11:04

Imam 11 mesečnika, ki tudi to počne že od 9. meseca. Po horoskopu je bik, za katere velja, da so trmasti in neučakani, tako, da sem to kar vzela v zakup, ha, ha. Jaz upam, da bo enkrat v bližnji prihodnosti sprevidel, da ne more vsega dobiti ravno tisti trenutek, ko si zaželi in se zaradi tega prav posebej ne sekiram. Nikoli, ko začne s tem izvajanjem, takoj ne skočim k njemu in mu serviram kar želi, ampak namerno počakam še kakšen hip (navadno pa je to tudi nujno, tako, kot praviš, zaradi prevroče hrane ali drugih neizbežnih situacij), tako, da mu bo enkrat mogoče res vklopilo, da ne gre tako zgrda. Če pa potresa zaradi tega, ker mu ne pustim prijetat za vtičnice (kar bi on tudi zelo rad počel), ga pa nesem v drug prostor in je potem navadno mir.

[Odgovorte na to sporočilo](#)

Navigation: [Forum \(spisek\)](#) | [Posamična sporočila](#) | [Prejšnja tema](#) | [Naslednja tema](#)

Internet

Priloga B: anketa na forumu Starši staršem

1. Čas sodelovanja na forumu Starši staršem:

- 1) na forumu Starši staršem ne sodelujem
- 2) manj kot en mesec
- 3) nekaj mesecev do enega leta
- 4) več kot eno leto

2. Na forumu Starši staršem:

- 1) ne odgovarjam, le berem teme in sporočila
- 2) včasih tudi odgovarjam
- 3) redno odgovarjam

3. Ali ste kdaj odprli svojo temo?

- 1) ne, teme nikoli nisem odprla
- 2) da, vendar redko
- 3) da, pogosto

4. Na forumu Starši staršem:

- 1) nimam stalnega nicka/imena (ga nenehno spreminjam)
- 2) imam stalno ime/nick, vendar ga nimam registriranega
- 3) imam registrirano eno ime/nick
- 4) imam registriranih več imen/nickov

5. Ob kočljivih temah se podpišem z drugim imenom, nickom:

- 1) DA
- 2) NE

6. Na forumu Starši staršem iščem nasvete o hranjenju in negi otrok (dojenje, gosta hrana itd.):

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

7. Na forumu Starši staršem iščem nasvete drugih o vzgoji in vzgojnih prijemih:

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto

5) zelo pogosto

8. Na forumu Starši staršem iščem nasvete drugih v zvezi s partnerskim razmerjem (spolnost, prepiri, ločitev):

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

9. Na forumu Starši staršem iščem nasvete drugih o skrbi zase (diete, lepota, zdravje):

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

10. Na forumu Starši staršem iščem informacije o cenah in storitvah za otroke:

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

11. Na forumu Starši staršem iščem podporo ob težavah in stiskah, ki jih trenutno doživljam:

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

12. Na forumu Starši staršem iščem družbo in klepet z drugimi starši:

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

13. Na forumu Starši staršem iščem materialno pomoč (manjša pomoč v gospodinjstvu, iskanje varstva, izposojanje denarja ali predmetov itd.):

- 1) nikoli
- 2) zelo redko
- 3) redko
- 4) pogosto
- 5) zelo pogosto

14. Na forumu Starši staršem iščem: DRUGO_____

15. Pred vami je nekaj naključno izbranih tematik s foruma Starši staršem. Katere tri vas najbolj zanimajo oziroma pri katerih treh bi takoj sodelovali? (s števili od 1 do 3 označite, vrstni red tem, ki vas zanimajo, pri čemer je 1 tista, ki vas najbolj zanima):

- 1) slabost v nosečnosti
- 2) porodna bolečina
- 3) težave pri dojenju
- 4) spolnost po porodu
- 5) nespečnost dojenčka
- 6) trma ali neubogljivost otroka
- 7) navajanje na kahlico (čistost, suhost)
- 8) težave v partnerskem odnosu
- 9) kako očistiti madež od ...
- 10) težave v vrtcu (z vzgojiteljico, pri uvajanju, s prijateljčki)
- 11) nemogoča tašča
- 12) moj otrok je agresiven (ali pa je bil žrtev agresivnosti)
- 13) igranje z otroci (predlogi iger za različne starosti)
- 14) kam kupiti ...
- 15) moj otrok je bolan

Kako pogoste stike imate s:

(napotek: če so morda katere od omenjenih oseb pokojne ali nedosegljive ali omenjenih služb ni v bližini vašega kraja, to situacijo vpišete pod 'nimam stikov')

	nimam stikov	nekajkrat letno	nekajkrat mesečno	nekajkrat tedensko	vsak dan
16. svojimi starši					
17. partnerjevimi starši					
18. svojimi brati/sestrami					

19. partnerjevimi brati/sestrami					
20. ostalimi sorodniki					
21. prijatelji					
22. svetovalno službo šole/vrtca/ zdravstvenega doma					
23. forumom Starši staršem					

24. Naslednje vprašanje se nanaša na to, ali na forumu Starši staršem dobite, kar iščete.

Koliko ste glede izpolnitve svojih pričakovanj s forumom Starši staršem zadovoljni?

- 1) povsem sem zadovoljen/zadovoljna
- 2) s forumom sem delno zadovoljen/zadovoljna
- 3) s forumom nisem niti zadovoljen/zadovoljna, niti razočaran/razočarana
- 4) nad forumom sem delno razočaran/razočarana
- 5) nad forumom sem popolnoma razočaran/razočarana

25. Koliko vam forum Starši staršem pomeni kot vir nasvetov in informacij?

- 1) pomeni mi zelo veliko
- 2) pomeni mi veliko
- 3) mi je srednje pomemben
- 4) pomeni mi malo
- 5) pomeni mi zelo malo

26. Koliko vam forum Starši staršem pomeni kot vir čustvene podpore in tolažbe?

- 1) pomeni mi zelo veliko
- 2) pomeni mi veliko
- 3) mi je srednje pomemben
- 4) pomeni mi malo
- 5) pomeni mi zelo malo

27. Koliko vam forum Starši staršem pomeni kot vir družbe in klepeta?

- 1) pomeni mi zelo veliko
- 2) pomeni mi veliko
- 3) mi je srednje pomemben
- 4) pomeni mi malo

5) pomeni mi zelo malo

28. Koliko vam forum Starši staršem pomeni kot vir materialnih dobrin (pomoči, varstva, sposojanja denarja ali predmetov)?

- 1) pomeni mi zelo veliko
- 2) pomeni mi veliko
- 3) mi je srednje pomemben
- 4) pomeni mi malo
- 5) pomeni mi zelo malo

Prosim vas, da za namene statistične analize napišete še nekaj vaših osebnih podatkov:

29. Spol:

- 1) ženski
- 2) moški

30. Starost:

- 1) 20 ali manj
- 2) 21 do 25
- 3) 26 do 30
- 4) 31 do 35
- 5) 36 do 40
- 6) 41 do 45
- 7) 46 ali več

31. Izobrazba (najvišja dosežena):

- 1) nedokončana OŠ
- 2) dokončana OŠ
- 3) poklicna šola
- 4) SŠ
- 5) višja šola
- 6) visoka šola
- 7) magisterij
- 8) doktorat

32. Zaposlitev:

- 1) nisem v rednem delovnem razmerju (brezposeln/a, doma z otroci)
- 2) redno zaposlen/a in delam
- 3) redno zaposlen/a, vendar na bolniški zaradi nosečnosti, na porodniškem dopustu (ali starševskem – za očete)
- 4) študent/ka

- 5) upokojenec/-ka
- 6) drugo

33. Zakonski stan:

- 1) samska/samski
- 2) ločen/a
- 3) živim v izvenzakonski zvezi
- 4) poročen/a
- 5) drugo

34. Število otrok:

- 1) brez otrok
- 2) pričakujem 1. otroka (tudi bodoči oče)
- 3) 1
- 4) 2 (tudi 2. noseča)
- 5) 3 (tudi 3. noseča)
- 6) 4 ali več

35. Če imate otroke, mi, prosim, zaupajte njihovo približno starost (enota je 1 leto, zato do otrokove starosti enega leta, starost zaokrožite na 1):

Število otrok   starost

1. otrok:	
2. otrok:	
3. otrok:	
4. otrok:	
5. otrok:	
ostali otroci:	

Priloga C: Tabele in grafi frekvenčnih porazdelitev rezultatov ankete na forumu Starši staršem (kot si sledijo v diplomu)

Tabela 1: Spol anketirancev

	SPOL	N	%	veljavni %	kumulativni %
	moški	20	2,7	2,7	2,7
	ženski	710	96,9	97,3	100,0
	skupaj	730	99,6	100,0	
manj. vred.		3	0,4		
skupaj		733	100,0		

Graf 1: Spol anketirancev

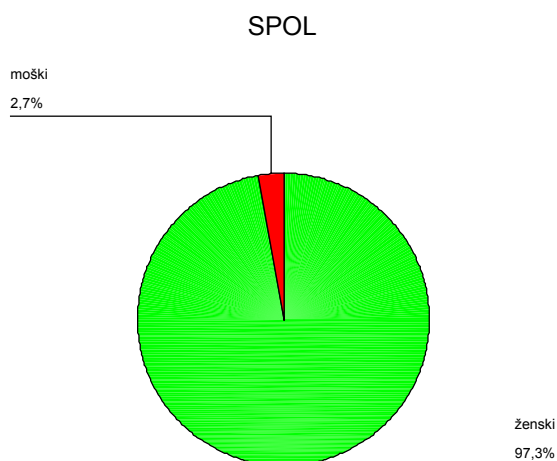

Tabela 2: Starost anketirancev

STAROST	N	%	veljavni %	kumulativni %
20 in manj	4	0,5	0,5	0,5
21 do 25	65	8,9	8,9	9,4
26 do 30	302	41,2	41,3	50,7
31 do 35	253	34,5	34,6	85,2
36 do 40	88	12,0	12,0	97,3
41 do 45	12	1,6	1,6	98,9
46 in več	8	1,1	1,1	100,0
skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti	1	0,1		
skupaj	733	100,0		

Graf 2: Starost anketirancev

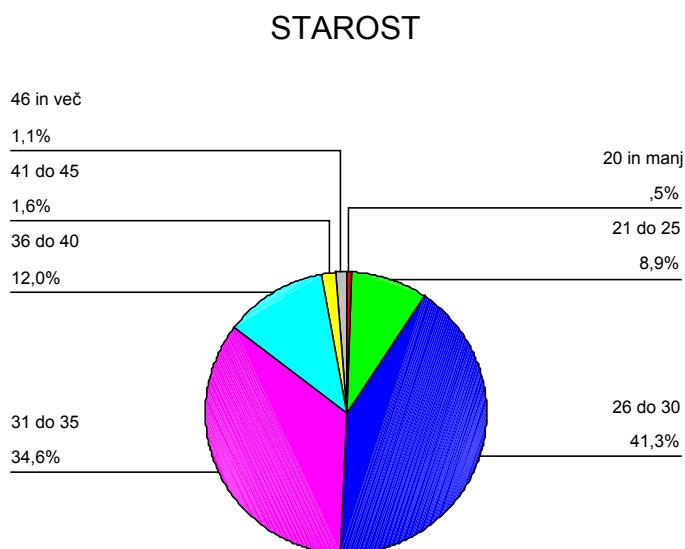

Tabela 3: Izobrazba

IZOBRAZBA	N	%	veljavni %	kumulativni %
dokončana OS	3	0,4	0,4	0,4
poklicna šola	16	2,2	2,2	2,6
4letna srednja šola	250	34,1	34,2	36,8
višja šola	96	13,1	13,1	49,9
visoka šola, akademija	320	43,7	43,8	93,7
magisterij	38	5,2	5,2	98,9
doktorat	8	1,1	1,1	100,0
skupaj	731	99,7	100,0	
manj. vrednosti	2	0,3		
skupaj	733	100,0		

Graf 3: Izobrazba

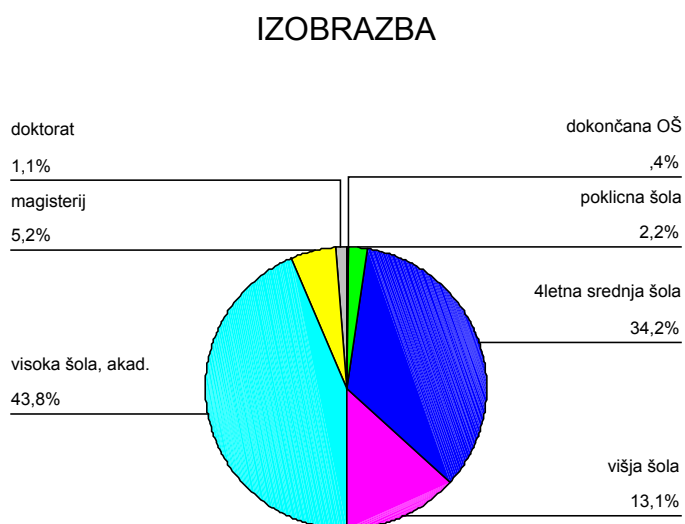

Tabela 4: Zaposlitev

ZAPOSLITEV	N	%	veljavni %	kumulativni %
ni v rednem delovnem razmerju	56	7,6	7,6	7,6
redno del. razmerje, dela	431	58,8	58,8	66,4
bolniška, porodniški ali starševskem dopust	178	24,3	24,3	90,7
študent/ka	53	7,2	7,2	98,0
drugo	15	2,0	2,0	100,0
skupaj	733	100,0	100,0	

Graf 4: Zaposlitev

ZAPOSLITEV

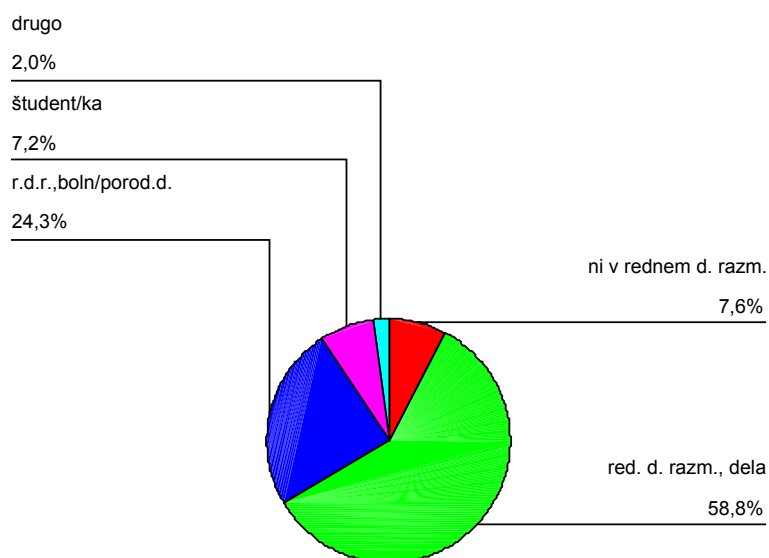

Tabela 5: Zakonski stan

ZAKONSKI STAN	N	%	veljavni %	kumulativni %
samski/samska	19	2,6	2,6	2,6
ločen/ločena	10	1,4	1,4	4,0
izvenzakon. razmerje	230	31,4	31,5	35,4
poročen/a	467	63,7	63,9	99,3
drugo	5	0,7	0,7	100,0
skupaj	731	99,7	100,0	
	2	0,3		
	733	100,0		
manj. vrednosti				
skupaj				

Graf 5: Zakonski stan

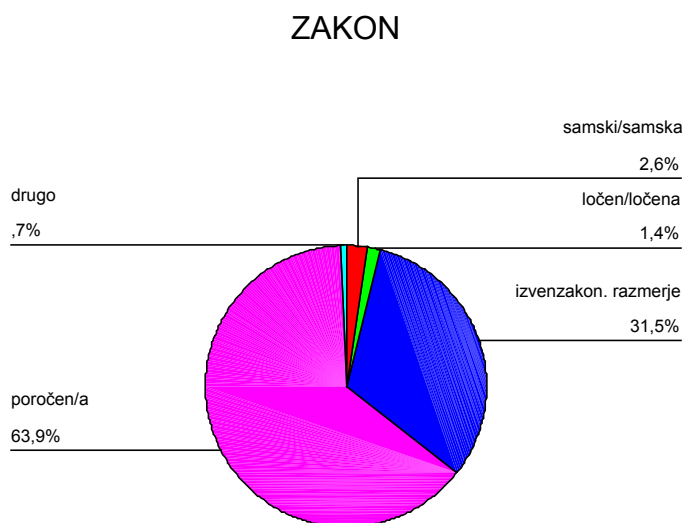
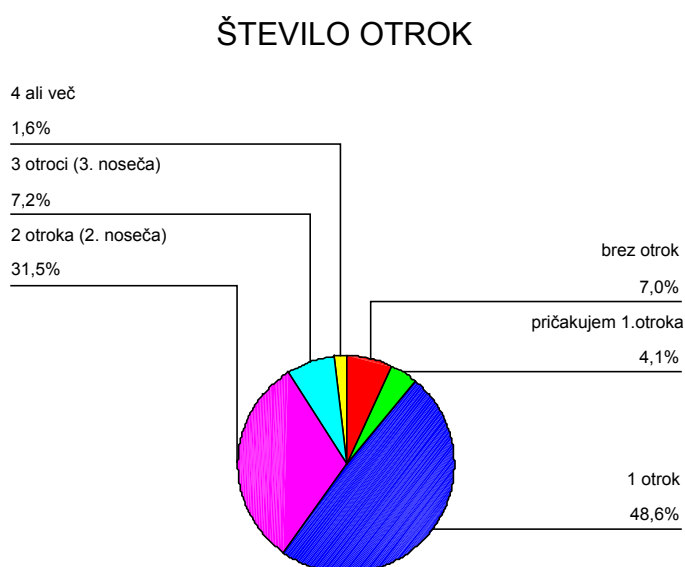

Tabela 6: Število otrok

OTROCI	N	%	veljavni %	kumulativni %
brez otrok	51	7,0	7,0	7,0
pričakujem 1.otroka	30	4,1	4,1	11,1
1 otrok	356	48,6	48,6	59,6
2 otroka (tudi 2. noseča)	231	31,5	31,5	91,1
3 otroci (tudi 3. noseča)	53	7,2	7,2	98,4
4 ali več	12	1,6	1,6	100,0
skupaj	733	100,0	100,0	

Graf 6: Število otrok

Tabele 7: Starost otrok

Tabela 7.1.: Starost prvega otroka

1.otrok	starost v letih	N	%	veljavni %	kumulativni %
	1	201	27,4	31,0	31,0
	2	114	15,6	17,6	48,6
	3	66	9,0	10,2	58,8
	4	54	7,4	8,3	67,1
	5	42	5,7	6,5	73,6
	6	40	5,5	6,2	79,8
	7	26	3,5	4,0	83,8
	8	19	2,6	2,9	86,7
	9	21	2,9	3,2	90,0
	10	5	0,7	0,8	90,7
	11	13	1,8	2,0	92,7
	12	9	1,2	1,4	94,1
	13	5	0,7	0,8	94,9
	14	8	1,1	1,2	96,1
	15	8	1,1	1,2	97,4
	16	4	0,5	0,6	98,0
	17	2	0,3	0,3	98,3
	18	3	0,4	0,5	98,8
	19	1	0,1	0,2	98,9
	20	1	0,1	0,2	99,1
	21	3	0,4	0,5	99,5
	22	1	0,1	0,2	99,7
	25	1	0,1	0,2	99,8
	32	1	0,1	0,2	100,0
skupaj		648	88,4	100,0	
manj. vred.		85	11,6		
skupaj		733	100,0		

Tabela 7.2.: Starost drugega otroka

2. otrok	starost v letih	N	%	veljavni %	kumulativni %
	1	82	11,2	31,2	31,2
	2	62	8,5	23,6	54,8
	3	26	3,5	9,9	64,6
	4	23	3,1	8,7	73,4
	5	16	2,2	6,1	79,5
	6	11	1,5	4,2	83,7
	7	8	1,1	3,0	86,7
	8	9	1,2	3,4	90,1
	9	5	0,7	1,9	92,0
	10	4	0,5	1,5	93,5
	11	4	0,5	1,5	95,1
	13	4	0,5	1,5	96,6
	14	2	0,3	0,8	97,3
	15	3	0,4	1,1	98,5
	21	1	0,1	0,4	98,9
	24	1	0,1	0,4	99,2
	25	1	0,1	0,4	99,6

	31	1	0,1	0,4	100,0
skupaj		263	35,9	100,0	
manj. vred.		470	64,1		
skupaj		733	100,0		

Tabela 7.3.: Starost tretjega otroka

3. otrok	starost v letih	N	%	veljavni %	kumulativni %
	1	31	4,2	52,5	52,5
	2	12	1,6	20,3	72,9
	3	1	0,1	1,7	74,6
	4	4	0,5	6,8	81,4
	5	1	0,1	1,7	83,1
	6	3	0,4	5,1	88,1
	7	1	0,1	1,7	89,8
	9	1	0,1	1,7	91,5
	10	1	0,1	1,7	93,2
	12	1	0,1	1,7	94,9
	14	1	0,1	1,7	96,6
	17	1	0,1	1,7	98,3
	19	1	0,1	1,7	100,0
skupaj		59	8,0	100,0	
manj. vred.		674	92,0		
skupaj		733	100,0		

Tabela 7.4.: Starost četrtega otroka

4. otrok	starost v letih	N	%	veljavni %	kumulativni %
	1	7	1,0	63,6	63,6
	2	1	0,1	9,1	72,7
	4	1	0,1	9,1	81,8
	6	1	0,1	9,1	90,9
	7	1	0,1	9,1	100,0
skupaj		11	1,5	100,0	
manj. vred.		722	98,5		
skupaj		733	100,0		

Tabela 7.5.: Starost petega otroka

5. otrok	starost v letih	N	%	veljavni %	kumulativni %
	1	1	0,1	100,0	100,0
manj. vred.		732	99,9		
skupaj		733	100,0		

Tabela 7.6.: Starost ostalih otrok

ostali otroci	N	%
manj. vred.	733	100,0

Tabela 8: Profil povprečnega anketiranega uporabnika foruma Starši staršem

		spol	starost	izobrazba	zaposlitev	zakonski stan	število otrok
N	veljavni	730	732	731	733	731	733
	manjkajoče vrednosti	3	1	2	0	2	0
modus		ženski spol	26 do 30 let	visoka šola	redno zaposlen in dela	poročen	1 otrok

Anketa o forumu Starši staršem

Tabela 9: Čas sodelovanja na forumu Starši staršem

ČAS SODELOVANJA		N	%	veljavni %	kumulativni %
	ne sodeluje	16	2,2	2,2	2,2
	manj kot 1 mesec	38	5,2	5,2	7,4
	več kot 1 mesec do 1 leta	293	40,0	40,0	47,4
	več kot 1 eno leto	385	52,5	52,6	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 9: Čas sodelovanja na forumu Starši staršem

ČAS SODELOVANJA

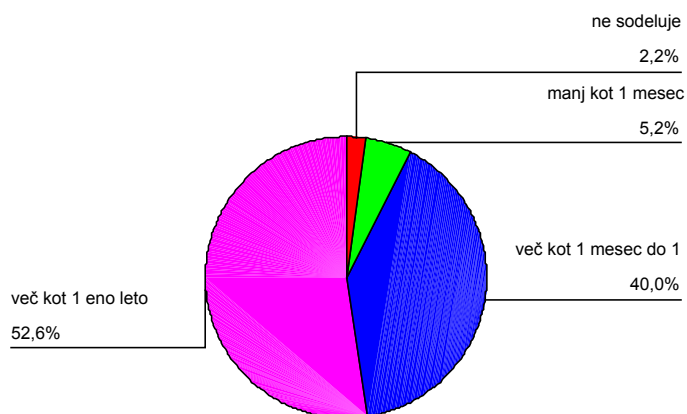

Tabela 10: Način sodelovanja na forumu Starši staršem

NAČIN SODELOVANJA		N	%	veljavni %	kumulativni %
	ne odgovarja, le bere	93	12,7	12,7	12,7
	včasih odgovarja	592	80,8	80,9	93,6
	redno odgovarja	47	6,4	6,4	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 10: Način sodelovanja na forumu Starši staršem

NAČIN SODELOVANJA

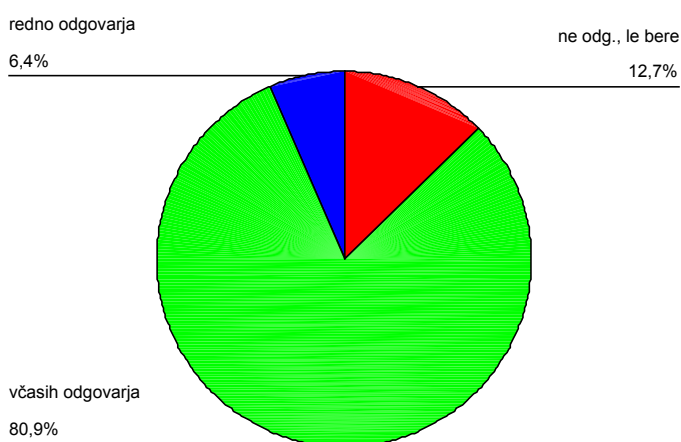

Tabela 11: Odpiranje samostojnih tem

ODPIRANJE TEM		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	145	19,8	19,8	19,8
	da, vendar redko	498	67,9	68,0	87,8
	da, pogosto	89	12,1	12,2	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 11: Odpiranje samostojnih tem

ODPIRANJE TEM

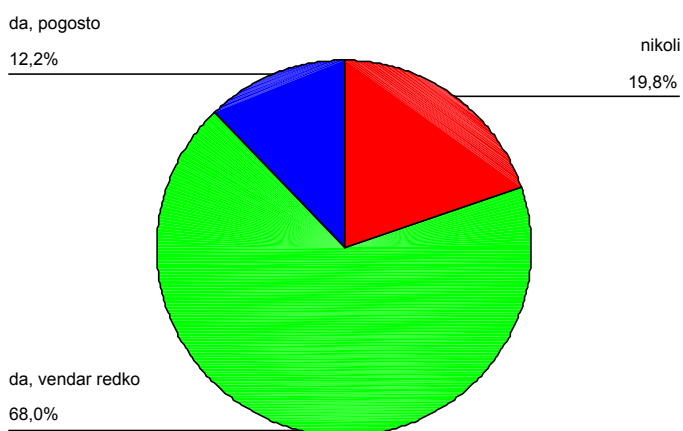

Tabela 12: Uporaba stalnega vzdevka (nicka)

UPORABA VZDEVKA	N	%	veljavni %	kumulativni %
nima stalnega vzdevka	98	13,4	13,6	13,6
stalni vzdevek, ni registriran	319	43,5	44,2	57,8
registriran en vzdevek	285	38,9	39,5	97,4
registriranih več vzdevkov	19	2,6	2,6	100,0
skupaj	721	98,4	100,0	
manj. vrednosti	12	1,6		
skupaj	733	100,0		

Graf 12: Uporaba stalnega vzdevka (nicka)

UPORABA VZDEVKA

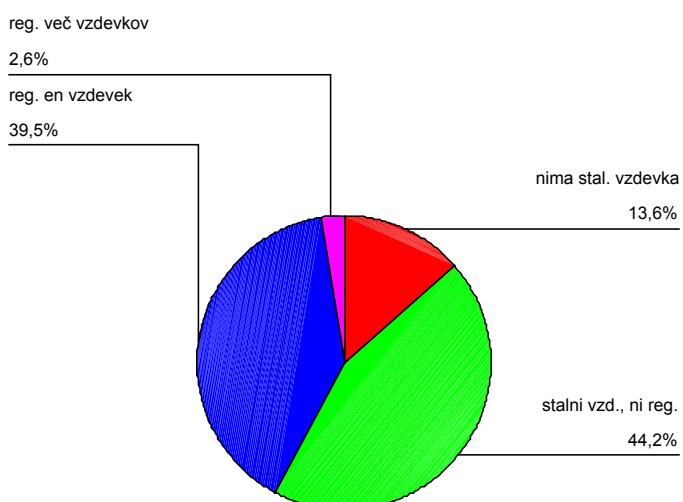
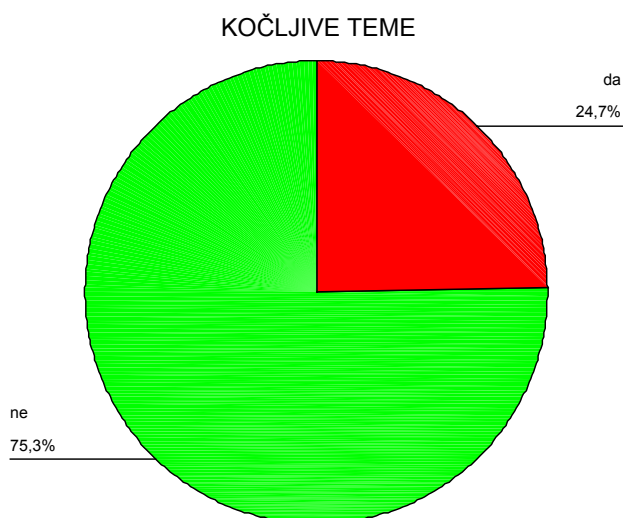

Tabela 13: Uporabljanje drugega vzdevka ob kočljivih temah

Ali uporablja drugačen vzdevek ob kočljivih temah?		N	%	veljavni %	kumulativni %
	da	177	24,1	24,7	24,7
	ne	539	73,5	75,3	100,0
	skupaj	716	97,7	100,0	
manj. vrednosti		17	2,3		
skupaj		733	100,0		

Graf 13: Ali uporablja drug vzdevek ob kočljivih temah?

Kaj uporabniki iščejo na forumu Starši staršem?

Tabela 14: Nasveti o hranjenju in negi otrok

Nasveti o negi in hranjenju otrok		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	119	16,2	16,3	16,3
	zelo redko	87	11,9	11,9	28,1
	redko	182	24,8	24,9	53,0
	pogosto	253	34,5	34,6	87,6
	zelo pogosto	91	12,4	12,4	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 14: Nasveti o hranjenju in negi otrok

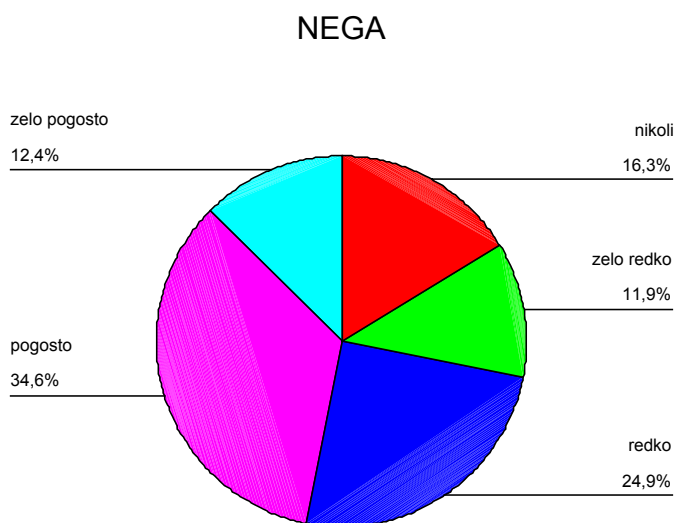

Tabela 15: Nasveti o vzgoji in vzgojnih prijemih

Vzgoja in vzgojni prijemi	N	%	veljavni %	kumulativni %
nikoli	33	4,5	4,5	4,5
zelo redko	54	7,4	7,4	11,9
redko	178	24,3	24,4	36,4
pogosto	376	51,3	51,6	87,9
zelo pogosto	88	12,0	12,1	100,0
skupaj	729	99,5	100,0	
manj. vrednosti	4	0,5		
skupaj	733	100,0		

Graf 15: Nasveti o vzgoji in vzgojnih prijemih

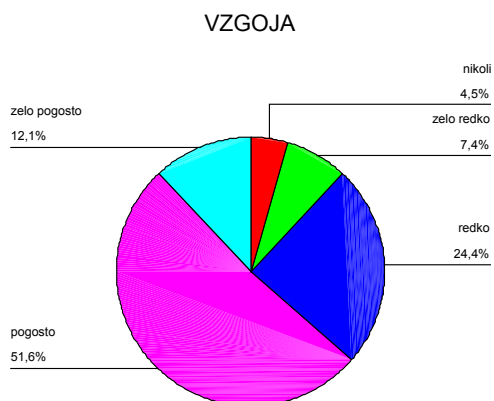

Tabela 16: Nasveti v zvezi s partnerskim razmerjem

Partnersko razmerje		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	268	36,6	36,6	36,6
	zelo redko	162	22,1	22,1	58,7
	redko	167	22,8	22,8	81,4
	pogosto	120	16,4	16,4	97,8
	zelo pogosto	16	2,2	2,2	100,0
	skupaj	733	100,0	100,0	

Graf 16: Nasveti v zvezi s partnerskim razmerjem

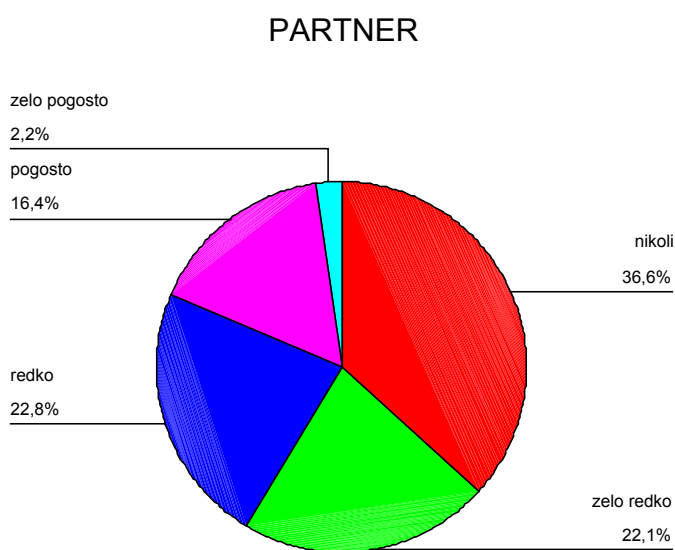

Tabela 17: Nasveti drugih o skrbi zase

Skrb zase	N	%	veljavni %	kumulativni %
nikoli	187	25,5	25,7	25,7
zelo redko	194	26,5	26,6	52,3
redko	197	26,9	27,1	79,4
pogosto	123	16,8	16,9	96,3
zelo pogosto	27	3,7	3,7	100,0
skupaj	728	99,3	100,0	
manj. vrednosti	5	0,7		
skupaj	733	100,0		

Graf 17: Nasveti drugih o skrbi zase

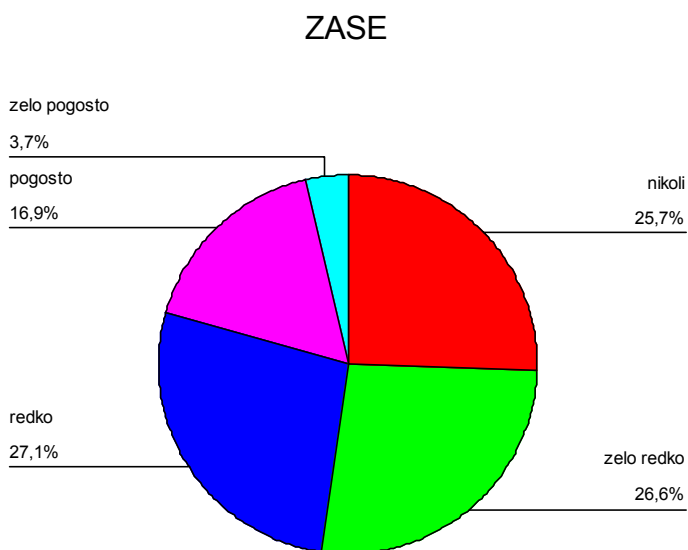

Tabela 18: Cene in storitve za otroke

Cene in storitve za otroke					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	86	11,7	11,7	11,7
	zelo redko	132	18,0	18,0	29,8
	redko	199	27,1	27,2	57,0
	pogosto	267	36,4	36,5	93,4
	zelo pogosto	48	6,5	6,6	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 18: Cene in storitve za otroke

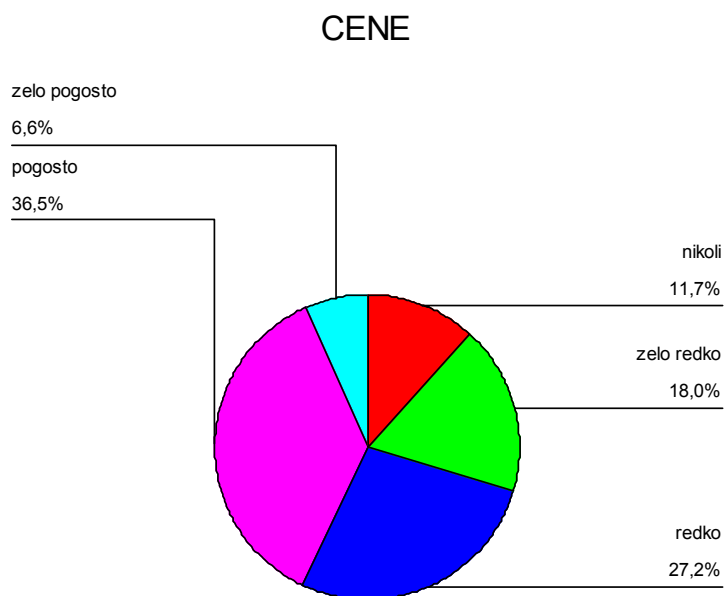

Tabela 19: Iskanje podpore ob težavah in stiskah

Podpora ob težavah in stiskah					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	189	25,8	26,0	26,0
	zelo redko	180	24,6	24,7	50,7
	redko	197	26,9	27,1	77,7
	pogosto	132	18,0	18,1	95,9
	zelo pogosto	30	4,1	4,1	100,0
	skupaj	728	99,3	100,0	
manj. vrednosti		5	0,7		
skupaj		733	100,0		

Graf 19: Iskanje podpore ob težavah in stiskah

STISKE

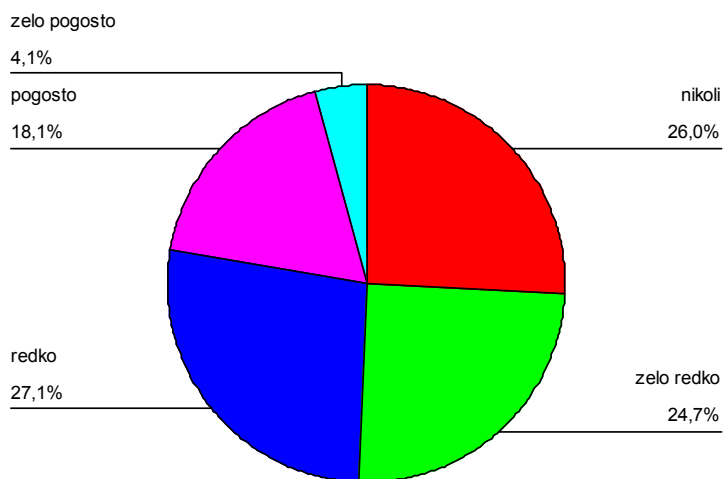

Tabela 20: Iskanje družbe in klepeta z drugimi starši

Družba in klepet					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nikoli	174	23,7	23,8	23,8
	zelo redko	126	17,2	17,2	41,0
	redko	195	26,6	26,6	67,6
	pogosto	173	23,6	23,6	91,3
	zelo pogosto	64	8,7	8,7	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manj. vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Graf 20: Iskanje družbe in klepeta z drugimi starši

DRUŽBA

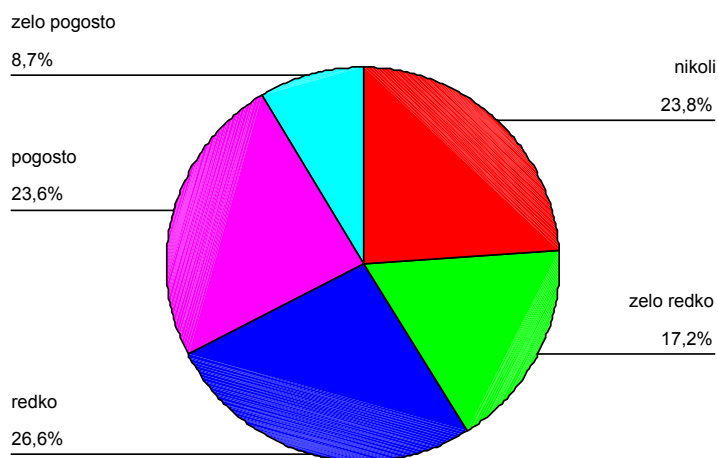
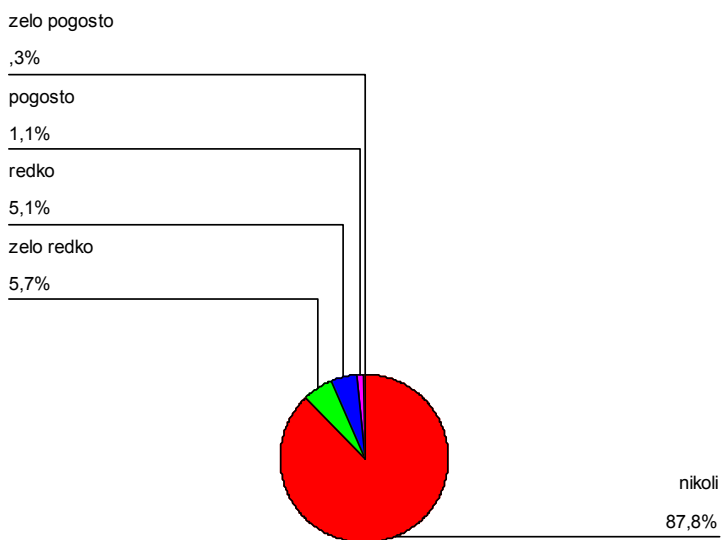

Tabela 21: Iskanje materialne pomoči

Materialna pomoč	N	%	veljavni %	kumulativni %
nikoli	642	87,6	87,8	87,8
zelo redko	42	5,7	5,7	93,6
redko	37	5,0	5,1	98,6
pogosto	8	1,1	1,1	99,7
zelo pogosto	2	0,3	0,3	100,0
skupaj	731	99,7	100,0	
manj. vrednosti	2	0,3		
skupaj	733	100,0		

Graf 21: Iskanje materialne pomoči

MATERIAL

Katere tematike zanimajo uporabnike na forumu Starši staršem?

Tabela 22: Tema - slabost v nosečnosti

Slabost v nosečnosti		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	20	2,7	13,5	13,5
	močno zanima	33	4,5	22,3	35,8
	srednje zanima	95	13	64,2	100
	skupaj	148	20,2	100	
manjkajoče vrednosti		585	79,8		
skupaj		733	100		

Tabela 23: Tema – porodna bolečina

Porodna bolečina		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	54	7,4	31,8	31,8
	močno zanima	52	7,1	30,6	62,4
	srednje zanima	64	8,7	37,6	100
	skupaj	170	23,2	100	
manjkajoče vrednosti		563	76,8		
skupaj		733	100		

Tabela 24: Tema – Dojenje in težave z dojenjem

Dojenje		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	89	12,1	42,4	42,4
	močno zanima	57	7,8	27,1	69,5
	srednje zanima	64	8,7	30,5	100
	skupaj	210	28,6	100	
manjkajoče vrednosti		523	71,4		

Tabela 25: Tema – Spolnost po porodu

Spolnost po porodu		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	39	5,3	22,5	22,5
	močno zanima	67	9,1	38,7	61,3
	srednje zanima	67	9,1	38,7	100
	skupaj	173	23,6	100	
manjkajoče vrednosti		560	76,4		
skupaj		733	100		

Tabela 26: Tema - nespečnost dojenčka in malčka

Nespečnost dojenčka in malčka		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	107	14,6	44,2	44,2
	močno zanima	78	10,6	32,2	76,4
	srednje zanima	57	7,8	23,6	100
	skupaj	242	33	100	
manjkajoče vrednosti		491	67		
skupaj		733	100		

Tabela 27: Tema – trma in neubogljivost

Trma in neubogljivost		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	170	23,2	43,8	43,8
	močno zanima	116	15,8	29,9	73,7
	srednje zanima	102	13,9	26,3	100
	skupaj	388	52,9	100	

manjkajoče vrednosti		345	47,1		
skupaj		733	100		

Tabela 28: Tema – Navajanje na kahlico

Kahlica		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	59	8	29,2	29,2
	močno zanima	68	9,3	33,7	62,9
	srednje zanima	75	10,2	37,1	100
	skupaj	202	27,6	100	
manjkajoče vrednosti		531	72,4		
skupaj		733	100		

Tabela 29: Tema – partnerski odnosi

Partnerski odnosi		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	51	7	23,5	23,5
	močno zanima	78	10,6	35,9	59,4
	srednje zanima	88	12	40,6	100
	skupaj	217	29,6	100	
manjkajoče vrednosti		516	70,4		
skupaj		733	100		

Tabela 30: Tema – odstranjevanje madežev

Odstranjevanje madežev		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	37	5	22,7	22,7
	močno zanima	50	6,8	30,7	53,4
	srednje zanima	76	10,4	46,6	100
	skupaj	163	22,2	100	
manjkajoče vrednosti		570	77,8		
skupaj		733	100		

Tabela 31: Tema – težave v vrtcu

Težave v vrtcu		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	95	13	34,4	34,4
	močno zanima	97	13,2	35,1	69,6
	srednje zanima	84	11,5	30,4	100
	skupaj	276	37,7	100	
manjkajoče vrednosti		457	62,3		
skupaj		733	100		

Tabela 32: Tema – težave s taščo

Težave s taščo		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	41	5,6	22,2	22,2
	močno zanima	58	7,9	31,4	53,5
	srednje zanima	86	11,7	46,5	100
	skupaj	185	25,2	100	
manjkajoče vrednosti		548	74,8		
skupaj		733	100		

Tabela 33: Tema – moj otrok je agresiven (je bil žrtev agresije)

Agresija		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	42	5,7	21	21
	močno zanima	77	10,5	38,5	59,5
	srednje zanima	81	11,1	40,5	100
	skupaj	200	27,3	100	
manjkajoče vrednosti		533	72,7		

skupaj		733	100		
--------	--	-----	-----	--	--

Tabela 34: Tema – ideje za igranje

Ideje za igranje		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	143	19,5	38,1	38,1
	močno zanima	120	16,4	32	70,1
	srednje zanima	112	15,3	29,9	100
	skupaj	375	51,2	100	
manjkajoče vrednosti		358	48,8		
skupaj		733	100		

Tabela 35: Tema – kam kupit ...

Kam kupit ...		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	79	10,8	28,5	28,5
	močno zanima	95	13	34,3	62,8
	srednje zanima	103	14,1	37,2	100
	skupaj	277	37,8	100	
manjkajoče vrednosti		456	62,2		
skupaj		733	100		

Tabela 36: Tema – moj otrok je bolan

Bolezen otroka		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo močno zanima	248	33,8	56,1	56,1
	močno zanima	107	14,6	24,2	80,3
	srednje zanima	87	11,9	19,7	100
	skupaj	442	60,3	100	
manjkajoče vrednosti		291	39,7		
skupaj		733	100		

Pogostost socialnih stikov uporabnikov foruma Starši staršem z okolico

Tabela 37: Pogostost stikov s svojimi starši

Pogostost stikov s svojimi starši		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nimam stikov	34	4,6	4,7	4,7
	nekajkrat letno	29	4,0	4,0	8,6
	nekajkrat mesečno	119	16,2	16,3	24,9
	nekajkrat tedensko	209	28,5	28,6	53,5
	vsak dan	340	46,4	46,5	100,0
	skupaj	731	99,7	100,0	
manjkajoče vrednosti		2	0,3		
skupaj		733	100,0		

Tabela 38: Pogostost stikov s partnerjevimi starši

Pogostost stikov s partnerjevimi starši		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nimam stikov	58	7,9	7,9	7,9
	nekajkrat letno	82	11,2	11,2	19,2
	nekajkrat mesečno	230	31,4	31,5	50,7
	nekajkrat tedensko	217	29,6	29,7	80,4
	vsak dan	143	19,5	19,6	100,0
	skupaj	730	99,6	100,0	
manjkajoče vrednosti		3	0,4		
skupaj		733	100,0		

Tabela 39: Pogostost stikov s svojimi brati/sestrami

Pogostost stikov s svojimi brati/sestrami				
	N	%	veljavni %	kumulativni %
nimam stikov	95	13,0	13,2	13,2
nekajkrat letno	74	10,1	10,3	23,6
nekajkrat mesečno	210	28,6	29,3	52,9
nekajkrat tedensko	230	31,4	32,1	84,9
vsak dan	108	14,7	15,1	100,0
skupaj	717	97,8	100,0	
manjkajoče vrednosti	16	2,2		
skupaj	733	100,0		

Tabela 40: Pogostost stikov s partnerjevimi brati/sestrami

Pogostost stikov s partnerjevimi bratu/sestrami				
	N	%	veljavni %	kumulativni %
nimam stikov	95	13,0	13,2	13,2
nekajkrat letno	74	10,1	10,3	23,6
nekajkrat mesečno	210	28,6	29,3	52,9
nekajkrat tedensko	230	31,4	32,1	84,9
vsak dan	108	14,7	15,1	100,0
skupaj	717	97,8	100,0	
manjkajoče vrednosti	16	2,2		
skupaj	733	100,0		

Tabela 41: Pogostost stikov z drugimi sorodniki

Pogostost stikov z drugimi sorodniki				
	N	%	veljavni %	kumulativni %
nimam stikov	45	6,1	6,2	6,2
nekajkrat letno	443	60,4	60,9	67,0
nekajkrat mesečno	205	28,0	28,2	95,2
nekajkrat tedensko	32	4,4	4,4	99,6
vsak dan	3	0,4	0,4	100,0
skupaj	728	99,3	100,0	
manjkajoče vrednosti	5	0,7		
skupaj	733	100,0		

Tabela 42: Pogostost stikov s prijatelji

Pogostost stikov s prijatelji				
	N	%	veljavni %	kumulativni %
nimam stikov	5	0,7	0,7	0,7
nekajkrat letno	68	9,3	9,3	10,0
nekajkrat mesečno	316	43,1	43,3	53,3
nekajkrat tedensko	239	32,6	32,7	86,0
vsak dan	102	13,9	14,0	100,0
skupaj	730	99,6	100,0	
manjkajoče vrednosti	3	0,4		
skupaj	733	100,0		

Tabela 43: Pogostost stikov s svetovalnimi službami

Pogostost stikov s svetovalnimi službami				
	N	%	veljavni %	kumulativni %
nimam stikov	255	34,8	35,5	35,5
nekajkrat letno	369	50,3	51,3	86,8

	nekajkrat mesečno	74	10,1	10,3	97,1
	nekajkrat tedensko	12	1,6	1,7	98,7
	vsak dan	9	1,2	1,3	100,0
	skupaj	719	98,1	100,0	
manjkajoče vrednosti		14	1,9		
skupaj		733	100,0		

Tabela 44: Pogostost stikov s forumom Starši staršem

Pogostost stikov s forumom SS					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	nimam stikov	9	1,2	1,2	1,2
	nekajkrat letno	9	1,2	1,2	2,5
	nekajkrat mesečno	49	6,7	6,7	9,2
	nekajkrat tedensko	311	42,4	42,5	51,7
	vsak dan	353	48,2	48,3	100,0
	skupaj	731	99,7	100,0	
manjkajoče vrednosti		2	0,3		
skupaj		733	100,0		

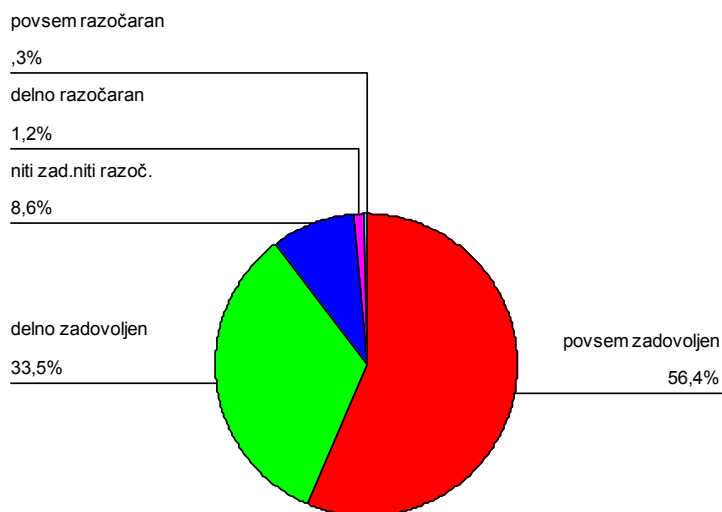
Profil zadovoljstva uporabnika s forumom Starši staršem

Tabela 45: Zadovoljstvo uporabnika

Zadovoljstvo uporabnika					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	povsem zadovoljen	411	56,1	56,4	56,4
	delno zadovoljen	244	33,3	33,5	89,8
	niti zadovoljen, niti razočaran	63	8,6	8,6	98,5
	delno razočaran	9	1,2	1,2	99,7
	povsem razočaran	2	0,3	0,3	100,0
	skupaj	729	99,5	100,0	
manj. vrednosti		4	0,5		
skupaj		733	100,0		

Graf 45: Zadovoljstvo uporabnika

ZADOVOLJSTVO UPORABNIKA

Pomen foruma Starši staršem za njegove uporabnike

Tabela 46: Pomen foruma kot vira informacijske opore

Pomen foruma kot vira informacijske opore					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo veliko	236	32,2	32,2	32,2
	veliko	272	37,1	37,2	69,4
	srednje pomemben	191	26,1	26,1	95,5
	malo	27	3,7	3,7	99,2
	zelo malo	6	0,8	0,8	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manjkajoče vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Tabela 47: Pomen foruma kot vira čustvene opore

Pomen foruma kot vira čustvene opore					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo veliko	88	12,0	12,0	12,0
	veliko	175	23,9	23,9	36,0
	srednje pomemben	262	35,7	35,8	71,8
	malo	138	18,8	18,9	90,7
	zelo malo	68	9,3	9,3	100,0
	skupaj	731	99,7	100,0	
manjkajoče vrednosti		2	0,3		
skupaj		733	100,0		

Tabela 48: Pomen foruma kot vira družabništva

Pomen foruma kot vira družabništva					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo veliko	88	12,0	12,0	12,0
	veliko	146	19,9	19,9	32,0
	srednje pomemben	262	35,7	35,8	67,8
	malo	144	19,6	19,7	87,4
	zelo malo	92	12,6	12,6	100,0
	skupaj	732	99,9	100,0	
manjkajoče vrednosti		1	0,1		
skupaj		733	100,0		

Tabela 49: Pomen foruma kot vira materialne opore

Pomen foruma kot vira materialne opore					
		N	%	veljavni %	kumulativni %
	zelo veliko	5	0,7	0,7	0,7
	veliko	11	1,5	1,5	2,2
	srednje pomemben	64	8,7	8,8	10,9
	malo	110	15,0	15,0	26,0
	zelo malo	541	73,8	74,0	100,0
	skupaj	731	99,7	100,0	
manjkajoče vrednosti		2	0,3		
skupaj		733	100,0		

Priloga D: Preverjanje hipotez

H1: Na forumu Starši staršem sodelujejo pretežno ženske

Tabela H1.1: Porazdelitev sodelovanja anketirancev na forumu Starši staršem glede na spol

SPOL * SODELOVANJE		SODELOVANJE		skupaj	
		ne sodeluje	sodeluje		
SPOL	moški	N	1	19	20
		pričakovan N	0,4	19,6	20,0
		% v SPOL	5,0	95,0	100,0
		% od skupaj	0,1	2,6	2,7
	ženski	N	14	695	709
		pričakovan N	14,6	694,4	709,0
		% v SPOL	2,0	98,0	100,0
		% od skupaj	1,9	95,3	97,3
skupaj	N	15	714	729	
		pričakovan N	15,0	714,0	729,0
		% v SPOL	2,1	97,9	100,0
		% od skupaj	2,1	97,9	100,0

Graf H1.1:

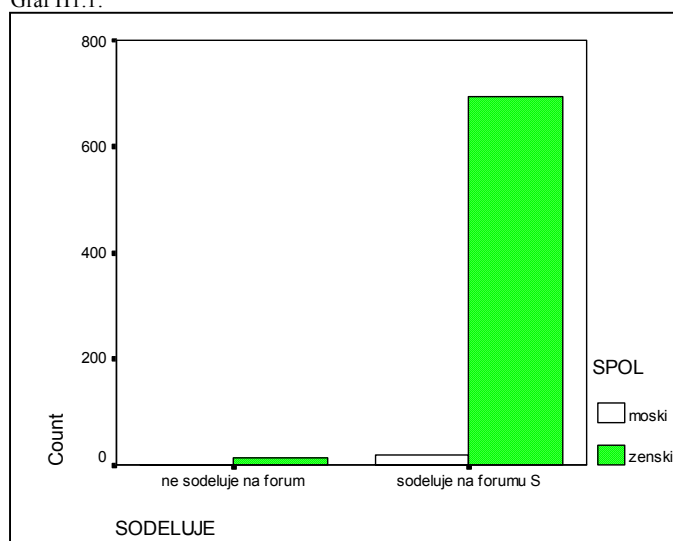

Tabela H1.2.: Preizkus χ^2 pri H 1

Chi-Square Tests	vrednost	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	0,88	1	0,35		
Continuity Correction	0,02	1	0,89		
Likelihood Ratio	0,64	1	0,42		
Fisher's Exact Test				0,34	0,34
Linear-by-Linear Association	0,88	1	0,35		
N of Valid Cases	729,00				
a	Computed only for a 2x2 table				
b	1 cells (25,0%) have expected N less than 5. The minimum expected N is ,41.				

H2: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, ki imajo enega otroka ali pričakujejo prvega.

Tabela H2.1.: Porazdelitev anketirancev z različnim številom otrok glede na odpiranje samostojnih tem

TEME * OTROCI			OTROCI						skupaj
TEME	nikoli	N	brez otrok	pričakujem 1.otroka	1 otrok	2 otroka (tudi 2. noseča)	3 otroci (tudi 3. noseča)	4 ali več	
			21	13	63	34	12	2	145
		% v TEME	14,5	9,0	43,4	23,4	8,3	1,4	100,0
		% v skupaj	2,9	1,8	8,6	4,6	1,6	0,3	19,8
	da, vendar redko	N	28	15	247	161	38	9	498
		% v TEME	5,6	3,0	49,0	32,3	7,6	1,8	100,0
		% v skupaj	3,8	2,0	33,7	22,0	5,2	1,2	68,0
	da, pogosto	N	2	2	45	36	3	1	89
		% v TEME	2,2	2,2	50,6	40,4	3,4	1,1	100,0
		% v skupaj	0,3	0,3	6,1	4,9	0,4	0,1	12,2
skupaj		N	51	30	355	231	53	12	732
		% v TEME	7,0	4,1	48,5	31,6	7,2	1,6	100,0
		% v skupaj	7,0	4,1	48,5	31,6	7,2	1,6	100,0

Graf H2.1.: Porazdelitev anketirancev z različnim številom otrok glede na odpiranje samostojnih tem

OTROCI * TEME Crosstabulation

Statistics : Count

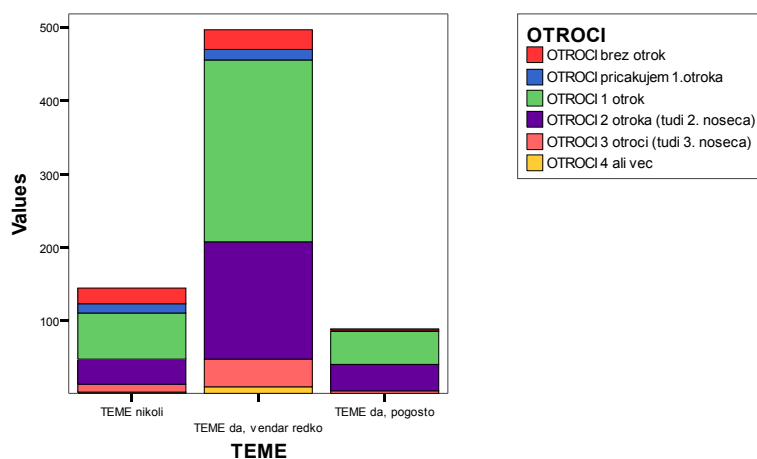

Tabela H2.2.: Preizkus χ^2 za H 2

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	35,21	10,00	0,00
Likelihood Ratio	32,28	10,00	0,00
Linear-by-Linear Association	10,58	1,00	0,00
N of Valid Cases	732		
a	3 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,46.		

H3: Na forumu Starši staršem pogosto odpirajo teme uporabniki, stari med 26 in 36 let.

Tabela H3.1.: Porazdelitev anketirancev po starosti glede odpiranja samostojnih tem

STAROST * TEME					
STAROST		TEME			skupaj
		nikoli	da, vendar redko	da, pogosto	
20 in manj	N	1	3		4,0
	% v STAROST	25,00	75,00		100,0
	% v TEME	0,69	0,60		0,5
	% v skupaj	0,14	0,41		0,5
21 do 25	N	18	31	16	65,0
	% v STAROST	27,7	47,7	24,6	100,0
	% v TEME	12,5	6,2	18,0	8,9
	% v skupaj	2,5	4,2	2,2	8,9
26 do 30	N	58	208	35	301,0
	% v STAROST	19,3	69,1	11,6	100,0
	% v TEME	40,3	41,8	39,3	41,3
	% v skupaj	7,9	28,5	4,8	41,3
31 do 35	N	41	184	28	253
	% v STAROST	16,2	72,7	11,1	100,0
	% v TEME	28,5	36,9	31,5	34,6
	% v skupaj	5,6	25,2	3,8	34,6
36 do 40	N	20	61	7	88
	% v STAROST	22,7	69,3	8,0	100,0
	% v TEME	13,9	12,2	7,9	12,0
	% v skupaj	2,7	8,3	1,0	12,0
41 do 45	N	4	5	3	12
	% v STAROST	33,3	41,7	25,0	100,0
	% v TEME	2,8	1,0	3,4	1,6
	% v skupaj	0,5	0,7	0,4	1,6
46 in več	N	2	6		8
	% v STAROST	25,0	75,0		100,0
	% v TEME	1,4	1,2		1,1
	% v skupaj	0,3	0,8		1,1
skupaj	N	144	498	89	731,0
	% v STAROST	19,7	68,1	12,2	100,0
	% v TEME	100,0	100,0	100,0	100,0
	% v skupaj	19,7	68,1	12,2	100,0

Graf H3.1.: Porazdelitev anketirancev po starosti glede odpiranja samostojnih tem

STAROST * TEME Crosstabulation

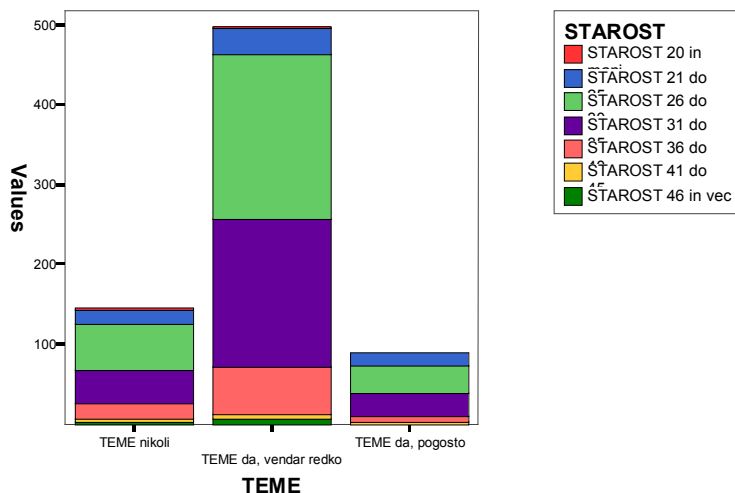

Tabela H3.2.: Preizkus χ^2 za H 3

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	24,53	12,00	0,02
Likelihood Ratio	24,17	12,00	0,02
Linear-by-Linear Association	0,94	1,00	0,33
N of Valid Cases	731		
a	7 cells (33,3%) have expected N less than 5. The minimum expected N is ,49.		

H4: Spletni forum Starši staršem je uporabnikom, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir informacijske socialne opore.

Tabela H4.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru informacijske opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

ZU * POINFO							
Zadovoljstvo uporabnika		Pomen foruma kot vira informacij in nasvetov					skupaj
		zelo veliko	veliko	srednje pomemben	malo	zelo malo	
povsem zadovoljen	N	204	154	52	1		411
	% v ZU	49,6	37,5	12,7	0,2		100,0
	% v POINFO	86,8	57,2	27,2	3,7		56,4
	% od skupaj	28,0	21,2	7,1	0,1		56,4
delno zadovoljen	N	30	107	101	4	2	244
	% v ZU	12,3	43,9	41,4	1,6	0,8	100,0
	% v POINFO	12,8	39,8	52,9	14,8	33,3	33,5
	% od skupaj	4,1	14,7	13,9	0,5	0,3	33,5
niti zadovoljen, niti razočaran	N	1	7	33	19	2	62
	% v ZU	1,6	11,3	53,2	30,6	3,2	100,0
	% v POINFO	0,4	2,6	17,3	70,4	33,3	8,5

		% od skupaj	0,1	1,0	4,5	2,6	0,3	8,5
	delno razočaran	N		1	5	2	1	9
		% v ZU		11,1	55,6	22,2	11,1	100,0
		% v POINFO		0,4	2,6	7,4	16,7	1,2
		% od skupaj		0,1	0,7	0,3	0,1	1,2
	povsem razočaran	N				1	1	2
		% v ZU				50,0	50,0	100,0
		% v POINFO				3,7	16,7	0,3
		% od skupaj				0,1	0,1	0,3
skupaj		N	235	269	191	27	6	728
		% v ZU	32,2	37,2	26,1	3,7	0,8	100,0
		% v POINFO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
		% od skupaj	32,2	37,2	26,1	3,7	0,8	100,0

Graf H4.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru informacijske opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

POINFO * ZU

Statistics : Count

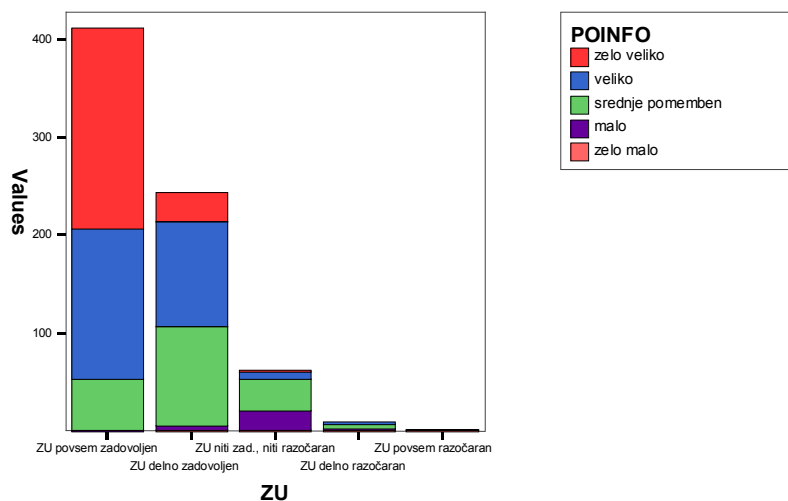

Tabela H4.2.: Preizkus χ^2 za H 4

Chi-Square Tests		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-Square		412,96	16,00	0,00			
Likelihood Ratio		303,50	16,00	0,00			
Linear-by-Linear Association		249,76	1,00	0,00			
N of Valid Cases		728					
a	14 cells (56,0%) have expected N less than 5. The minimum expected N is ,02.						

H5: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir čustvene socialne opore.

Tabela H5.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru čustvene opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

ZU * POCUSTVO				Pomen foruma kot vira čustvene opore				
Zadovoljstvo uporabnika				zelo veliko	veliko	srednje pomemben	malo	zelo malo
	popolnoma zadovoljen	N		77	112	142	58	22
		% v ZU		18,7	27,3	34,5	14,1	5,4
		% v POCUSTVO		88,5	64,4	54,6	42,0	32,4
		% v skupaj		10,6	15,4	19,5	8,0	3,0
	delno zadovoljen	N		9	53	96	62	23
		% v ZU		3,7	21,8	39,5	25,5	9,5
		% v POCUSTVO		10,3	30,5	36,9	44,9	33,8
		% v skupaj		1,2	7,3	13,2	8,5	3,2
	niti zadovoljen, niti razočaran	N			7	20	15	20
		% v ZU			11,3	32,3	24,2	32,3
		% v POCUSTVO			4,0	7,7	10,9	29,4
		% v skupaj			1,0	2,8	2,1	2,8
	delno razočaran	N			2	2	3	2
		% v ZU			22,2	22,2	33,3	22,2
		% v POCUSTVO			1,1	0,8	2,2	2,9
		% v skupaj			0,3	0,3	0,4	0,3
	popolnoma razočaran	N		1				1
		% v ZU		50,0				50,0
		% v POCUSTVO		1,1				1,5
		% v skupaj		0,1				0,1
skupaj		N		87	174	260	138	68
		% v ZU		12,0	23,9	35,8	19,0	9,4
		% v POCUSTVO		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
		% v skupaj		12,0	23,9	35,8	19,0	9,4

Graf H5.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru čustvene opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

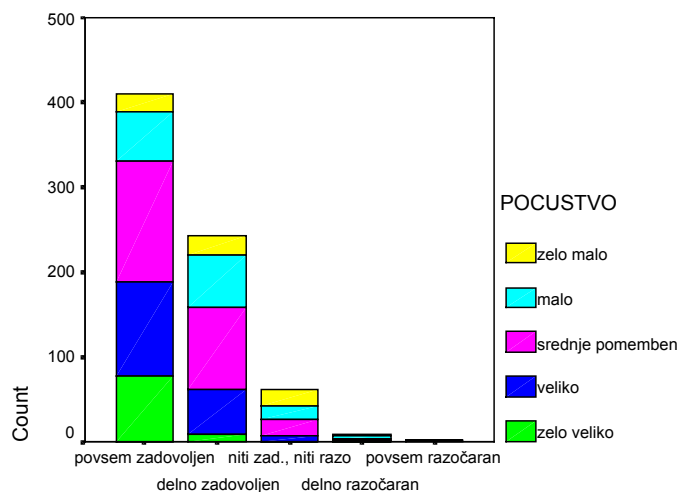

Tabela H5.2.: Preizkus χ^2 za H 5

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	109,78	16,00	0,00
Likelihood Ratio	107,72	16,00	0,00
Linear-by-Linear Association	73,43	1,00	0,00
N of Valid Cases	727		
a	10 cells (40,0%) have expected N less than 5. The minimum expected N is ,19.		

H6: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir družabništva.

Tabela H6.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru družabništva glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

ZU * PODRUZBA	Zadovoljstvo uporabnika		Pomen foruma kot vira družabništva				skupaj	
			zelo veliko	veliko	srednje pomemben	malo zelo malo		
	povsem zadovoljen	N	72	94	142	67	36	411
		% v ZU	17,5	22,9	34,5	16,3	8,8	100,0
		% v PODRUZBA	81,8	64,8	54,8	46,5	39,1	56,4
		% v skupaj	9,9	12,9	19,5	9,2	4,9	56,4
	delno zadovoljen	N	13	46	94	54	37	244
		% v ZU	5,3	18,9	38,5	22,1	15,2	100,0
		% v PODRUZBA	14,8	31,7	36,3	37,5	40,2	33,5
		% v skupaj	1,8	6,3	12,9	7,4	5,1	33,5
	niti zadovoljen, niti razočaran	N	1	4	20	22	15	62
		% v ZU	1,6	6,5	32,3	35,5	24,2	100,0
		% v PODRUZBA	1,1	2,8	7,7	15,3	16,3	8,6
		% v skupaj	0,1	0,5	2,7	3,0	2,1	8,6
	delno razočaran	N	1	1	3	1	3	9
		% v ZU	11,1	11,1	33,3	11,1	33,3	100,0
		% v PODRUZBA	1,1	0,7	1,2	0,7	3,3	1,2
		% v skupaj	0,1	0,1	0,4	0,1	0,4	1,2
	povsem razočaran	N	1				1	2
		% v ZU	50,0				50,0	100,0
		% v PODRUZBA	1,1				1,1	0,3
		% v skupaj	0,1				0,1	0,3
skupaj		N	88	145	259	144	92	728
		% v ZU	12,1	19,9	35,6	19,8	12,6	100,0
		% v PODRUZBA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
		% v skupaj	12,1	19,9	35,6	19,8	12,6	100,0

Graf H6.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru družabništva glede na zadovoljstvo s forumom.

PODRUZBA * ZU Crosstabulation

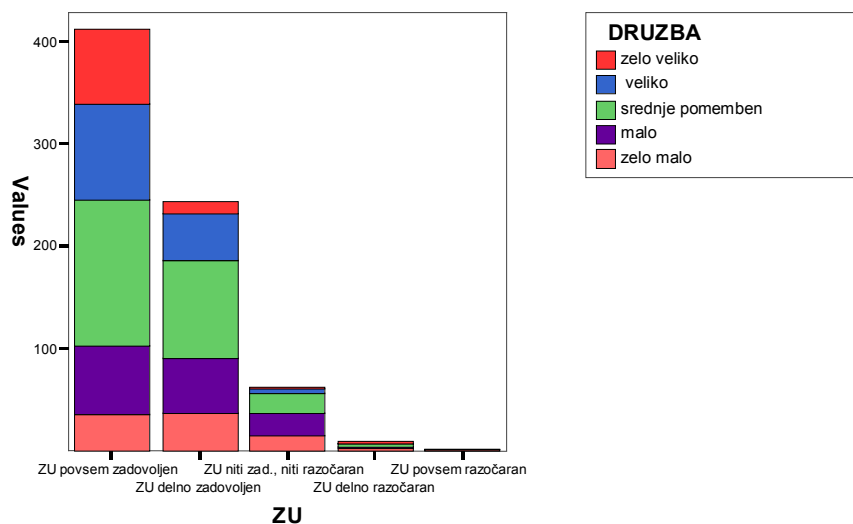

Tabela H6.2.: Preizkus χ^2 za H 6

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	66,83	16,00	0,00
Likelihood Ratio	69,78	16,00	0,00
Linear-by-Linear Association	45,99	1,00	0,00
N of Valid Cases	728		
a	10 cells (40,0%) have expected N less than 5. The minimum expected N is ,24.		

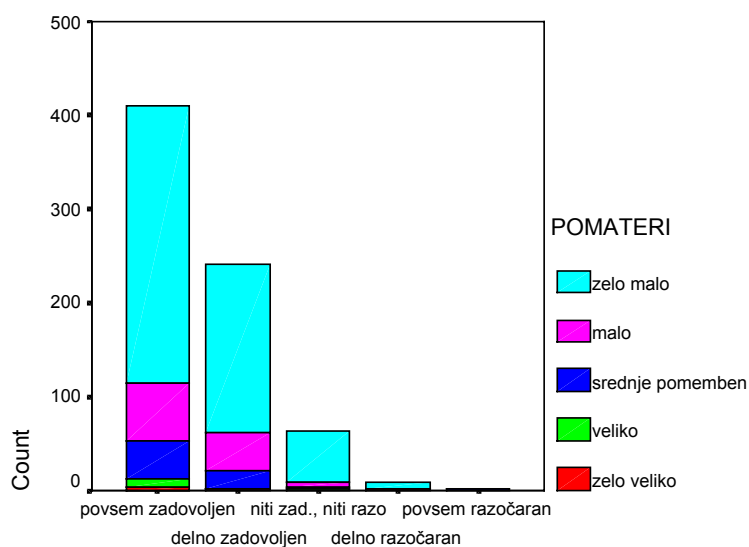
H7: Spletni forum Starši staršem je večini uporabnikov, ki so povsem zadovoljni z njim, zelo pomemben kot vir materialne socialne opore.

Tabela H7.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru materialne opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

ZU * POMATERIAL		Pomen foruma kot vira materialne pomoči					skupaj	
Zaupanje uporabnika			zelo veliko	veliko	srednje pomemben	malo	zelo malo	
povsem zadovoljen	N		3	9	41	61	297	411
	% v ZU		0,7	2,2	10,0	14,8	72,3	100,0
	% v POMATERI		60,0	81,8	64,1	57,0	55,0	56,4
	% v skupaj		0,4	1,2	5,6	8,4	40,9	56,4
delno zadovoljen	N		1	1	19	41	180	242
	% v ZU		0,4	0,4	7,9	16,9	74,4	100,0
	% v POMATERI		20,0	9,1	29,7	38,3	33,3	33,5
	% v skupaj		0,1	0,1	2,6	5,6	24,8	33,5
niti zadovoljen, niti razočaran	N			1	2	5	55	63
	% v ZU			1,6	3,2	7,9	87,3	100,0
	% v POMATERI			9,1	3,1	4,7	10,2	8,6

		% v skupaj		0,1	0,3	0,7	7,6	8,6
	delno razočaran	N	1		1		7	9
		% v ZU	11,1		11,1		77,8	100,0
		% v POMATERI	20,0		1,6		1,3	1,2
		% v skupaj	0,1		0,1		1,0	1,2
	povsem razočaran	N			1		1	2
		% v ZU			50,0		50,0	100,0
		% v POMATERI			1,6		0,2	0,3
		% v skupaj			0,1		0,1	0,3
skupaj		N	5	11	64	107	540	727
		% v ZU	0,7	1,5	8,8	14,5	74,0	100,0
		% v POMATERI	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
		% v skupaj	0,7	1,5	8,8	14,5	74,0	f

Graf H7.1.: Porazdelitev anketirancev po pomenu, ki ga pripisujejo forumu Starši staršem kot viru materialne opore glede na njihovo zadovoljstvo s tem forumom.

ZU

Tabela H7.2.: Preizkus χ^2 za H 7

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31,60	16,00	0,01
Likelihood Ratio	22,99	16,00	0,11
Linear-by-Linear Association	2,47	1,00	0,12
N of Valid Cases	727		
a	14 cells (56,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.		

Priloga E: Statistika obiskov, dostopov in IP naslovov na forumu Starši staršem

(vir vseh tabel v prilogi E: administrator Med.Over.Net, izdelano 18. marca 2004)

Tabela 1: Poročilo za forum Starši staršem za obdobje november 2003, januar, februar in marec 2004

Povzetek po mesecih										
Mesec	Dnevno povprečje				Mesečni seštevki					
	Zahtevkov	Datotek	Strani	Obiskov	Po področjih	KB	Obiskov	Strani	Datotek	Zahtevkov
Mar 2004	136851	89159	73410	3191	15887	17754730	54251	1247984	1515710	2326471
Feb 2004	134965	90767	75588	3083	20798	31499472	89415	2192061	2632250	3913986
Jan 2004	118647	79015	68875	2812	20623	29623904	87199	2135127	2449489	3678076
Nov 2003	52653	49793	50239	2159	16620	18226736	64797	1507188	1493800	1579608
Skupaj vsi						97104843	295662	7082360	8091249	11498141

Tabela 2: Dnevno poročilo za forum Starši staršem za februar 2004

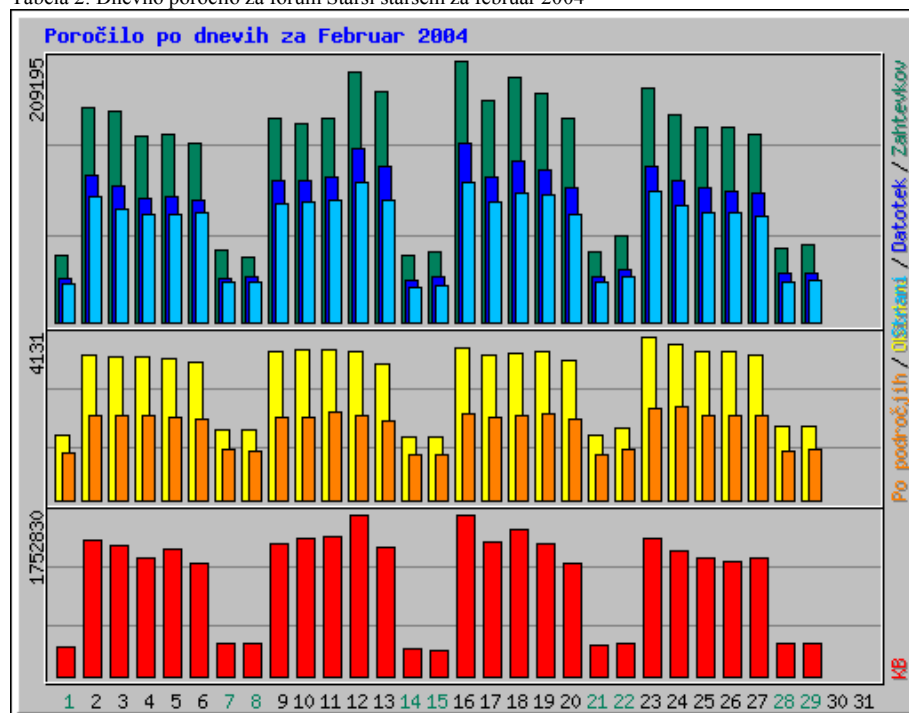

Tabela 3: Poročilo števila unikatnih IP naslovov za november 2001, 2002, 2003

čas preverjanja	število unikatnih IP naslovov:
november 2001	3039
november 2002	9165

november 2003	16622
---------------	-------

Tabela 4: Število vseh sporočil na forumu Starši staršem

čas poročila	število vseh sporočil na forumu SS
konec novembra 2001	5747
konec novembra 2002	58374
konec novembra 2003	185433

Tabela 5: Število vseh unikatnih tem na forumu Starši staršem ob koncu meseca

čas poročila	število unikatnih tem na forumu SS
konec novembra 2001	737
konec novembra 2002	7488
konec novembra 2003	23967